

ZA PLURALIZEM IZBIR

ANDREJ BRATUŽ

Le dober mesec nas loči od predčasnih parlamentarnih volitev, ko bomo morali obnoviti poslansko zbornico in senat republike Italije. To so že druge predčasne politične volitve, ki jih je razpisal predsednik Scalfaro. Politične sile se niso mogle zediniti za nobeno drugo vladno formulo in tako je bil dejansko možen le razpust obeh zbornic. Seveda se ob tem javlja vrsta vprašanj in nakazuje niz nujnih izbir, ki tarejo politične stranke v državi.

Nas zanima pri tem zlasti manjšinska stvarnost, povezana z volitvami. Stranke morajo v najkrajšem času urediti vse potrebno za predstavitev znakov in kandidatnih list. Samo še kak teden je do tega. Pri tem se moramo vprašati: Kako se bomo predstavili Slovenci? Je kaj možnosti za predstavitev oz. izvolitev naših kandidatov? Vprašanje je seveda preveč zapleteno, da bi ga lahko v par vrsticah rešili. Na političnih volitvah smo se - kot povsod - tudi strankarsko in idejno vedno ločevali. Pristaši samostojnega političnega nastopa Slovencev smo se vedno tako ali drugače predstavili s svojim znakom ali pa skupnim manjšinskim blokom v državi. Levičarski Slovenci so se tudi - kot navadno - predstavili na italijanskih listah svojih strank. Ti so sicer izvolili po enega slovenskega kandidata v poslansko zbornico ali v senat. Tak parlamentarec pa ni predstavljal celotne slovenske manjšine in je moral slediti politiki vsedrjavne stranke, ki ga je kandidirala.

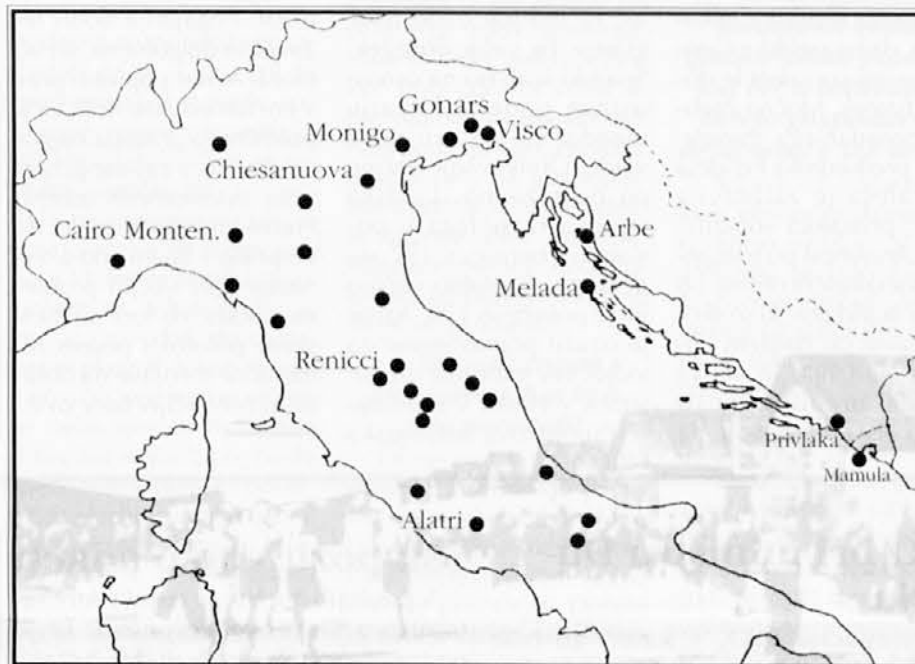
Kaj se bo zgodilo zdaj? Bolj ali manj se že govori o določenih osebnostih, tudi slovenskih, ki bi kandidirale za aprilске volitve. Novost je le v tem, da pri sedanjem volilnem sistemu (kar se je zgodilo že pred dvema letoma) nastopajo širše politične koalicije, sestavljene iz raznih strank in zato tudi kandidatje predstavljajo tam ne le svojo stranko, ampak vse povezane politične sile. Letos je vsaj za Slovence, pa tudi druge demokrate na splošno najbolj privlačna ena od takih povezav, tj. Ojlika, ki jo vodi prof. Romano Prodi. Vse je pač odvisno tudi od predlogov in zahtev raznih strank, ki bodo pri nas v tej koaliciji sodelovale. Tudi s strani slovenske stranke. In prav ta bo morala najti ključ, po katerem naj bi enakopravno bil zastopan ves politični lok manjšine, torej tudi tisti, ki se ne prepoznajo v levičarskih kandidatih. Zakaj naj bi samo ti imeli monopol nad manjšino? Nujno je, da imajo tudi drugače misleči Slovenci pravico do glasovanja za svoje predstavnike ali vsaj poskrbeti, da se ustvarijo alternativne kandidature (recimo levičarski kandidat za senat, sredinski oz. nelevičarski za poslansko zbornico, ali spet eden v tržaškem, drugi v goriškem okrožju itd.) Le tako bi lahko govorili o pluralističnih izbirah med manjšino, ki so edini porok za demokratično dialektiko in medsebojno spoštovanje.

"FOJBE" IN TABORIŠČA PO ITALIJI

A. TUL

V zadnjem času so dobro znani italijanski nacionalistični krogi ponovno obudili vprašanje tako imenovanih "fojb" na Krasu, v katere naj bi jugoslovanski partizani oziroma Slovenci in Hrvati ob podpori nekaterih italijanskih sodelavcev iz Trsta in Gorice med drugo svetovno vojno in takoj po njej vrgli v kraške jame na tisoče nedolžnih italijanskih žrtev. Edina krivda teh žrtev naj bi bila ta, da so bili Italijani in da gre za "prvi genocid v Evropi." Tržaški dnevnik Il Piccolo skoro vsak dan o tem piše. Res je, da objavlja tudi različne poglede na omenjene dogodke, vendar ne gre prezreti dejstva, da so mu dobro poznane podrobnosti preiskave, ki jo sedaj vodi rimski javni tožilec Giuseppe Pittito, potem ko je bila podobna preiskava pred leti v Trstu arhivirana.

Na tem mestu nas ne zanima, kakšno pravno in stvarno osnovo ima ta zadnja preiskava. Želimo le prikazati nekaj zgodovinskih dejstev in podatkov, v luči katerih se nam jasneje kažejo pravi nameni pobudnikov napihovanja zgodbe okrog "fojb". Da nekdo po petdesetih letih spet pogreva stvari predvsem na čustveni ravni, pomeni, da mu ne gre za zgodovinsko razčiščevanje resnice, temveč za netenje novega sovraštva in napestosti med tu živečimi narodi in posredno za zaviranje sedaj samostojnih

Zemljevid Kraljestva Italije s priključenimi ozemlji in s pasom pod nadzorstvom. Označena so koncentracijska taborišča in imena najpomembnejših (v ozadju Gonars).

držav Slovenije in Hrvaške na poti njunega približevanja in uveljavljanja v Evropi.

Če bi Slovenija in Hrvaška hoteli uporabiti vse predvojne, medvojne in povojne dogodke za politično diskreditiranje svoje zahodne sosedne in enakovredno odgovoriti na politično in moralno linčanje tistih krogov, ki vodijo gonjo v zvezi s "fojbami", imata dovolj gradiva in prič. Morda bosta v to prisiljeni, če odgovorni politični krogi v Italiji ne bodo ničesar storili, da se strasti umirijo, oziroma če se ne bodo od njih distancirali.

V luči širšega in globalnega gledanja na pretekle dogodke spodaj navajamo nekaj okvirnih podatkov, ki stvarno pojasnjujejo, kaj se je pravzaprav dogajalo v

zadnjih sedemdesetih letih na področju Slovenije, Hrvaške in bivše Julijske krajine. Zaradi nazornosti se ti podatki nanašajo le na človeške žrtve na eni in drugi strani, čeprav bi bili pomembni tudi podatki o vseh drugih oblikah preganjanja in o povzročeni moralni in materialni škodi od leta 1920 dalje.

Glede tega, koliko ljudi je bilo pobitih in vrženih v kraške jame, ni točnih podatkov tudi zato, ker italijanske oblasti kljub več zahtevam ne pristajajo na to, da bi se omenjene jame odprle in pregledale. Italijanska stran govori o nekaj tisočih, drugi poznavalci razmer pa ocenjujejo njihovo število na nekaj stotin. Med žrtvami vsekakor niso bili samo Italijani (da se omejimo zgolj na njihovo narodno pripadnost), temveč tudi Slovenci

in Hrvati.

Po podatkih Državne komisije za ugotavljanje vojnih zločincev in njihovih sodelavcev, objavljenih v Beogradu leta 1946, je v italijanskih koncentracijskih taboriščih (Rab, Melada, Gonars, Visco, Monigo, Rencici, Chiesanuova in še nekatera druga) v obdobju 1943 - 1944 umrlo 11.606 ljudi. Med temi 1.140 otrok, 1.912 žensk, 796 starih in 7.758 moških.

Gornje številke so torej same po sebi zgovorne. Kdor jih hoče razumeti, jih razume. Kdor jih pa zanika ali ne priznava, je podoben volku, ki je stal višje ob potoku in blodil vodo, nato pa obtožil jagnje niže ob potoku, da mu moti vodo...

02 Miro Oppelt
UDAR NA MIR

Lep odnos
med možem in
ženo je pogoj za
lepo družinsko
življenje.

03 intervju
HADRIJAN CORSI

04 Jurij Paljk
NAD MILIJON MRTVIH V RUANDI

05 intervju
VANJA KRŽAN

06 Boris Pahor
SPREGLEDANI KETTE

07 David Bandelli
MLADI IN KULTURA

08 Ivan Žerjal
VOLILNA KAMPANJA NA TRŽAŠKEM

09 Miro Oppelt
HVALEŽNI JOŽETU PETERLINU

10 intervju
MIRKA BRAJNIK: KVALITETNA ŠOLA

12 Danilo Čotar
MISLI PRED ZAPRTO SIRARNO V MAŠERAH

15 Erik Dolhar
ZENIČ ODSLEJ NA ŠTIRIH KOLESIH

VOLITVE V ŠPANIJI

ZMAGAL AZNAR

MIRO OPPELT

Zmagovalec

Na španskih predčasnih političnih volitvah je zmaga ljudska stranka 43-letnega José-ja Marie Aznarja. Ni pa dosegla absolutne večine. Že predvidevanja so sicer kazala, da sredinsko-desna lista ne bo dosegla popolnega rezultata, nikakor pa, da bo razlika z Gonzalesovimi socialisti le dober odstotek. Močna osebnost dosedanjega ministrskega predsednika Felipeja Gonzalesa je zaustavila padec pristanka socialistom. Utrujenost po trinajstletni socialistični oblasti ob kopici škandalov, ki so skoro naravni ob daljšem obdobju vladanja, in velika stopnja brezposelnosti očitno nista bili dovolj, da

bi odtehtali v večji meri pomembno Gonzalesovo vlogo v španskem razvoju osemdesetih let in njegove odločne evropske zavezanosti. Morda so bila tudi pričakovanja pretirana, saj pomeni za Ljudsko stranko povečanje glasov v primerjavi z volitvami izpred treh let za milijon tristo tisoč glasov že velik dosežek. Španski kralj bo na osnovi ustave podelil Aznarju mandat za sestavo nove vlade. Oblikovanje večine pa bo težavno. Ljudska stranka razpolaga v poslanski zbornici s 157 sedeži, za absolutno večino jih je potrebnih 176. Aznar je izrazil pripravljenost za vključitev ministrov drugih strank v vlado. V ospredju je Pujolova katalonska

stranka, ki je že bila podprla Gonzalesa. Pujol pa je že napovedal, da se bo vzdržal. Pogajanja bodo težavna in dolgotrajna, saj bo moral Aznar popustiti prav v eni izmed značilnih točk političnega pristopa njegove stranke, v zaviranju razvoja avtonomnih teženj. Potem ko se je že zdelo, da bo prišlo v Španiji do alternacije brez večjih problemov, kaže, da tudi na iberškem polotoku pojem izmenične menjave na oblasti ni uresničljiv brez ovir.

V Izraelu se nadaljuje posledica samomorilskih atentatov skrajnežev islamskega Hamasa. Mirovna prizadevanja visijo na tanki nitki velikega upanja. Naj slednje ne usahne - so obupni klici izraelskega premiera Peresa in Rabinove vdove. Težko je zadržati srd preizkušenega prebivalstva. Od četrtega novembra sem so se po Rabinovim umoru združile sile spopada. Česar ni storil atentat na Rabina, lahko povzroči posledica islamskih pokolov. Bo odpor proti tkalcem terorja in smrti zadosten za nujno nadaljevanje izgradnje miru in pravice v dialogu in strpnosti? Izziv je mogočen. Svet mora stvarno pokazati solidarnost z graditelji miru z onemogočenjem središč nasilja. Gre za peklenški načrt poskusa uničenja nade po miru v srcu ljudi, kot piše Osservatore romano. Se bo znalo izraelsko ljudstvo upreti skušnjavi ob potokih krvi in razmesarjenih teles nedolžnih? Bo Arafat zmogel odločnejši nastop proti terorizmu? Samomorilski nastopi so v desetih dneh štirikrat okrvaveli izraelska tla. Več

IZRAEL / POKOL ZA POKOLOM
UDAR NA MIR

MIRO OPPELT

kot 60 žrtev in skoro dvesto ranjenih. Tragična je dosedanja posledica smrti. 26. februarja na avtobusu številka 18 v Jeruzalemu 26 mrtvih, v Aškelonu dve smrtni žrtvi. Teden dni po

prvem atentatu na avtobusu iste proge 19 mrtvih, naslednjega dne 14 mrtvih in več kot sto ranjenih v središču Tel Aviva.

SSO pri ministru Dularju

Delegacija SSO, v kateri so bili predsednica Marija Ferletič ter podpredsedniki Marij Maver, Damjan Paulin in Riccardo Rutar, je opravila vljudnostni obisk pri novem ministru za kulturo Republike Slovenije Janezu Dularju. Na srečanju v Ljubljani so predstavniki SSO še posebej izpostavili aktualno problematiko kulturnega delovanja slovenske manjšine v Italiji, med drugim tudi gradnjo novih struktur, kjer bi lahko programsko sodelovale kulturne institucije Republike Slovenije. Nadalje bi veljalo v bližnji prihodnosti posvetiti kulturnemu sodelovanju med slovensko manjšino v Italiji in Slovenijo dodatno pozornost. Delegacija SSO je še opozorila na problem vidljivosti televizijskih programov v Benečiji kakor tudi izrazila željo, da bi bili ob bližnjem obisku Janeza Pavla II. v slovenskem uradnem zastopstvu tudi predstavniki slovenske manjšine v Italiji. Ne nazadnje je delegacija SSO povabila ministra Janeza Dularja na obisk v zamejstvo, kar naj bi se zgodilo v najkrajšem času.

SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ

SSk pozitivno o anketi

V prejšnjih dneh se je sestalo deželno tajništvo Slovenke skupnosti, ki je pozitivno ocenilo potek poštne ankete, s katero želi SSk preveriti, ali je v slovenski manjšini v Italiji prisotna želja po demokratično izvoljenem skupnem zastopstvu. Anketne razglednice stalno prihajajo na strankin sedež v ul. Gallina 5 v Trstu. Ko se bo pobuda SSk zaključila, bo njen izid proučila posebna komisija, ki jo bodo sestavljali dr. Štefan Bukovec, dr. Drago Štoka in dr. Raško Dolhar. O anketi bo razpravljali tudi deželni svet stranke, ki se bo sestel 14. t.m. v Trstu.

Sestanek evropskih manjšin

Sredi tedna poteka v Bruslju zasedanje Evropske svobodne zveze, ki povezuje politične stranke oz. gibanja manjšin iz Evropske unije. Na tem zborovanju teče razprava predvsem o vlogi narodnih skupnosti v sedanjem evropskem političnem trenutku. Na srečanju sodeluje tudi Slovenska skupnost iz naše dežele.

ITALIJANSKA POLITIKA

MRZLIČNE PRIPRAVE
NA POLITIČNE VOLITVE
21. APRILA

V Italiji se stopnjuje volilni boj za politične volitve 21. aprila, čeprav se volilna kampanja še ni uradno začela.

sile in da ni enotnega programa za novo vlado.

Uradni kandidat za novega ministrskega predsednika je tudi po Dinijevi odločitvi za nastop na volitvah ostal Romano Prodi, čeprav se zdi, da ne sedi več tako trdno v sedlu.

Tudi v "polu svoboščin" je Silvio Berlusconi še vedno uradni kandidat za predsednika nove vlade. Toda njegovo kandidaturo čedalje bolj ogroža več dejavnikov, med njimi zlasti resne težave s sodiščem in dejstvo, da je televizijski in založniški mogotec. "Konflikta interesov" namreč ni znal ali ni hotel odpraviti niti kot predsednik vlade niti kot glavni voditelj desno-sredinske koalicije, kar se mu je že in se mu bo še opletalo. V tem taboru postaja vedno bolj vpliven voditelj nacionalnega zavezništva Fini, kar se je nazorno pokazalo med pogajanjem D'Alema - Berlusconi za sklenitev načelnega sporazuma o t.i. institucionalnih reformah, tako da bi bile politične volitve odložene za nedolgo čas. Tedaj je prav Fini s svojimi stališči izbil sodu dno in so pogajanja napo-

sled propadla. Kljub poskusu izpiranja je perilo njegovih pristašev še vedno "črno" in zato neprimerno za nošenje v mednarodnih forumih.

Velika neznanka bo na bližnjih volitvah Severna liga, ki je bila v zadnjem parlamentu vsega upoštevanja vredna politična sila. Na velikem zboru v nedeljo, 5. t.m., je stranka sklenila, da bo na političnih volitvah 21. aprila nastopila popolnoma samostojno. To pomeni, da je odklonila vse ponudbe o volilnih povezavah oz. zavezništvi. Zmagalo je torej stališče Umberta Bossija, ki so se mu podredili tudi bivši notranji minister Maroni, predsednica poslanske zbornice Pivetti, milanski župan Formentini in nekateri drugi predsedniki, o katerih se je govorilo, da so postali disidenti.

S predstavniki "oljke" se, kot pišejo dnevnik, pogajata o morebitnem skupnem volilnem nastopu tudi Južnotirolska ljudska stranka (SVP) in Aostanska zveza (UV), politični organizaciji nemško oz. francosko govoreče skupnosti v Italiji. Kot znano, vodi podobne pogovore pri nas tudi Slovenska skupnost.

D.L.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 633307

INTERVJU / HADRIJAN CORSI

GORIŠKI DELEŽ K SLOVENSKEMU GOSPODARSTVU

DRAGO LEGIŠA

Hadrijan Corsi je znan slovenski politični delavec in gospodarstvenik na Goriškem. Na zadnjih občinskih volitvah je bil izvoljen za župana v Števerjanu, še naprej pa je predsednik Briške gorske skupnosti in obenem tudi predsednik Slovenskega gospodarskega združenja za Goriško. Naprosili smo ga za pogovor, na katerega je rad pristal.

Po zadnjih statističnih podatkih je severovzhod Italije zdaleč najbogatejši v vsestranskem smislu. Velja to tudi za Furlanijo-Julijsko krajino in še posebej za Goriško?

Takoj na začetku naj povem, da je treba z gospodarskega vidika Furlanijo-Julijsko krajino razdeliti na dva dela, in sicer na vzhodni del, ki predstavlja Trst in Gorico, in drugi del, ki ga sestavlja videmska in pordenonska pokrajina. Razdelitev je važna, ker sta predvsem Pordenon in videmska pokrajina izredno močna na industrijskem in obrtniškem področju, medtem ko sta Trst in Gorica specifična. V povojnem času je bila tu prisotna izredno močna industrija z državno udeležbo, udeležbo zavoda IRI, kot drugo panogo na tem območju pa lahko navedem terciarno dejavnost, predvsem v mednarodni trgovini. Kmetijstvo ima v goriški pokrajini še vedno zelo pomembno vlogo, in to zaradi vinogradništva na briškem področju in v Posočju. Ko gledamo to sliko, vidimo, da je gospodarska moč FJK brez dvoma dosti šibkejša od gospodarske moči dežele Veneto. Na tem področju smo zamudili precej vlakov; eden teh je bilo gotovo obdobje po potresu. Druga zamujena priložnost je bila, ko se nismo znašli ob koncu osemdesetih let, ko je začelo prihajati do premikov v vzhodnih državah in predvsem v naši

bližnji, bivši Jugoslaviji. Takrat bi lahko poiskali nova tržišča, a smo priložnost zamudili. Sedaj poizkušajo predvsem slovenska podjetja to vrzel zapolniti, ker skušajo iskati nova tržišča po razpadu nekdanje Jugoslavije.

Kako je z zaposlitvijo, zlasti mladim?

Zaposlitev je zelo težka, in to predvsem za mladino, ki je končala srednje šole in univerzitetne študije; tudi na Goriškem je tako. Drugi pojav pa je, da primanjkuje cela vrsta poklicev. Lahko povem, da bi, recimo, polovica prevoznikov pri nas imela ustavljene tovornjake, ko ne bi bilo šoferjev iz tujine, predvsem iz Slovenije in drugih republik bivše Jugoslavije. Ni samo problem šoferjev; problem so zidarji, mizarji, mehaniki... Torej: poklicnih delavcev na splošno ni. Kdor bi prišel iz notranjosti države k nam ustanovit kako tovarno, bi imel velike težave, ker bi specializiranih delavcev pri nas ne našel. Glede slovenskega zaposlovanja lahko rečem, da do danes velikih problemov ni bilo, tudi za slovenske srednješolce ne. Sedaj pa se problemi začenejo pojavljati tudi pri nas. Glede poklicev velja to, da jih zelo primanjkuje tudi med Slovenci. Sedaj vsi zaposlujejo tujce, pa čeprav država zelo nerada izdaja delovna dovoljenja.

Kakšno mesto na lestvici zavzemajo goriški Slovenci v gospodarskih dejavnostih?

Mislím, da ima kar pre-

cejšnjo važnost, saj je slovensko gospodarstvo v naši pokrajini zelo pomembno. Nikdar sicer nismo šli v podrobno analizo tega, ker je pač težko ugotoviti, katera podjetja so izključno slovenska, ker imamo veliko mešanih podjetij. Vsekakor mislim, da imamo Slovenci v goriški pokrajini dober delež na gospodarskem področju. Naš delež je zelo kakovosten; prednjačimo v vinogradništvu, ki je zelo kakovostno zlasti v Brdih. Žal je kmetijstvo zaradi znanih razlogov - razkosanja in odvzema zemlje - povsem zamrlo v okolici Štandreža, ki je bil znan po povrtinah. Drugi pomembni gospodarski panogi Slovencev na Goriškem sta še trgovina na drobno in pa mednarodna trgovina. Dejavnost, ki je bila do nedavnega izključno v slovenskih rokah, je bilo prevoznništvo. Sedaj tega ni več; zanimivo bi bilo vedeti, zakaj je tako.

Kako je s tistimi rojaki, ki iščejo prvo zaposlitev?

Deloma sem že prej odgovoril. Iz osebne izkušnje pa lahko povem, da naši mladi niso pripravljeni na večje žrtve. Tržišče jim je do sedaj nudilo takojšnjo in

razmeroma zelo hitro zaposlitev v primerjavi z italijanskimi vrstniki. Mednarodna trgovina je potrebovala vedno sveže in nove moči, povpraševanje po prodajalkah in prodajalcih z znanjem slovenskega jezika v trgovini na drobno je bilo veliko, slovenske banke so rabile veliko novih moči, ker so se zelo razvijale. Vse to je zagotavljalo zelo dobro zaposlitev za mlade. Sama šola je tudi potrebovala nove moči, ker so se odpirale nove šole; tako so imeli skorajda vsi nove možnosti. V prihodnosti ne moremo več računati na to. Opozoril bi predvsem šole in starše, naj vzgojijo mlade v zavesti, da ob koncu šolanja sicer res dobijo spričevalo, a s tem šola ni zaključena, ker se šele takrat začne življenjska šola. Vedno se je treba izpopolnjevati. Mladi ljudje se morajo zavedati, da življenje ni praznik. Mladi se morajo učiti tuje jezike; včasih je treba sprejeti tudi kako žrtev, ker se služba ne najde pred vrati. Videmska pokrajina potrebuje veliko ljudi z znanjem tujih jezikov. Mladi, ki so se v šolah dobro naučili slovenski jezik, se z večjo lahkoto naučijo slovenskih jezikov, katerih potreba na trgu je danes velika predvsem v videmski pokrajini.

Kako ocenjujete delo Slovenskega gospodarskega združenja na Goriškem, katerega ste predsednik?

Smisel ustanovitve Slovenskega gospodarskega združenja na Goriškem je bil ta, da združi - ne glede na politično pripadnost - vse Slovence, ki se ukvarjajo z gospodarstvom. Namen Združenja je, da se gospodarstveniki med seboj poznamo in si pomagamo ter se tudi pred Italijani pokažemo kot enotna struktura.

Katere načrte imate pri Združenju za prihodnost?

Želimo si, da bi Združenje postalo močnejše in bi v njem bili povezani prav vsi slovenski ljudje, ki se ukvarjajo s katerokoli gospodarsko dejavnostjo. V preteklih letih smo storili zelo veliko in to je pomembno. Morda je pri Združenju nekoliko pomanjkljiva sindikalna plat delovanja; to moramo izboljšati. Združenje opravlja različne usluge: ureja plače za manjša podjetja, lahko opravlja usluge knjigovodstva in upravljanje podjetja. V ta namen smo ustanovili posebno kapitalsko družbo. Kot tretjo točko bi navedel, da ista družba lahko svetuje ljudem, kako ustanoviti podjetje, in jim potem pri podjetju tudi pomaga. Imamo sicer nekaj težav, ker smo izšli iz krize in prehajamo v drugo, ker tudi naša podjetja niso izvzeta iz pogojevanj na gospodarskem področju. V naše delo je vložene veliko ljubezni. Naše združenje je zelo strokovno, ker drugačno tudi ne more in ne sme biti.

Ste tudi župan v Števerjanu. Kaj bi o tem povedali?

Števerjanska občina ima težave, ki jih imajo danes vse slovenske občine v Italiji in vse ostale majhne občine. Te trpijo zaradi vedno manjše prisotnosti dežele in zaradi vedno večjih "rezanj" s strani države. Država reže dohodke in brez njih ni mogoče veliko narediti. Za primer naj navedem, da so se skoraj vse občine v naši deželi odpovedale pobiranju davka TOSAP, t.i. davku za prehode in uporabo javnega prostora, ker so stroški za pobiranje davka večji od morebitnih prejemkov. To je le en primer, kako država in dežela razmišljata o ureditvi občinske uprave. V tem trenutku je tudi veliko zakonske nejasnosti in bojazni, saj se vsi bojijo vsega in stvari ne tečejo, kot bi pač morale. Javna dela in njihova problematika so vsem znana. Država skuša zaustaviti potrošnjo javnega denarja, da lahko krije primanjkljaje, ki jih ima sama. Zakonska zmeda je nastala zaradi sodnega procesa

"čiste roke". Znan je primer sodnega procesa v Gorici, ki je napravil ogromno škode, pa čeprav so imeli obtoženi občinski upravitelji prav. Smisla za pravično mero in zdravo presojo danes ni. Naš problem, skupen vsem slovenskim občinam, je tudi pomanjkanje občinskega tajnika.

Kot predsednik Briške gorske skupnosti bi nam gotovo lahko povedali kaj več o težavah, ki tarejo gospodarske dejavnosti v teh krajih.

Težave na našem briškem območju danes niso izredno velike. V letih 1990-92 je bilo za vino krizno obdobje. Manjši kmetje so odhajali v mesto in se tam zaposlovali ter tako opuščali zemljo, ki je za nas izredne važnosti. Samo tisti, ki jo obdelujejo, vedo, kako težka je naša zemlja; obenem pa je zelo bogata. To bogastvo se ne kaže samo v denarju, ampak je tudi narodnostne važnosti, saj je lastnik zemlje tudi gospodar na svoji zemlji.

Imamo velike težave z zemeljskimi usadi; najbolj znan je tisti na cesti med Oslavjem in Števerjanom. Naša gorska skupnost skuša razviti turistično dejavnost. V zadnjih časih lahko opazimo veliko število nemških gostov. Brda imajo še velike možnosti. Brici potrebujemo sedaj skupen jezik za skupne načrte, in to ne glede na mejo. Imamo dobre možnosti, saj smo tudi blizu morja, da privabimo v naše kraje ljudi celo leto. Naši ljudje se morajo na to pripraviti in se zavedati, da "klobuk ne sme biti samo za en dež", ker bo sicer turist odšel drugam. Brda morajo postati nekaj enotni kulturni in gospodarski prostor. To je tudi naša velika želja.

OB LETOŠNJEM 8. MARCU

NADJA MAGANJA

8. marec. Spet bo zadišalo po mimozah. Spet bodo razposlana vabila na večerje in prireditve za proslavo žensk, letos celo predstavnikom moškega spola. Vsaj tako sem brala na nekem vabilu. Poleg prazničnosti pa nam 8. marec nudi priložnost, da se zamislimo v položaj ženske v svetu in pri nas.

V minulemu letu smo bili priče pomembnim dogodkom, ki so zadevali ženski svet. Najprej bi omenila papeževo okrožnico *O dostojanstvu žensk*, v kateri raz-

laga enkratno vlogo žensk. Govori o "geniju ženske", ki se odkriva v njeni sposobnosti, da gleda na človeka s srcem in da skrbi ne samo za telesno lepoto in gmotne dobrine, temveč tudi za lepoto duhovnega življenja. Koliko izmed nas je imelo možnost, da smo prebrali to besedilo? Čudim se, da je dobil papežev dokument ta-

ko malo poudarka in da se ni delil med verniki pri nas.

Drugi dogodek je bila četrta svetovna konferenca o ženski v Pekingu septembra lani. Na njej je spregovorilo na tisoče žensk, in sicer o sedanjosti in prihodnosti žensk na svetu. Dotaknile so se perečih vprašanj, ki prizadevajo ne samo ženski svet, temveč vso družbo: problem družine, urejanje rojstev,

vlogo ženske v družbi, uso-do deklic, pomoč najrevnejšim deželam itd. Velik napor je bil potreben, da je v sklepnem besedilu ostala beseda "družina" namesto množinske oblike "družine". Nekatere dolegatke so namreč odkrito zagovarjale homoseksualne zveze (družine), popolno spolno svobodo in večje možnosti za splav. Sklepno besedilo je torej gotovo sad kompromisov, vendar je že sama konferen-

ca pomembna, ker je odprla pot dialogu, ki ustvarja nove odnose tudi v ženskem svetu. Na njej niso nastopale le predstavnice radikalnih feminističnih gibanj, temveč tudi predstavnice tistih žensk, ki so bolj zakoreninjene v družbenem tkivu.

Tretji pomemben dogodek, ki velja predvsem za italijansko družbo, je sprejetje zakona proti spolnemu nasilju. Doslej je kazenski zakonik obravnaval take primere nasilja proti ženskam in mladoletnikom kot dejanja proti javni morali in

so bile tudi kazni primerno nižje. Po novih določilih pa spada ta oblika nasilja med zločine proti osebi. Kazen je zaradi podlosti dejanja zato višja. O tem je Novi glas že poročal, hotela pa bi podčrtati, da so se za ta zakon potegnile skupaj v parlamentu predstavnice vseh političnih skupin.

Bližajo se politične volitve v Italiji. Za ženske med drugim predstavljajo priložnost za bolj aktivno prisotnost v javnosti. Naj to velja tudi za naše okolje!

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVH UČENCEV (9.)

ZVONE ŠTRUBELJ

Kolikor bolj so medsebojni človeški odnosi na ravni bitja, kjer se vera in ljubezen prepletata in se izražata v globoki predanosti in v čistem daru samega sebe, toliko bolj postanejo boleča nerazumevanja, razhajanja in odstopi od skupne poti oziroma od ljubljenega bitja. Skupnost, ki je zaživela s takim elanom, doživlja krize rasti. Pokati začne nekje globoko v jedru. In takrat je hudo.

Življenje prve apostolske skupnosti je šlo skozi take krize rasti. Evangelisti jih ne prikrivajo.

Omenjali smo že nenavadno prošnjo Zebedejevih sinov, Jakoba in Janeza, zahtevo po "ministrskih stolčkih" v kraljestvu, ki ga je Jezus napovedoval (Prim., Mt 20,21). Lahko rečemo: banalen incident, do neke mere tudi smešen in zato v evangelijskih poročilih postavljen precej na rob. Resneje je zaškripalo ob Jezusovi prvi napovedi trpljenja: Sin človekov bo moral veliko trpeti, biti zavržen in umorjen (Prim., Mr 8,31-38). Kaj takega je prvič prišlo na ušesa dvanajsterim. Polotila se jih je huda kriza. Mesija, ki bo trpel in bo zavržen, izdan in umorjen? Kakšen Mesija bo to? V njihovih glavah je bila podoba Mesije, božjega Maziljenca, čisto drugačna.

V trenutku globoke krize, tik za prvo napovedjo trpljenja, je Jezus povedel tri izbrane prijatelje, Petra, Jakoba in Janeza, najbrž tudi najbolj vodilne v skupini apostolov, v samoto, na "visoko goro". Izredno duhovno doživetje Jezusove spremenitve naj bi utrdilo in poglobilo njihovo vero Božje naročilo: "Njega poslušajte", je pomenilo, naj gredo z njim do konca. Pot božjega Sina jih bo vodila skozi trpljenje in smrt v poveličanje, k vstajenju. Po ponižanju in izničenju svojega božjega dostojanstva bo Jezus Kristus postal Odrešenik vseh, pravi Mesija. S to Izaijevo vizijo o trpečem božjem služabniku so Jezus, Peter, Jakob in Janez stopali z gore Jezusove spremenitve. "Zakaj?" pa se s tem ni razrešil.

Zrastel bo v večni zakaj! Zakaj, ki se bo vrnil na izsušene in utrujene Jezusove ustnice na križu: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" (Mt 27, 46) Ta isti zakaj, ki nas obišče v urah trpljenja, zapuščenosti, ko smo brez volje in moči, je od tega trenutka naprej kot Damoklejev meč visel nad prvo apostolsko skupnostjo. Vržen je bil v dušo dvanajsterih kot izziv rasti, srečanja s samim seboj v golem soočenju s problemom trpljenja in smrti.

Še bolj dramatično kot trije sinoptiki, Marko, Matej in Luka, ki na podoben način povežejo prvo Jezusovo napoved trpljenja in mistično izkušnjo Jezusove spremenitve na gori, nam o sencah strahu in negotovosti v skupnosti Jezusovih učencev spregovori evangelist Janez. Potem ko Jezus pomnoži kruh in nahrani pet tisoč mož, spregovori v shodnici v Kafarnaumu o sebi kot o kruhu življenja. Očitno in priostroeno reče: "Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan" (Jn 6,54). Te besede izzovejo nerazumevanje med učenci. Evangelist Janez zapiše: "Veliko njegovih učencev, ki so to slišali, je reklo: "Nevzdržna je ta beseda. Kdo jo more poslušati?" (Jn 6,60). In še naprej pisec četrtega evangelija z žalostjo ugotavlja: "Po tistem je precej njegovih učencev odšlo in niso več hodili z njim" (Jn 6,66).

Ne samo to. Kriza je tako globoka, da se Jezus obrne na najožje sodelavce, na skupino dvanajsterih in jih naravnost vpraša: "Ali hočete tudi vi oditi?" (Jn 6,67).

Očitno nam hoče s tem evangelist Janez povedati, da je bila prva apostolska skupnost na razpotju, pred razpadom. O tem, kako so dvanajsteri to krizo sprejeli in kam jih je nato vodila pot, bomo razmišljali v našem naslednjem prispevku.

Postni govori po Radiu Trst A

(ob ponedeljkih in petkih ob 16.45)

O ZAKRAMENTU SPRAVE ALI SPOVEDI

8.3.: Zakrament sprave - razlaga obrednika (p. Janez Sraka); **11.3.:** Zakrament sprave v vzhodnih Cerkvah (p. Janez Sraka); **15.3.:** Težavnost spovedi (prelat Maksimilijan Jezernik); **18.3.:** Ali je zakrament sprave isto kot pogovor pri psihologu? (prelat Maksimilijan Jezernik); **22.3.:** Sprava kot vir duhovnega življenja (škofov vikar Oskar Simčič); **25.3.:** Zakrament sprave kot odkrivanje božje ljubezni (p. Robin Schweiger); **29.3.:** Zakrament sprave - vir osebne svobode (p. Vili Lovše); **1.4.:** Zakrament sprave - temelj cerkvene skupnosti (p. Jože Kokalj); **5.4.:** Zakrament sprave - temelj sožitja med narodi (prelat Maksimilijan Jezernik).

NAD MILIJON MRTVIH V RUANDI

JURIJ PALJK

Iz Ruande, ki je sicer zaprta za ves svet, prihajajo strašne novice, saj ubežniki, ki jim uspe priti v Zaire, govorijo o grozovitih množičnih pokolih nedolžnega prebivalstva s strani plemena Tutsi. Pokoli so pravo etnično čiščenje in se vrše vedno nad drugim plemenom, Hutujci. Pred dvema letoma so pokole v Ruandi izvrševali črnci iz plemena Hutu, sedaj so na oblasti Tutsiji in se strašno maščujejo nad Hutujci in nad zmernimi Tutsiji, ki so prej živeli v sožitju s Hutujci. Ubežniki, ki jim uspe zbežati v bližnji Zaire, kjer je okrog dva milijona vsega potrebnih beguncev, vedo povedati, da Tutsiji sedaj iščejo grobove svojih ljudi izpred nekaj let, pripeljejo k njim Hutujce in jim ukažejo izkopati svoje mrtve, nato Hutujce pobijejo z mačeta in jih zažgejo z bencinom v istem grobu, kjer so prej ležali Tutsiji.

Tako so Tutsiji v slabem letu pobili že nad milijon ljudi in moriji še ni videti konca. To tudi zato, ker je svetovna javnost žal že pozabila na Ruando.

O Ruandi danes ne vemo skoraj ničesar več; ve se samo to, da si svetovna javnost zakriva oči pred to sramoto človeštva.

Morda zveni cinično pisati o tem, ker se zdi, da se vedno pozersko postavljamo na stran tistih, ki moralizirajo. Pa ni tako. O Ruandi pišemo zato, ker je to danes eden največjih grehov svetovne družbe!

Že res, da se v Ruandi pobijajo Tutsiji in Hutujci med seboj; je pa tudi res, da razviti svet ne naredi ničesar, da bi pokol preprečil. Nihče tudi noče ni-

česar povedati, kaj se bo zgodilo z okrog dva milijona ubežniki, begunci, ki so zvečine Hutujci in so lačni in vsega prepotrebni v begunskih taboriščih v Zairu. Mednarodna skupnost je nanje pozabila in pravijo, da se tudi med njimi vrstijo ubojski; predvsem pa je vse strah, da bi novi zairski notranji minister, ki se hoče nadležnih beguncev znebiti, kar čez noč

odločil, da morajo Hutujci nazaj v Ruando, kjer jih čaka gotova smrt. Tako se ubežniki v begunskih taboriščih pripravljajo na oborožen spopad z zairsko policijo. Domov se nočejo vrniti, ker dobro vedo, kaj jih tam čaka, oblast pa jih tudi noče. Naše misijonarke, ki med njimi delajo, sporočajo, da beguncem primanjkuje vsega, od hrane do prepotrebni zdravil. Misijonarji in misijonarke so v stalni življenjski nevarnosti; krščanskih misijonarjev nova oblast noče imeti v svoji sredi, ker so njihova pereča vest.

Razviti svet pa nadaljuje s svojim nojevskim obnašanjem. Pri tem prednjačijo ZDA, ki so tik pred volitvami in se zato predsednik Clinton boji reševati afriški problem številka ena, kar Ruanda vsekakor je. Boji se, da se bo opeknel, kot se je že v Somaliji, in zato nedolžne ljudi raje pušča krvnikom v rokah. Pokoli nad Hutujci se prav lahko masovno razširijo še v Burundi, kjer tudi živijo Tutsiji in Hutujci. Nekateri opazovalci pravijo, da ni rečeno, da ne bo v Burundiju državljanske vojne, se pravi: novih pokolov in novih nedolžnih žrtev na obeh straneh.

KNJIGA MATERE TEREZIJE O MOLITVI

JURIJ PALJK

Pri italijanski veliki knjižnici založbi Mondadori je pred kratkim izšla knjiga z naslovom Mati Terezija - *Il cammino semplice* - Preprosta pot, če ga lahko tako poslovenimo. Knjiga govori predvsem o molitvi. Mater Terezijo pozna ves svet, ker je pred leti dobila Nobelovo nagrado za mir, in še bolj zato, ker je celo svoje življenje posvetila najbolj revnim med revnimi v Kalkuti in kasneje po celem svetu. Njena knjiga je v nekaj tednih postala velika uspešnica in to ne glede na dejstvo, da je to knjiga o molitvi in notranji poti do Boga.

Mati Terezija je po rodu Albanka iz Skopja v Makedoniji, danes pa je poznana predvsem po tem, da stoji na čelu redovnic, ki se po celem svetu posvečajo najrevnejšim in od vseh zavrženim ljudem. Pred dolgimi leti je bila mati Terezija sila preprosta sestra, ki pa je ni zadovoljevalo samostansko

življenje. Zato se je odločila ustanoviti red, ki skrbi samo za revne in bolne. Z veliko voljo, ki je značilna za šibke in majhne ljudi, je v nekaj desetletjih postala tako močna in pogumna, da morajo z njo računati tudi oblasti, saj je nekaka vest sodobnega sveta.

Mati Terezija je znana po tem, da nima dlake na jeziku in vsakemu svoje pove. Znani so tudi njeni zagovori najrevnejših pred mogočniki današnjega sveta; znano je tudi njeno vodilo, da se mora vsako spočeto življenje tudi roditi, in še bi lahko naštevali. Ko jo človek vidi od blizu, majhno, suhljato in slabotnega zdravja, se ne more načuditi, od kod jemlje mati Terezija moč za svoje vsakodnevno delo. Ko jo to vpraša časnikarka Lucinda Varney, ki je knjigo Preprosta pot napisala, ji mati Terezija preprosto odvrne, da ji pomaga vsakodnevna molitev. In knjiga *Il cammino semplice* - Preprosta pot

je knjiga o molitvi in vsakodnevnem razmišljanju matere Terezije in njenih sester. To je knjiga zelo preprostih besed in preprostih stavkov; morda je prav zato že bila v angleško govorečem delu sveta uspešnica. Tudi v Italiji jo ljudje zelo radi kupujejo.

Človek bo pri prebiranju misli matere Terezije in njenih bližnjih in daljnih sodelavk in sodelavcev, ki se brez izjeme posvečajo delu z ubogimi, naletel na drobne prebliske, ki mu olepšajo življenje, tudi če ni vernik. Sicer pa je pravilo matere Terezije, da mora vsakdo moliti svojega Boga; tako tudi uči svoje sodelavke, sestre usmiljenke, ki se vsak dan podajajo na ulice velemest med reveže. Knjiga je polna pričevanj o globoki veri matere Terezije tudi v najhujših trenutkih in je polna pričevanj ljudi, ki so mater Terezijo kakorkoli že spoznali in sedaj z njo delajo.

Če bo kdo iskal priročnik, kako naj se nauči moliti, potem to ni knjiga zanj; če pa kdo hoče prebrati knjigo o molitvi in notranjem iskanju Boga ženske, ki danes nesporno velja za eno najuglednejših žena na svetu, potem je knjiga Preprosta pot zanj. Prebere se na dušek; po tej knjigi morda lahko tudi razumemo, od kod črpa drobcena mati Terezija moči za delo z ubogimi.

INTERVJU / VANJA KRŽAN

POGOVARJATI SE POMENI BITI POROČEN

ZVONE ŠTRUBELJ

V svojih razmišljanjih poudarjate, da je pomemben odnos med zakoncem. Če je jedro zakona (žena-mož; mož-žena) dobro in trdno, bo tudi zgradba zakona in družine dobra in trdna.

Zakonca Kržan sta v slovenski Cerkvi dobro poznana. Večkrat se pojavljata v javnosti s pričevanjem krščanskega življenja v zakonu in družini. Vanja Kržan nas večkrat preseneti z originalnimi razmišljanji o tej temi v reviji Tretji dan. Tako je bilo tudi 11. februarja v Finžgarjevem domu na Opčinah. Z možem Miklavžem sta spregovorila oziroma bolje, sta pričevala in s tem obogatila poslušalce ter sprožila plaz vprašanj in razmišljanj. Tokrat se Vanja Kržan predstavi v našem tedniku Novi glas.

si naproti; imeti čas drug za drugega; globoko zaupati ljubljenu - vedno in ob vsaki priliki; drug drugemu biti pred vsemi drugimi, tudi pred otroki, prvi; drug drugemu biti pred vsemi stvarmi, tudi pred poklicem, prvi!

Za krščanske zakonce pa pomeni biti poročen tudi to, da smo poročeni v Gospodu. Nisva z možem edina, ki gradiva svoj zakon, ampak nama pri tem pomaga Jezus Kristus, ki sva ga ob poroki z zakramentom zakona povabila medse. Ta božja navzočnost med nama skrbi, da najina ljubezen ne pojenja, da popravlja to, kar midva porušiva, da naju zbližuje, kadar sva daleč drug od drugega, da naju vzpodbuja k dobremu, kadar v srcih namesto ljubezni čutiva hlad in mržnjo. Hvala Bogu za to blagodejno navzočnost. Čim starejša sem, tem bolj mi postaja jasno, da brez božjega gosta najin zakon ne bi bil to, kar je, in bi se morda že zdavnaj nehala truditi za cilj, ki sva si ga postavila ob poroki, namreč, da se bova imela vsak dan rajši. Še vedno hodiva proti temu cilju in še vedno verujeva in upava, da naju spremlja Bog.

Odnos med možem in ženo je bistvenega pomena za vse družinsko življenje. Če je ta odnos lep, globok in pristen, je običajno lepo vse družinsko življenje. Če pa šepa odnos med možem in ženo, bo šepalo tudi družinsko življenje.

Otroci za zdrav in normalen čustven razvoj potrebujejo toplino, občutek varnosti in sprejetosti. To jim je potrebno kot vsakdanja hrana. Tega jim ne more nadomestiti nihče drug in nobena druga ustanova. Otroci imajo neverjetno dober čut za to, ali vlada med materjo in očetom toplina ali ne. Starši jim lahko nudijo še toliko nesebične ljubezni in pozornosti, če otroci čutijo, da take ljubezni ni med očetom in materjo, ne morejo biti v celoti poteseni v svoji želji po ljubezni.

Bolj kot lepega darila je otrok vesel lepega sožitja med materjo in očetom. Njuna ljubezen je najbogatejša dota, ki jo lahko starši damo svojim otrokom za življenje. In največ, kar lahko otroci prejmejo od svojih staršev, je prav to. Ne bremenimo se s tem,

katere materialne dobrine bomo nudili otrokom, česa še nimajo, pa bi morali po našem mnenju imeti, bodimo najprej njim luč in toplina.

Skrbi in težave, ki jih prinašajo otroci, niso razlog, da bi se ohlajali odnosi med zakoncem, čeprav vsi vemo, da se velikokrat sprememo zaradi otrok. Tudi večje skrbi z odrasčajočimi otroki in mladostniki, ki ubirajo v življenje svoja pota, ne morejo biti razlog za prepire med zakoncem, če sta sicer usklajen par. Tudi za mladostnika, ki ga premetavajo viharji, morata biti topel zakon staršev in domača družina tisti varni in mirni pristan, kamor se bo spet in spet vračal in iskal v njem zavetje.

Sebičnost je strup za zakon. Gotovo je tudi eden od glavnih razlogov za krize v zakonu; izključuje namreč odkrivanje različnosti med moškimi in žensko, ki je vedno naloga in nikoli že dosežen cilj. Je tako?

Sebičnost ni strup za zakon predvsem zato, ker izključuje odkrivanje različnosti med moškimi in žensko. Sebičnost otežkoča ali včasih celo onemogoči vse to, kar pomeni v zakonu ljubiti, onemogoča prihajanje naproti, onemogoča spoštovanje različnosti in podpiranje enkratnosti sozakonca. Na vse stvari v zakonu je treba gledati ne le s svojimi očmi, ampak tudi z očmi sozakonca. Ali še drugače povedano: v zakonu nikoli nimam v vseh stvareh samo jaz prav, ampak ima svoj prav tudi sozakonec. Sebičen zakonec pa je rad zagledan le vase in v svoj prav. In najbolj žalostno je, da se tega običajno niti ne zaveda. Vsakemu človeku sta sebičnost in zaprtost vase prirojena; zato je prav, da smo zakonci vedno na preži.

DALJE

BESEDA ŽIVLJENJA

TRETJA POSTNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

VODA IZ SRČNE STRANI

Božji prijatelj sveti Frančišek Asiški je v svoji Sončni pesmi Bogu Stvarniku zapel tudi to: "Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi, mnogo koristi ponižna, dobra in čista." Znanstveniki menijo, da se je življenje na našem planetu začelo v vodi. Izkušnja kaže, da človek preživi več časa brez jedi kot pa brez vode. To ima pred očmi slovenska ljudska modrost, ki pravi: "Bolje je biti tam, kjer je dobra voda, kot tam, kjer je dober kruh." Dragocenost vode kot vira življenja zna prav ceniti tisti, ki na lastni koži občuti dolgotrajno sušo in žejo. Tako se je godilo izraelskim množicam v puščavi, skozi katero jih je Bog po Mojzesu vodil v obljubljeni deželo. "Zakaj si nas odpeljal iz Egipta," so se spravili nad Mojzesa, "da z žejo pomoriš nas, naše otroke in našo živino?" Dali so mu vedeti, da bi raje ostali sužnji v Egiptu, samo da bi imeli mokra grla in polne želodce.

Če se malo zamislimo ob prizoru, ki ga slika današnje prvo berilo, bomo v Izraelcih morebiti prepoznali sami sebe. Potujemo skozi puščavo v obljubljeni deželo. Tudi mi. Žejni smo: višjib plač, lepše biše, boljšega avtomobila... Komaj za silo potešimo to žejo, se oglasi znova, silneje. Podobni smo človeku, ki se boče odžeja z morsko vodo: pije in pije, pa je vedno bolj žejen, ker je voda slana. Ker žeje ne moremo potešiti, obtožujemo Boga, da nas je zapustil. Včasih kaže, da je celo Cerkev, ki predstavlja Mojzesa, zmedena, da nasede površnim zahtevam ljudi, ki bi radi imeli Boga na pritisk gumba, Boga, ki bi tešil človeško žejo po kozarčkah užitek, ki jih more nuditi ta naš omejeni svet. Pozabljamo, da smo ustvarjeni po božji podobi, da so naše duše globoke posode, ki jih more napolniti le tista voda, ki priteka iz Jezusovega srca, iz njegove prebodene strani. "Kdor bo pil vodo, ki mu jo bom dal jaz," zagotavlja Jezus Samarijanki - in tudi nam, "ne bo nikoli žejen, ampak bo voda, ki mu jo bom dal, postala v njem vrelec vode, ki žubori v večno življenje."

Voda ne le odžeja, ampak tudi očiščuje, osvežuje. Kolikokrat nas je že utrujene, prepotene in umazane osvežila in prenovila kopel. Zato vodo še bolj spoštujemo in cenimo. Prvemu zakramentu - krstu so v prvih krščanskih časih pravili "kopel prerojenja", po kateri iz vode in Svetega Duh postanemo božji otroci. Nekdaj je bilo to bolj vidno, ker so krst podeljevali s potapljanjem, zdaj pri podeljevanju tega zakramenta z vodo bolj varčujemo. Kopel novega očiščenja pa je zakrament pokore. Po obhajilu pogosto molimo: "Voda iz strani Kristusove, operi me!" Kar vsi smo potrebni čiščenja, pranja. Če se pogledamo v božje ogledalo, bomo videli, da smo zelo umazani, črni.

"Poznam vodo, ki prej ali slej očisti vse, in ta voda izvira iz strani Svetega pisma nove zaveze," je zapisal dr. Albert Schweitzer in s tem mislil na očiščujočo moč božje besede. Še učinkovitejšo očiščevalno in oživljaljočo moč pa ima voda, ki izvira iz Srca, ki nas je ljubilo - do zadnje kaplje krvi.

Msgr. Ivan Jurkovič

Pred 12 leti smo se rimski Slovenci poslovili od njega kot mladega doktorja. Sedaj se pa spet vrača kot monsignor in sicer prihaja iz nunciature v Moskvi.

Dvanajstletna pot našega monsignorja je bila zelo razgibana. Najprej štiri leta na nunciaturi v Seulu na Koreji, kjer je spoznaval azijsko kulturo; nato spet štiri leta na nunciaturi v Bogoti v Kolumbiji, kjer je mogel opazovati razgibanost južnoameriških kristjanov. In končno še štiri leta na nunciaturi v Moskvi, kjer je imel priliko od blizu opazovati značaje ruske bogate literature in seveda tudi versko problematiko bodisi z zgodovinskega vidika kot tudi iz trenutnega dejanskega položaja.

Bogato izkustvo, ki si ga je nabral v treh tako različnih kulturah, je pripravilo mladega monsignorja za odgovorno delo na Državnem tajništvu.

Monsignor Jurkovič je iz ljubljanske škofije.

(IZ MI MED NAM)

VELIKI NOČI NAPROTI

POST, MI IN DRUGI

Na pepelnično sredo smo molili, da bi zunanjim znamenjem posta sledila globoka notranja prenovitev. Cerkev nam je torej ob samem začetku tega privilegirane časa ponudila ključ za zrelo in celovito doživljanje pričakovanja Velike noči.

Za vsak liturgični "letni čas" obstajajo značilne besede, molitve, drže, kot oblačajo v naravnih letnih ča-

sih značilni načini govorenja, oblačenja in obnašanja. V postu največkrat slišimo govoriti o pepelu, pokori, spreobrnjenju itd. Je pa pomembno razumeti pravi pomen bogatih besed tega časa.

Danes je bolj kot kdaj prej potrebno se odreči čemu, "sleči se" odvečnega, da bi lahko prečiščeni zadihali in zaživeli v lastni resničnosti, taki, kot smo, brez mask in navlak, ki jih

povzročajo pretirana lagodnost, razvajenost ter morje skrbi in besed. Odreči se npr. najljubši jedi, posvetiti več časa in energij staršem, resnim prijateljskim odnosom ali molku ne moreta biti cilj, ampak sredstvo. Česa? Sredstvo osebne duhovne rasti oziroma - z drugačnimi besedami - sredstvo za rast v ljubezni. Post je krepak poziv k temu, da se spreobrnemo, da se obrnemo stran od sebe, da damo prostor in

pozornost Drugemu, drugim in ne sebi.

Post je pomemben tudi zaradi svoje "družbene razsežnosti". Dan posta ni dan, ko se človek izolira od ljudi in stvari, ko se zapre v meniško celico, "ko se mrtviči, pripogiba svojo glavo kakor ločje ter leži na raševniku in pepelu" (Iz 58). Gospod želi, da je naš post cvetoč dan, poln svetlobe. Post, kakršen je Gospodu po volji, ni, da se odrečš hrani, ampak da jo deliš z drugimi, "da lomiš lačnemu svoj kruh, da lačnemu nudiš, kar sam rad imaš, in potrtega nasitiš..." (Iz 58).

DD

OBLETNICA / (1876-1996)

SPREGLEDANI KETTE

BORIS PAHOR

Zgrešeno bi bilo, ko bi človek krivil proslavo ob obletnici Prešernove smrti zato, da bi našel izgovor za pozabljenost v zvezi z datumom Kettejevega rojstva. Saj bi se ga, ko bi ravnali, kot je naravno, morali spomniti že januarja, rodil se je namreč 19.1.1876 leta. A žal se dogaja, da je Kette v naši zavesti nekako ob strani. Cenimo ga sicer kot enega izmed velike četverice Moderne, poklonimo se mu, kot se spodobi, ne priključimo pa si ga v zavest kot avtorja naših misli, ne navajamo ga v potrditev naših spoznanj.

Morebiti je razlog za to njegovo oddaljenost od naše zavesti njegova moška podoba, tisto njegovo razmerje do sveta, ki je tako samosvoje, da se odteguje našemu preprostem sprejemanju in širši popularnosti. To v elitnih pesnitvah, v sonetnih ciklikih, na primer. A tudi tam, kjer je živahen, skoraj fantovsko prešeren, se njegov prijem uveljavlja z nekakšno gosposko izbranostjo, ki ves čas določa primerno razdaljo. In najbrž je prav ta zahteva, da se mu približamo s posebno pripravljenostjo, vzrok, da Ketteja ne navajamo, kot se nam to dogaja s Prešernom, z Gregorčičem ali Kosovelom.

Vendar, ker je ta zapis namenjen tukajšnjim, obmorskim ljudem, bi tokrat ne poudarjal svojstvene umetniške moči sonetnega cikla Moj Bog ne Črnih

noči ne vseh drugih, zaradi katerih je Kette velik liriki, ampak bi se rajši zadržal ob tistih prvinah, ki pesnika približujejo našemu čutenju. In pri tem ni brez pomena bližina njegovega rojstnega kraja, Prema, njegova življenjska povezava z našim neposrednim zaledjem. Vendar bi bilo pravično, da, tako kot smo povezani s Sočo in planinskim svetom v Gregorčičevi liriki ali z bori v Kosovelovi, doživljamo s Kettejem njegov čudoviti stik z morskim elementom.

Seveda ni tukaj mesto za obnovo cikla Na molu San Carlo ali sonetov, posvečenih Adriji, je pa vsekakor potrebno poudariti, da smo ob tako izrednih pesnitvah v bistvu brezbrizni. Iskre lepote, ki jih pesnik niza z mojstrsko lahkoto in sproščenoostjo, ostajajo nekje ob strani, kot da se nas ne tičejo, potem ko smo se rešili izpitnih komisij, če se le-te kdaj kaj bolj zavzeto ukvarjajo tudi s Kettejem. In vprašanje je, koliko je bilo slovesnosti, akademij, prazniških prireditev, na katerih se je organizator spomnil na svetlobo Kettejevega "južnega vrta" ali na njegov čoln, ki v asociaciji priključuje Gregorčičev "čolnič" pa Kosovelov "zlato čoln". Da spet ne omenjam Adrije, kjer se podobne jadrnic povezujejo z usodno ženskostjo ter s problemom transcendence na ravni en-

kratnega umetniškega dosežka.

A te ugotovitve bi rade imele še neki drugačen poudariti bi namreč želele Kettejevo povezanost s Trstom, ki je časovno vzeto manj pomembna kot Kosovelova, vendar pa, kar se tiče umetniške realizacije Kosovelovo prerašča glede tržaške motivike. Ostaja pa resnica, da sta oba ustvarjala ob spodbudi morske odprtosti. Prav tako pa tudi eksistencialno tovarišujeta: Kette je v Trstu vojak, kot bolnik leži v bolnišnici, kamor bo moral tudi Kosovel na pregled zaradi vida. Kot nabornik. A tudi lepe trenutke doživljata podobno: na tistem molu, ki bo pesniku s Prema navdihnil serijo prvenstvenih lirik z ljubezensko motiviko, bo kraški pesnik občudoval mik sprehajajočih se deklic. In oba iz kontingentnih doživetij preideta k poglobljenim dogajanjem: Kette k slutnji nadnaravnega, k panteističnemu doživljanju, Kosovel k trpki ugotovitvi, da ima Trst "bolno srce".

To, kar izhaja iz teh beležk, je ugotovitev, da se te naše pesniške tradicije vse premalo zavedamo, da je le-ta, kjer obstaja, samo "knjižna", niti malo pa ne življenjska. To se pravi, na primer, da ni še nikomur prišlo na misel, da bi bilo čisto pravično, ko bi imeli Kettejo stezo in Kosovelovo stezo - tako, kot se je nekemu zdelo lepo, da si

je zamislil Rilkejevo stezo. O kateri (naj bo v oklepaju omenjeno) mora človek tujcu razlagati, da se vije pol stoletja s slovenskim življenjem naseljenim bregom.

Kaže, da smo bili - in smo - predolgo zazrti vase, premalo pa smo se razgledali okoli sebe in povezali domači kraj z osebnostmi, ki so ga tako ali drugače poveščali. Nekje so naši ustvarjalci kot nekakšne umetniške eksteritorialnosti. Kar je zgrešeno tudi glede našega potrjevanja. Tako v svojem lastnem občestvu kakor v zvezi s projekcijo naše biti navzven.

To se pravi, da nas mora naša pozabljenost ob 120-letnici Kettejevega rojstva spodbuditi, da spremenimo naše razmerje do duhovnih vrednot, ki pričajo o naši izvorni tukajšnji identiteti. Leta 1818 je v Parizu izdal roman Jean Zbogor pisatelj Charles Nodier, nekdanji knjižničar v Ljubljani ter tam urednik lista Telegraphie Officiel. V svojem romanu ima nekaj izredno lepih strani, posvečenih tržaški obali. Nanje človek pomisli, ko Kette prav tako zagledano opeva lesk morske pokrajine. Podoben občutek se bralcu zbudi ob tej ali oni pesmi Umberta Sabe, ko jih prebira v jeziku, v katerem je pisal Nodier. In takrat je naravno, da se zave, kako smo v svoji zabujanosti krivični do našega ustvarjalca, ki je ne samo skrit tujemu bralcu, ampak se tudi sami do njega obnašamo kot do pozabljenega ali vsaj odmišljene vrednote.

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

V Katoliškem glasu sem nekaj mesecev pisala o težavah, ki jih imamo s svojo govorico. Ker so skupne vsem, se mi zdi, da kar vabijo k nadaljnjemu obravnavanju. Sama ne vem, kako bi se dela lotila, saj sem v prejšnjem ciklusu obdelala marsikaj, na kar bi morali biti pozorni. Mogoče ne bo napačno, če na kako težavo ponovno opozorim, čeprav sem prepričana, da je nemarnost v izražanju predvsem posledica pomanjkanja srčne kulture in ne znanja kot takega.

Seveda botruje različnim napakam italijanski vpliv, saj moramo nekateri poklicno, drugi pa zaradi samih razmer, v katerih živimo, nenehno prevajati. To gotovo ni lahko, a tudi vpliva na nas tako, da sploh ne čutimo, da ne mislimo več po slovensko. Naša dolžnost je, da obvladamo oba jezika in da ne omalovažujemo enega na račun drugega. Seveda se od nas zahtevata večji napor in čut odgovornosti, a to je pač značilnost, ki nas, ljudi na meji, bogati. Mislim, da ne bo med nami nikogar, ki bi slovenil **Milano, la capitale morale z moralnim kapitalom** (kot se je zgodilo v Sloveniji), bodo pa pogosti tisti, za katere bodo italijanski **figli** samo **sinovi**, tudi če gre za **sinove in hčere** in so za nas vsi skupaj le **otroci**. Tete imajo rade **nečake**, none pa **vnuke**, v italijanščini so pa vedno vsi **nipoti**.

Kdor je v kaki službi, v katero je bil sprejet prav zaradi znanja slovenščine, pa se je dolžan izpopolnjevati in posvetovati in se ne zanašati na znanje, ki si ga je pridobil v šoli, ali na nekatere nekritično sprejete zglede. Vedno se moramo zavedati, da je izražanje fotografija naše notranjosti, ki je po jeziku sodeč pri nekaterih hudo bolna.

V zadnjem času sem postala zelo pozorna na rabo množine namesto naše ednine.

V okolici našega mesta je bilo vse živo. Mi bomo rekli v okolici našega mesta, Italijani pa **nei dintorni**. Prav tako Italijanom kakšna stvar ne bo **secondo i gusti**, nam pa ne **po okusu** in ne **po okusih**, kot moramo kdaj brati ali slišati. Tudi **služb** imamo kar preveč, saj bomo vedno raje govorili o službi ali o uradih. Izvidi, preiskave inšpekcijskega urada so to dokazali (in ne inšpekcijskih služb).

MLADI MLADIM MLADI MLADI

KONCERTI IN NOVOSTI

ADOLPH SAX

Bliža se poletje in torej bogata sezona poletnih glasbenih festivalov, med katerimi so tudi jazzovski. Vendar nam letos ne bo treba dolgo čakati, kajti kot predjed bosta v kratkem dva vrhunska koncerta: danes nastopa v okviru goriškega

spomladanskega ciklusa koncertov znameniti francoski pianist Michel Petrucci, eden najzanimivejših predstavnikov evropskega "novega" vala iz 70.let, kot nekakšen uvod v ljubljanski poletni festival pa bo 4. aprila v Cankarjevem Domu velikan (v vseh pogledih) kontrabasist Ray Brown s triom. Na svoji letošnji evropski turneji praznuje R.

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

VIII. PREGANJAVICO ZDRAVIMO S SPREGLEDANJEM

JANKO JEŽ

Moj dragi gospod, spet se pačite! To se dogaja vedno, ko vam nudim tehtne dokaze o vsem tem, kar trdim. To se je zgodilo s slovensko naselitveno letnico. To počenjate s številnimi različicami, kadarkoli vaš tenki sluh pride v že apriorno sovražno razpoloženi stik s knjigo z naslovom Brižinski spomeniki ali celo samo z njihovo kratico BS. Brž ko morete, krenete s svojimi užaljenimi mislimi drugam. Zdaj, ko sva vendarle spet neprijetno trčila drug ob drugega ob stiku z Rossettijem, upam, da se vam pred izbruhom popolne nerazsodnosti zaradi užaljene domovinske ljubezni, postregel z zdravilom, ki včasih v primerih, kakršen je vaš, lahko pomaga. Spregledanje se je doslej v vseh takšnih in podobnih primerih izkazalo še kar uspešno. Vse je seveda odvisno od pacienta. Če je pa pacient nepoboljšljiv ali

kronično tako neozdravljiv, ker - odkar ga je Bazaglia tako nerodno polomil - pri Svetem Ivanu nimamo več potrebnih letovišč s penzionom in sploh z vso naj sodobnejšo oskrbo, ki bi vam in vsem vam podobnim pacientom po vsej pravici pritikal, potem res ne vem, kaj naj bi rekel: verjetno ni več nobene pomoči za vas in za vaše sopotnike, ki z vami g. Tummolo doživljajo to brezupno preganjavico (da boste izraz bolje razumeli, vam ga takoj prevedem v vaš jezik: "mania di persecuzione slovenica acuta"). Med sopotnike, ki spadajo v to vrsto na večno razočaranje obsojenih bolnikov pa spada še cela vrsta imenitnih gospodov in celo gospa. Ti so po mojem mnenju že pregloboko zabredli v preganjavico in so potrebni temeljitejšega zdravljenja, kajti postali so očitni vojni hujskači, zato nevarni za vso družbo. Zanje je zares komaj še možno zdravljenje pred mednarodnim sodiščem v Haagu, kjer jih bo pričakoval specialist psihiater, ki je predolgo šaril po Bosni in sejal sovraštvo in smrt.

Zelo mi je pri srcu listina o prostovoljni predaji Trsta Avstriji. Želim, da bi vanjo sploh ne dvomili. Le tako boste, gospod ozdraveli od svoje zgodovinske

preganjavice, ki vas že preveč let tako srdito razganja.

Zares, od srca vam želim, gospod Tummolo, da bi pravočasno ozdraveli od preganjavice, ki vas muči, in to še preden bi se ta sprevrgla v hujšo bolezensko stopnjo, to je občutek manjvrednosti, spričo trdne volje Tržačanov obeh narodnosti, ki so trdno odločeni, da miroljubno rešujejo probleme, ki ovirajo omikano sožitje na tem delikatnem koščku sveta.

O tej listini sem napisal daljšo pregledno študijo v tržaški reviji Mladika št. 3-1994. Članek vam kdo prevede. V njem je marsikaj, kar vas bo zanimalo. Postregel vam bom samo z nekaj podatki, ki jih očitno ne poznate, ne samo vi, ki vam je vir vse tržaške zgodovinske modrosti samo Tamaro, ampak celo drugi Slovencem naklonjeni znanstveniki in politologi, ki v svojih najnovejših zgodovinskih delih kažejo, da nimajo docela jasnih pojmov o tej za nas Slovence tako važni listini.

Leta 1982 smo v Trstu dostojno proslavili šesto stoletnico svobodne predaje Trsta Avstriji. Ob tej priložnosti je Društvo Minerva-Societa' di Minerva, ki ga je ustanovil sam Domenico Rossetti in ki še vedno

MLADI IN KULTURA

DAVID BANDELLI

V pogovoru z marsikatero zrelo in izobraženo osebo sem večkrat slišal ostro kritiko na račun mladit, češ da se vedno manj zanimamo za kulturo, omiko in izobrazbo, skratka, da ne obiskujemo več gledaliških in drugih predstav, ne hodimo na koncerte, si ne ogledujemo razstav pa tudi, da ne skrbimo za lastno kulturno formacijo, da prebiramo vedno manj knjig, da poslušamo "čudno glasbo", da nas televizijski programi zavajajo itd.

Razlog za to je verjetno dejstvo, da se mladi ne zbirajo več na mestnem "agorà", ampak po raznih lokalih ali diskotekah in da se ob sobotah pozno ponoči (beri: nedeljo zjutraj) vračajo domov zaspani. Res je včasih to predolgo pohajanje pretirano, vendar to še ne pomeni, da smo postali mladi necivilizirana, anarhična in nekulturna drhal, ki omamljeno utriplje ob ritmičnih techno in rock glasbe. Nasprotno, trdno smo prepričani, da je kultura v življenju vsakega posameznika nedvomno osnova, da

na njej gradi svojo lastno osebnost. Prav zaradi tega mislim (in to ne samo jaz), da smo mladi sposobni dejavno oblikovati prosvetno stvarnost in priti celo do velikih kulturnih podvigov, kot so npr. priprave kake važne proslave. In prav na zadnji Prešernovi proslavi je množična prisotnost mladih pričala, kako nam je pri srcu lasten narodni obstoj, torej obstoj materinega jezika in njegovega razvoja, se pravi kulture.

Ko se mladi udeležujemo raznih kulturnih prireditvev, ne delamo tega le iz gole radovednosti ali samo, "ker je rekla profesor'ca", ampak prepričani sem, da je to dokaz vsestranskega zanimanja za lastno kulturno identiteto, kajti noben mlad človek ne bo rekel, da je že dovolj kulturn in izobražen, skratka popoln.

Mladi smo potrebni kulture, zato jo iščemo na vseh področjih, na katerih smo aktivni, in predvsem na tistih, kjer je kultura že doma: v šoli npr., ki jo vsi imajo za najbolj popolno

institucijo, si želimo večjega prizadevanja za oblikovanje osebnosti posameznika. Nedavni protesti so hoteli pritegniti pozornost javnega mnenja k nepopolnosti in zanemarjenosti šolskega sistema, ki je večkrat ovira za uspešnejše študijsko delo. Seveda bo marsikdo mislil, da so naši protesti le lenuharjenje in počivanje, toda mladi smo nagnjeni k novostim in da bi pritegnili pozornost nase, si upamo izzivati konservativnost družbe z večkrat (pre)drznimi dejanji. Vendar bodo nekateri še vedno mislili, da smo mladi in kultura nezdružljiva binom, in nas imeli za "nepopoljšljive brezskrbneže, ki nimajo nič drugega početi kot protestirati in stavkati".

"Vendar peti on ne jena", pravi Prešeren o pesniku. In kakor on tudi mi ne "jenjamo" in nadaljujemo s svojo inovatorsko potjo z namenom, da bi dosegli boljše cilje (v optimizmu je tudi naša energija).

Mladi si želimo novih stvarjalnih in poustvarjalnih kulturnih izkušenj, v tem smislu želimo kot prijatelji izmenjavati nova občutja. Poznam namreč ljudi, ki se ob resnem študiju klasične glasbe prav tako vneto posvečajo igranju v rock skupini. To je za nas kultura! Spajanje starih in novih kulturnih prvin in pravilno ovrednotenje obeh.

Mladi smo verjetno preveč optimisti, prav zaradi tega ne žanjemo velikih uspehov, ampak vztrajno iščemo svoje mesto v družbi in predvsem iščemo pravih vrednot, na katerih graditi svoje življenje in biti zgled drugim.

npr. Georgia on my mind in Take the A-train ter veliko bluesa in swinga ter v dvournem nastopu pričaral pristno atmosfero majhnih in zakajenih ameriških jazz klubov.

Med koncerti v zamejstvu naj za prvi del marca omenim nastop domače skupine Status Symbol (danes v Oxis baru v Sv. Križu), ki se predstavlja z delno novim programom.

Brown 70-letnico, a še vedno ohranja svežino, ki jo je imel na začetku svoje skoraj petde-setletne kariere.

V tržaskem gledališču Miela je pred kratkim gostoval znani be-bop pianist Ray Bryant, nekdanji sodelavec Dizzija Gillespija. Koncert je bil zelo slabo obiskan, ljubitelji te vrste glasbe pa so gotovo izgubili izredno priložnost. Pianist je v solo recitalu zaigral kar dvajset skladb, med katerimi nekaj svojih, nekaj znanih jazz standardov kot

agilno dela, sklenilo, da se oprime te izzivalne priložnosti. Društvo je sklenilo, da poveri svojemu zgodovinskemu odseku za raziskovanje preteklosti tržaškega mesta nalogo, da še enkrat kritično pregleda vse doslej opravljeno delo o predaji Trsta Avstriji leta 1382. Društveni zgodovinski odsek je ustanovil komisijo, ki so jo sestavljali zgodovinarji Renzo Acon, Fulvio Colombo, Alessandro Pelicon, Maurizio Radacich in Tito Ubaldini. Na koncu dolge in temeljite raziskave je komisija sestavila poročilo in ga objavila z naslovom "Appunti sulla dedizione di Trieste al Duce d'Austria".

Izdala jo je -če se ne motim- založba Svevo. Kupil sem jo v pasaži Fenice pri Chiozzi. Kupite jo tudi vi, če jo sploh še dobite. Gre za važen prispevek k boljšemu poznavanju tržaške zgodovine tudi za vas, ki ste laični mazzinijevci.

Leta 1882 so prav posebno slovesno proslavili pettoto obletnico svobodne predaje Trsta Avstriji. Proslave so potekale pod vodstvom župana Valerija. Ta je med drugim poskrbel, da so na trgu pred glavnim kolodvorom postavili tudi spomenik s ploščo, ki je Tržačane opozarjala na pomen in poselidice sprejema Trsta v objem številne skupnosti avstrijskih narodov. Ta spomenik je

stal nasproti veličastnemu spomeniku tragično preminule avstrijske cesarice Elizabete ali med ljudstvom bolj znane kot cesarice Sissi. Ta spomenik je meni kakor mnogim Tržačanom zelo pri srcu. Kot otroci smo se lovili med obema spomenikoma in zame je bil višek sreče, ko sem pred drugimi splezal na spomenik in se skrtil v cesaričinem prestolu.

Župan Valerio je imel važno in vsiljivo besedo tudi pri postavitvi spomenika lepi in mladi cesarici Sissi. Vendar je ob polomu avstrijske monarhije bil prav tako vsiljivo v ospredju, ko so z največjo vnemo, zaradi katere je bilo celo Rossettija v grobu sram, sklenili oba spomenika podreti. Spomenik cesarice Elizabete je s svojo mogočno spomeniško gmoto zavzemal skoraj ves obširni prostor pred vhodom v staro tržaško luko, ki jo je Marija Terezija podarila Trstu in vsemu njegovemu zaledju kot najveličastnejši trajni in neporušljivi spomenik, ki še danes dokazuje svetu, da je mesto Trst v službi Srednje Evrope in Slovenije, ki je dejansko njegovo ožje zaledje. Prav bi bilo, ko bi se Tržačani tega simbolizma zavedali!

Dober znak, da ta zavest pri nas v Trstu ni docela zamrla, je nedavni sklep naše občinske uprave, naj se

IZBRISANI VOJVODA IN SVETNIK

SV. DOMICIJAN IZ KARANTANIJE

(2. DEL)

JOŽKO ŠAVLI

šnjega kneza Koclja. V spisu je prikazano vse solnograško delovanje v takratnem kraljestvu Karantaniji (regnum Carentano), ki je obsegalo ožjo Karantanijo in Panonijo.

V ožji Karantaniji je pokrajinskem škofu Teodoriku (+ok. 821) sledil škof Oton (+836), za njim škof Osvald (+ok. 863). Slednji je bil v sporu s Solnogradom, dopisoval se je naravnost s papežem in težil po osamosvojitvi karantanske Cerkve. Nedvomno je prav on razglasil za svetnika sv. Modesta kot sv. Domicijana. Razglaševanje je bilo takrat še v pristojnosti pokrajinskih škofov, in šele papež Aleksander III. je leta 1171 pristojnost za to prenesel izključno na Rim.

Obstoj domačega svetnika vladarja je pomenil samostojno domačo Cerkev in državo, kot nam pričajo še v poznejših letih svetniški kralji, utemeljitelji narodnih držav in domačih Cerkva, npr. sv. Štefan na Ogrskem, sv. Vladimir v Kijevu, sv. Venceslav na Češkem, sv. Olof na Norveškem itd. Solnograd zato ni mogel v isti sapi nastopati proti cerkveno samostojni Panoniji, obenem pa priznavati na svojem lastnem cerkvenem ozemlju v ožji Karantaniji, v istem obrambnem spisu, enake težnje po cerkveni samostojnosti, podkrepjene z domačim svetnikom, vladarjem. Zato v naštevavanju karantanskih vojvodov sv. Domicijana preprosto izpusti. Ne more pa dati odstraniti njegovega groba, saj bi šlo za

svetoskrunstvo.

Iz legende o sv. Domicijanu izhaja, da je bil prvotno svetnik, danes blaženi ustanovitelj cerkve sv. Odrešenika v Milštat, v kateri je tudi pokopan. Posvetitev cerkve je verjetno izvršil škof Teodorik ali mogoče že nadškof Arno. Na vsak način je Domicijan s svojim zgledom spreobrnil karantansko ljudstvo, kot poroča stara zapisana legenda. Njegov grob je moral biti že zelo zgodaj prizorišče mnogih uslišanj in ozdravljenj; vsled tega tudi razglasitev za svetnika po škofu Osvald.

Milštat je postal po grobu svetniškega vojvode Domicijana znan, da se je leta 1072 grof Aribio, palatin na Bavarskem in v Karantaniji, odločil ustanoviti v tem kraju benediktinsko opatijo in v njej postaviti grobnico za svojo rodbino. Svetniške ostanke Domicijana so prenesli v novo grobnico.

Ko pa so v izpraznjen grob v času opata Gaudencija okoli 1090 položili grofovega nečaka Hartvika, ki je bil ubit, so drugi dan našli grob prazen in pokojnika daleč v stran. Nastalo je silno razburjenje, zakaj ljudstvo je v tem dogodku videlo skrunitev in poseg svetnika samega, ki se je odzval na svoj način. Vsled tega je palatin Aribio prenesel grobnico svoje rodbine v Seeon ob Kamenskem jezeru na Bavarskem.

DALJE

Elizabetin spomenik spet postavi na svoje nekdanje mesto. Ob postajališče južne železnice so jo Elizabetini potomci speljali k nam z Dunaja in s tem dali novega zagona našemu gospodarstvu, bo Elizabetin spomenik najlepši okras našega mesta in dokaz, kaj je Trst postal v času stare Avstrije. Primerjava z današnjim stanjem ne bo izostala.

Dragi gospod Tummolo, vas že vidim, kako se vam ježijo lasje ob mojih izzivanjih in pozivih, da bi se tudi v vaši podzavesti zganilo oziroma predramilo nekaj tržaškega čustvovanja. Menia je že pokazal svoje bele in ostre zobe, ko je izvedel za ta načrt in sklep tržaškega občinskega sveta. Grozil je, da ga bo s fizično silo preprečil. Dodal je še grožnjo, da bo prav tako po škvadriščno preprečil vrnitev v last slovenske skupnosti kulturnega doma Balkan, ki so ga njegovi somišljeniki leta 1920 razdejali in zažgali. Zakaj pa ni Menia nastopil pred nekaj leti, ko je rimska vlada morala v smislu mirovne pogodbe z Abisinijo vrniti in postaviti na prvotno mesto sredi prestolnice Adis Abebe po Mussolinijevih legionarjih ugrabljeni Axumski obelisk?

DALJE

TUDI NA TRŽAŠKEM SE JE ZAČELA VOLILNA KAMPANJA

IVAN ŽERJAL

Datum parlamentarnih volitev se vse bolj bliža in lahko rečemo, da se je že pričela volilna kampanja.

Martin Breclj (desno) in Peter Močnik na večeru v DSI

Pismo ministra Lombardija

Prejšnji petek je didaktična ravnateljica Ksenija Dobrila prejela pismo italijanskega šolskega ministra Giancarla Lombardija. Gre za odgovor na pismo, ki so ga ministru Lombardiju poslali ravnatelj Dobrila, Marijan Kravos in Tomaž Simčič. V pismu minister piše, da bo letos posvečal največjo pozornost vprašanju ohranitve slovenskih šol. Lombardi dalje piše, da bi morali preveriti, če obstaja na ravni višjih srednjih šol potreba po ustanovitvi novih sekcij ali specialističnih smeri, in da je treba pri izvedbi racionalizacije upoštevati specifične krajevne potrebe in stvarnosti. Obveze o zaščiti slovenske manjšine pa upravičujejo odstopanja od splošnih kriterijev v dovolj široki meri.

Ravnatelj so Lombardijevo pismo pozitivno ocenili, čeprav v njem tudi piše, da "sam Osimski sporazum navsezadnje ne izključuje možnosti korektivnih posegov na šolskem področju, če ostane raven zaščite etnične manjšine v okviru sedaj obstoječega pravnega reda" in "da se funkcionalnosti neke šolske institucije pod določenimi mejami sploh prenehajo".

Sestalo se je tajništvo SSK

V prejšnjih dneh se je sestalo pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti, da bi obravnavalo izvrševanje sklepov zadnjega pokrajinskega sveta ter pripravilo načrte za bodoče delovanje. V tiskovnem poročilu, ki smo ga prejeli, med drugim piše, da je tajništvo vzelo na znanje sklep sveta, da SSK priporoča udeležbo na volitvah za obnovo pokrajinskega šolskega sveta, a da vztraja pri vzdržanju za volitve v šolske okraje. Gre namreč za jasno stališče v zvezi z dosedanjo stalno zahtevo SSK po samostojnem slovenskem šolskem okraju, ki naj bi podčrtal pomen in vlogo slovenske šole.

Tajništvo je z zadovoljstvom vzelo na znanje, da prihajajo odgovori na pošto anketo SSK o demokratično izvoljenem predstavništvu Slovencev. Pohvalilo je tudi prizadevanja miljskega občinskega svetovaleca Šavrona, ki je imel z drugim neodvisnim svetovalcem bistveno vlogo pri dosedanjem reševanju napetosti med županom in večinskimi skupinami v občinskem svetu.

Glede pobude rimskega tožilstva v zvezi s povojnimi poboji je bilo tajništvo SSK mnenja, da je razlaga teh dogodkov zgrešena. Le-teh ne moremo obravnavati kot genocid, saj so bili tako med umrlimi kot med domnevnimi izvajalci ljudje različnih narodnosti. Tega problema ni mogoče ločevati od prejšnjih zgodovinskih dogodkov in tedanjih političnih napetosti. Razlaga, ki omenjene dogodke pripisuje etničnemu obračunavanju, ni v skladu z zgodovinskimi dejstvi, ne koristi sožitju in postane le dodatni pritisk na mednarodne odnose med državami.

Tajništvo je tudi pripravilo vrsto obiskov po sekcijah, v okviru priprav na strankine kongrese.

Sporazum o znanstvenem sodelovanju med Trstom in Ljubljano

Prejšnji teden je v Ljubljani prišlo do podpisa pomembnega novega sporazuma o sodelovanju med miramarskim mednarodnim centrom za teoretsko fiziko in slovenskim ministrstvom za znanost in tehnologijo. Sporazum je podpisal ravnatelj centra Miguel Angel Virasoro in določa, da bodo študentje in raziskovalci iz držav Tretjega sveta in vzhodne Evrope, ki se izpopolnjujejo v miramarskem centru, lahko nadaljevali izpopolnjevanje na oddelku za fiziko ljubljanske univerze ali pa na zavodu Jožef Štefan. Štipendije naj bi jim podelila Republika Slovenija. Po mnenju mnogih bo sporazum še bolj okrepil že tako plodne in tesne stike med centrom in ljubljanskimi znanstvenimi institucijami.

Načrt proti onesnaženju

Tržaška občinska uprava je predstavila načrt proti onesnaženju mestnega središča, ki bo stopil v veljavo 8. marca. Središče Trsta bo zaprto za vsa vozila, ki kot gorivo rabijo navaden osvinčeni bencin. V nadaljevanju pa bodo lastniki morali vozila peljati na redne preglede, zlasti izpušnih plinov. Če bodo izvedenci ugotovili, da avtomobili oz. motorna kolesa niso v skladu z normami, bodo morali lastniki poskrbeti za ustrezna popravila. Pregledi bi se morali vršiti dvakrat letno. Namen tega ukrepa, trdijo občinski upravitelji, je zlasti v tem, da se Tržacane prisili, da začenejo uporabljati javna prevozna sredstva. Dosedaj so določili, da bo za izvrševanje načrta skrbelo sto mestnih redarjev.

To velja tudi za Tržaško, kjer tečejo še zadnja pogajanja o koalicijskih programih in kandidatih. V zvezi s kandidaturami desnosredinskega pola krožijo imena dosedanjih poslancev Roberta Menie (NZ) ter Marucci Vasconove in Gualberta Niccolinija (FI), pa tudi Franca Viezzolija in odv. Pietra Fornasara. Možni kandidati Prodijevega gibanja Oljka so kardiolog Fulvio Camerini ter novinarja Paolo Rumiz in Mitja Volčič (le-ta naj bi kandidiral v 2. okrožju za poslansko zbornico). Za Stranko komunistične prenovne bo kandidiral njen tržaški pokrajinski tajnik Jure Canciani, in sicer za poročni sistem.

Oljka je priredila vrsto javnih srečanj na različno tematično. Eno od teh srečanj je bilo posvečeno

problematiki manjšin; bilo je v Boljuncu 28. februarja. Razne politične sile, ki sodelujejo pri Oljki - med temi je tudi Slovenska skupnost - pa se do tega trenutka še vedno pogajajo o kandidatih in programu ter o popravkih in predlogih, ki jih bodo vnesle v vsedržavni program Prodijevega gibanja (t.i. 88 tez). Osnutki teh predlogov vsebujejo med drugim zahtevo po odobritvi zaščitnega zakona, po večjih pristojnostih dežele Furlanije-Juljske krajine na manjšinskem področju in po zagotovljenem predstavništvu za manjšine v pre-

novljenem senatu dežel, katerega načrt je prisoten v Prodijevem programu. Te popravke in predloge (ki niso še dokončni) bodo glasovali na pokrajinski skupščini Oljke, ki bo v nedeljo, 10. marca, v gledališču Miela v Trstu. Skupščine se lahko udeleži vsakdo, ki plača 15.000 lir za glasovnico (s tem se Oljka samofinancira), za predstavitev predlogov pa je potrebnih najmanj 50 podpisov delegatov, ki so kupili glasovnico.

Tudi SSK je v tem predvolilnem času zelo aktivna. Ena izmed njenih pomembnejših zahtev je zagotovitev zajamčenega zastop-

OBISK DELEGACIJE LDS

Delegacija LDS s predsednikom SKGZ Palčičem med tiskovno konferenco

Prejšnji petek je bila na obisku v Trstu delegacija Liberalne demokracije Slovenije, v kateri so bili dr. Dimitrij Rupel, Jadranka Šturm-Kocjan in Roman Jakič. Delegacija je prišla na obisk k Slovenski kulturno-gospodarski zvezi, tema srečanja pa je bila Odnosi Italija-Slovenija in vprašanje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. V poznih popoldanskih urah so predstavniki LDS imeli tiskovno konferenco na sedežu SKGZ,

zvečer pa je bilo v Gregorčičevi dvorani javno srečanje.

Če poskusimo potegniti nekaj zaključkov v strnjeni obliki, bi lahko rekli, da je glede manjšine prevladalo stališče, da se moramo Slovenci v Italiji sami med seboj sporazumeti o obliki predstavništva in da v Sloveniji še vedno ni nacionalnega konsenza o tem vprašanju, upati pa je, da bo le-ta dosežen z odobritvijo resolucije za manjšine v parlamentu. Predstavniki LDS so tudi zavzeli zelo kritično

stališče do italijanskega zadržanja do Slovenije, ki prihaja do izraza v ukrepih proti manjšini ter v preiskavi o fojbah.

Zlasti večer v Gregorčičevi dvorani je bil živahen in se je dotaknil najrazličnejših tematik. V odgovor na številne pise je Jadranka Šturm-Kocjan sicer med drugim izjavila, da se mora manjšina organizirati sama, dejala pa je tudi, da je osebno za zajamčeno zastopstvo manjšine v izvoljenih telesih. Med nekaterimi diskutanti in dr. Dimitrijem Ruplom pa je prav na koncu prišlo do polemike glede problema obravnavanja zamejskih Slovencev s strani slovenskih oblasti. S formalnega (ne moralnega) stališča, je dejal Rupel, je normalno, da le-te obravnavajo zamejce kot tujce, saj imajo tudi njega, ko pride v Trst, za tujca. Mnogi se s to trditvijo očitno niso strinjali.

i.ž.

stva v izvoljenih telesih in to tudi zagovarja v razpravi o izoblikovanju predlogov k programu Oljke. O poteku teh pogajanj in o sedanjem splošnem političnem trenutku sta v ponedeljek v Peterlinovi dvorani spregovorila deželni tajnik stranke Martin Breclj in pokrajinski tajnik za Tržaško Peter Močnik na okrogli mizi na temo *Manjšinske dileme v luči predvolilne situacije*, ki jo je priredilo Društvo slovenskih izobražencev. Breclj in Močnik sta orisala potek pogajanj v Oljki in tudi težave, na katere so med temi pogajanjmi naleteli (ki jim je večkrat botrovala slaba informiranost). Ustavila sta se tudi pri odnosih med različnimi komponentami slovenske manjšine, med katerimi ni dovolj jasnosti in enotnosti, zlasti ne kar se tiče zajamčenega zastopstva. Ni rdeče niti, ki bi povezovala manjšinsko politiko. To je problem, ki ga je treba rešiti, drugače se bo vedno znova pojavljala kak nov subjekt, ki bo zahteval svoje.

SESTAL SE JE DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINSKI SVET

V četrtek, 29. februarja, se je sestal devinsko-nabrežinski občinski svet, ki je imel na dnevnem redu dve točki: glasovanje o davku TOSAP ter zlasti resolucijo in sklep o plinskem terminalu SNAM, ki bi ga hoteli zgraditi na območju Tržaškega zaliva, ki meji na občino Devin-Nabrežina. Tako resolucija kot sklep, ki so ju sprejele vse politične sile, ki so prisotne v občinskem svetu, nasprotujeta temu načrtu, saj predstavlja veliko nevarnost za okolje (dejavno bi terminal izkazil to področje) in za ljudi. Družba SNAM dosedaj tudi ni ustrezno odgovorila na zaskrbljenost občine.

Načrt za gradnjo plinskega terminala je sicer že pred časom naletel na negativen odziv vseh občin, ki so na območju Tržaškega zaliva. To nasprotovanje je bilo med drugim izraženo na raznih javnih srečanjih. Na posvetu Oljke o okolju, ki je bil v Vižovljah 1. marca, pa je padel predlog, naj se glede tega vprašanja upoštevajo tudi mnenja občin z onstran meje (Kopra, Izole in Pirana v Sloveniji ter Buj in Rovinja na Hrvaškem).

CERKEV V MISIJONIH

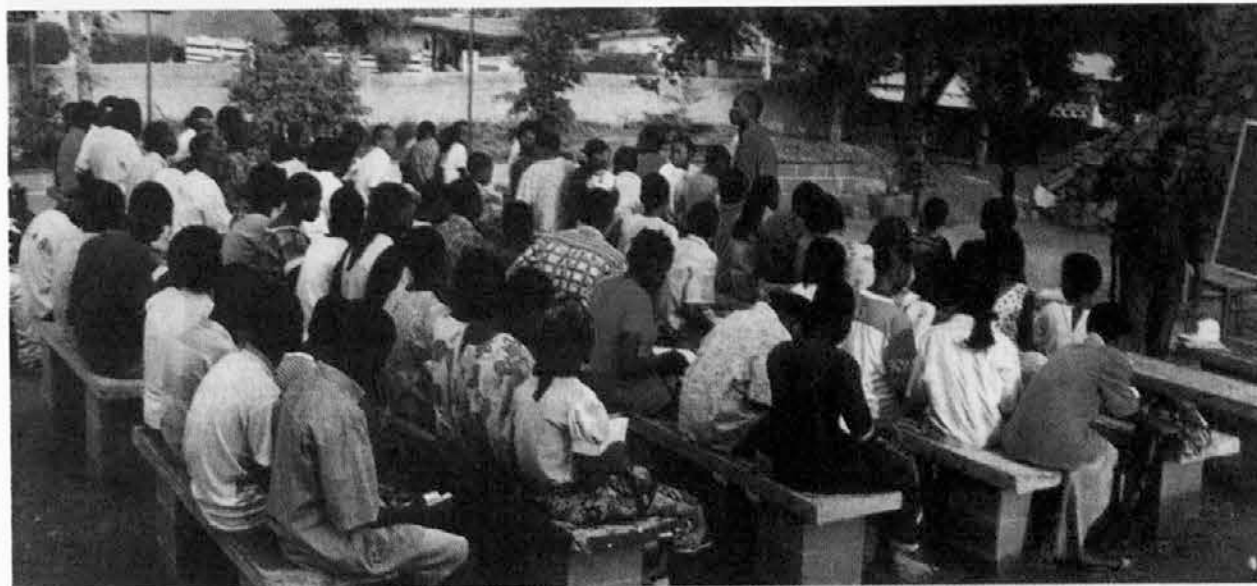
Priloga Novemu glasu št. 9 - četrtek 7. marca 1996 - Odgovorni urednik dr. Drago Legiša

Na pobudo

ŠKOFIJSKEGA MISIJONSKEGA SREDIŠČA

»Znova bi iz vsega srca rad izrazil svojo hvaležnost in vse Cerkev do misijonarjev in misijonark, tako rednikov kot laikov. Oni z zavzetostjo in zagonom, če potrebno tudi z žrtvijo življenja, delujejo na fronti evangelizacije in služenja človeku.«

(Janez Pavel II.)

Živeti v Kristusu in za Kristusa

DRAGI PRIJATELJI MISIJONOV!

Geslo letošnjega postnega časa je: Oznanjati in živeti evangelij, ki je ljubezen! Zamislimo se ob tem geslu, da ga bomo ne samo razumeli, ampak tudi uresničevali v vsakdanjem življenju.

Če namreč resnično hočemo živeti evangelij, ki je ljubezen, mora v nas najprej v celoti zaživeti Kristus; to bomo dosegli na tri načine:

- Živeti moramo v popolni povezanosti s Kristusom.
- S svojim življenjem moramo Kristusa posredovati drugim.
- Zaradi Kristusa moramo pomagati tistim, ki so v potrebi.

Kristjan je, kdor je Kristusa začutil in ga doživel, kdor je izkusil moč in silo njegovega delovanja in ga je zato Kristus, kot pravi sv. Pavel, »popolnoma osvojil« (Fil. 3,12). Prav polnost tega Kristusovega življenja sili kristjana, da evangelij posreduje tudi drugim bratom, bližnjim in daljnim, in tako, kot pravi prerok Izaija, »Oznani rešenje do skrajnih mej sveta« (Iz, 49,6).

Biti nosilec odrešenja pomeni, sprejeti to nalogo v znamenju božje vsemogočnosti, ki s človekovim sodelovanjem želi vršiti dela usmiljenja.

Naše sodelovanje z božjo vsemogočnostjo prihaja do izraza v najrazličnejših oblikah, h katerim smo mi vsi poklicani v letošnjem postnem času, katerega geslo je prav vzajemna, bratska pomoč.

Živeti, posredovati, pomagati: Ta tri gesla se v evangeliju ljubezni združujejo v eno samo in ta tri gesla bo tudi naša krajevna Cerkev skušala čimbolj razviti, še posebno v povezavi s pripravami na skorajšnjo sinodo. Vse, kar bomo izvršili v Kristusu, za Kristusa in s Kristusom, bo v največji meri pripomoglo k skupni rasti ljubezni med nami, ljubezni, ki prinaša varnost, veselje in mir.

To iz srca voščim vsem našim misijonarjem, vsem, ki sodelujejo pri letošnji postni akciji in vsem prijateljem misijonov. Vse iz srca blagoslovljam.

+ P. Anton Vitale Bommarco
nadškof

Afriški škof YAO med bogoslužjem v Nabrežini

Kateheza mladih s katehisti v Nimbo

V pričakovanju sinode

Pred časom so se v Palermu srečali predstavniki italijanske Cerkev, da bi se soočili s perečimi sodobnimi problemi človeštva, letos pa se bodo ob priliki škofijske sinode srečali predstavniki goriške Cerkev, da bi razmislili o družbi, med katero omenjena Cerkev živi in deluje in da bi se tako pripravili na jubilejno leto 2000, saj prav današnja družba vedno bolj terja od vernikov, da slednji svoje evangeljsko pričevanje živijo tudi v praktičnem vsakdanjem življenju.

V tem okviru poteka tudi letošnja postna akcija o medsebojni ljubezni in pomoči, akcija, preko katere naša škofijska skupnost že 25 let nudi vsakovrstno pomoč misijonskim deželam.

V zvezi z geslom letošnjega postnega časa: Oznanjajmo in živimo evangelij, ki je dobrota in ljubezen sama, skušajmo našim bratom v prvi vrsti posredovati vero, tisto vero, ki nam je bila darovana brez naše zasluge. To je prva in največja ljubezen, ki jo lahko izkažemo svojim bratom, da jim namreč oznanimo blagovest o Kristus, ki je umrl in vstal od mrtvih za vse ljudi, ki je torej Odrešenik človeštva; z drugimi besedami, največja dobrina, ki jo lahko posredujemo svojim bratom, je prav evangelizacija, pa naj bo to tu pri nas, ali pa v misijonskih deželah. To nam potrjuje tudi sam sv. oče v svoji okrožnici »Redemptoris Missio«, kjer pravi, da kdor širi evangelizacijo, torej Kristusovo blagovest, deluje za resnični blagor človeštva. Prav zato se naše misijonsko poslanstvo ne bo nikdar končalo, nasprotno, vedno bolj se bo širilo in to vse do taktat, dokler bo na svetu en sam človek, ki Kristusovega evangelija ne pozna in po njem ne živi. Prav zato, ker evangelij oznanjamo ljudem, ki živijo v težkih razmerah zaradi nerazvitosti dežel, zaradi bolezni, nevednosti, mora to oznanjevanje spremljati tudi praktična dejavnost, do pomeni, da se mora dobrota, ki jo evangelij oznanja, uresničevati v vsakdanjem življenju tistih, ki so pomoči potrebni.

Naša krajevna Cerkev je v zadnjih desetletjih prav v moči evagelija nudila občutno pomoč ljudem v stiski, ki so prav zaradi velikodušnosti goriških vernikov zaživel človeka vrednejše življenje.

Ne gre za to, da bi tu zdaj točno naštevali, kako in koliko so naši verniki pomagali misijonskim deželam, mirno pa lahko trdimo, da je na desetisoče oseb spoznalo krščanstvo prav po zaslugi naših misijonarjev, pa ne samo naših, ampak tudi tistih, ki delujejo izven našega škofijskega misijona; vse te osebe pa s tem niso samo spoznale krščanstvo, ampak jim je to istočasno pripomoglo, da so napredovale tudi na zdravstvenem, gospodarskem in kulturnem polju.

Naj bo zato priprava na škofijsko Sinodo istočasno tudi prilika, da se naše misijonsko delovanje v bodoče še bolj okrepi in poglobi.

Giuseppe Baldas

Katehisti ob vstopu v tretje tisočletje

Izkustva v škofiji Yomoussoukrò

Dve leti je minilo, odkar so mi zaupali službo kateheta v zgoraj omenjeni škofiji. Ko me je škof za to naprosil, me je prevzel občutek veselja in strahu; veselja, ker sem kot duhovnik še iz Staranzana in Ogleja imel na katehete najlepše spomine, istočasno pa sem se bal, da novi nalogi ne bom kos, saj sem že bil župnik v Kossou in nisem za tovrstno poučevanje imel primerne priprave.

Na pomoč mi je prišel sobrat don Pierpaolo, ki mi je obljubil, da me bo na župniji nadomeščal, ko bom odsoten; poleg tega sem tudi zaupal besedi

Tistega, ki je rekel: »Moje breme je lahko in moj jarem je sladak.« Danes lahko rečem, da sem vesel, da sem to nalogo sprejel.

Vseh katehetov je 481, porazdeljeni pa so na 13 župnij. V Kossu jih je 45; po večini so to osebe, stare od 25 do 40 let. V večjih župnijah jih je do 100, v manjših pa vsaj 20.

Po večini so ti kateheti moški; večina od njih živi s kako žensko, cerkveno poročenih je le okrog 20%. Seveda to negativno vpliva na službo, ki jo opravljajo, saj sami ne živijo tako, kot učijo. Mi jim skušamo pomagati in zanje molimo, da bi se spreobrili, toda »meso je

Škofijski misijonar Michele Stevanato in dve sestri domačinki

slabo,« in stare navade preveč ukoreninjene. Vsekakor se nam zdi bolje, da božjo Besedo oznanjajo »nečista usta,« kot pa da bi pogani ostali čisto brez nje.

Kateheti se na svojo nalogo pripravljajo v domačih župnijah, kjer v ta namen vsako leto organizirajo dva do tri

tečaje. Z letošnjim letom smo s temi tečaji začeli tudi na škofijski ravni, kamor vsaka župnija pošlje tri ali štiri katehete; tako imajo priliko, da svoje znanje poglobijo in poenotijo, kar je vsekakor zelo koristno, saj prihajajo iz različnega okolja.

Tako se ustvarjajo nove

prijateljske vezi, župnije se med seboj spoznavajo in si pomagajo in ustvari se tudi zavest skupne škofijske pripadnosti. Katehet, kot tudi duhovnik, je človek, ki oznanja božjo Besedo, zato mora za to nalogo dobiti temu primeren pouk; istočasno je tudi človek molitve in mora torej tudi zanj dobiti ustrezne napotke. Prav v ta namen se po župnijah vsako leto vršijo duhovne vaje. Organizirali smo tudi škofijske duhovne vaje in sicer v domačem jeziku baoulš, da bi tako udeleženci raje prisluhnili božji Besedi.

Kateheti za svoje delo seveda zahtevajo ustrezno plačilo ali pa vsaj kako pomoč, da si lahko npr. kupijo kolo, ali da za svojo službo dobijo diplomu in so tako tudi uradno

priznani; želijo tudi, da bi nosili posebno uniformo, ki bi pričala o njihovi pripadnosti katehetski skupini. Nekateri se tudi pritožujejo, češ da jih duhovniki premalo cenijo, drugi pa pravijo, da morajo sami nositi odgovornost za krščansko skupnost, ki jim je zaupana.

Janez Pavel II. je v svojem posinodalnem nagovoru »Ecclesia in Africa,« dobesedno izjavil: »Škofije in duhovniki naj skrbijo, da bodo pogoji za delo in življenje katehetov takšni, da bodo ti brez težav vršili svojo službo in da bo tudi krščanska skupnost njihovo delo priznavala in upoštevala.«

Bomo sposobni, da bomo to papeževo željo uresničili?

Dario Franco

Misijonar Andrej Majcen pod Repentabrom. Od leve proti desni: neznana gospa, prof. Šah, Franc Štuhec, neznani duhovnik, zadaj Bogomil Breclj, Andrej Majcen, prof. Tehuerschuh, kaplan Franc Pohajac

Priprava na krst v kraju Zatta

Novembra leta 1994 sem prisostvoval sprejemu novih katehumenov v vasi Sahabo; pri enakem obredu sem bil navzoč v nedeljo, 19. novembra 1995, tokrat v kraju Zatta, ki je precej veliko naselje; tu se je deset kandidatov pripravljalo na katehumenat, štiriindvajsetim pa so podelili sv. Pismo, rožni venec ter druge pripomočke, preko katerih bi vero bolj spoznali.

Kot že prej v Sahabo, sem tudi tu spremljal don Pierpaola Soranza, škofijskega duhovnika, ki je v starosti 50 let zapustil svojo župnijo v Aiellu in odšel v Afriko.

Don Pierpaolo je med mašo drugega za drugim opravljal predpisane obrede skupno z molitvami in sicer v francoščini in pa v krajevem jeziku baoulš; berila so bila tudi v jeziku morè, saj je bilo prisotnih veliko število kristjanov in katehumenov iz Burkina Faso. Bilo je to edinstveno doživetje, saj je vedno nekaj čudovitega, ko človek vidi, kako se moški in ženske, po večini mladi, odločajo za življenje po veri, ki jih bo po pripravi štirih ali petih let pripeljalo do krsta in s tem v naročje Cerkve.

Mogoče se bo kdo vprašal, kaj je nagnilo te ljudi, da so zapustili malike in se odločili za Jezusa Kristusa? Morda so temu botrovale sestre, ki prav v tem kraju

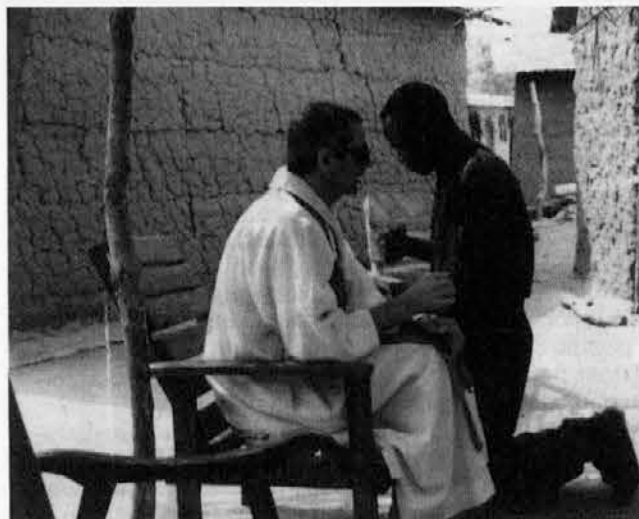
Don Pierpaolo pri krstu odraslih

vodijo socialni center za kakih 60 deklet in žensk, morda vedrost in prisrčnost misijonarja, ki so ga po naključju srečali ali pa morda pričevanje kakega domačina, kristjana?

Naj bo že kakorkoli, brez dvoma je vse to milost, kateri se pa vsak približa na svoj način in po svoji poti.

MISIJONSKA OBZORJA POROČAJO O NAŠIH MISIJONARJIH

Spoved - težek zakrament

Don Dario Franco podeljuje zakrament sv. pokore

Sobote so v misijonih čisto posebni dnevi ali boljše rečeno, so takšni, kot bi si želeli, da bi bili v vsaki

krščanski skupnosti. Na stotine otrok in mladih, ki že od prvih popoldanskih ur pa tja do večera polnijo pro-

store in dvorišča misijona, se umaknejo in pustijo prostor kristjanom, ki se želijo spovedati.

To sem videl v Nimbò, kjer sem tamkajšnjima duhovnikoma tudi sam pomagal pri spovedovanju, in isto sem opazil v katedrali v Atakpame v Togu, kjer celo uro, pa tudi delje, spovedujejo trije duhovniki in sicer od 18. ure dalje.

Spovedanci so po večini otroci in mladi; odrasli so bolj redki. Kako to? Mar odrasli nimajo grehov? Stvar je v tem, da so to mlade krščanske skupnosti, sestavljene iz mladih ljudi. Človek se sprašuje, zakaj se v misijonih ljudje tako množično in re-

dno spovedujejo, medtem ko je pri nas ta zakrament tako zanemarjen in omalovaževan, skoro bi rekli zaničevan?

Pogosta sv. spoved je znak, da je v teh ljudeh krščanstvo prisotno v vsej svoj polnosti in da je torej to neka krščanska skupnost, ki se trudi, da bi živela po božjih zapovedih.

Oba misijonarja, ki delujeta v Nimbò, in vsi trije mladi afriški duhovniki, ki spovedujejo v Atakpame, nam hočejo s tem povedati, da je tudi ta zakrament, kot ostalih šest, hotel v naše življenje postanik Jezus Kristus, da bi se po tem zakramentu naše krščanstvo poživilo, utrdilo in potrdilo.

Laični misijonar Avgust Klemen pred poslopjem srednje šole Igor Gruden v Nabrežini

Nimbò - Prostor za katehezo

Eden poglavitnih znakov rasti neke krščanske skupnosti je nenehno povpraševanje po prostorih, v katerih bi se vršila kateheza in druga srečanja.

In prav to se dogaja v Nimbò, saj je v tem kraju vedno več katehumenov in vedno več kristjanov.

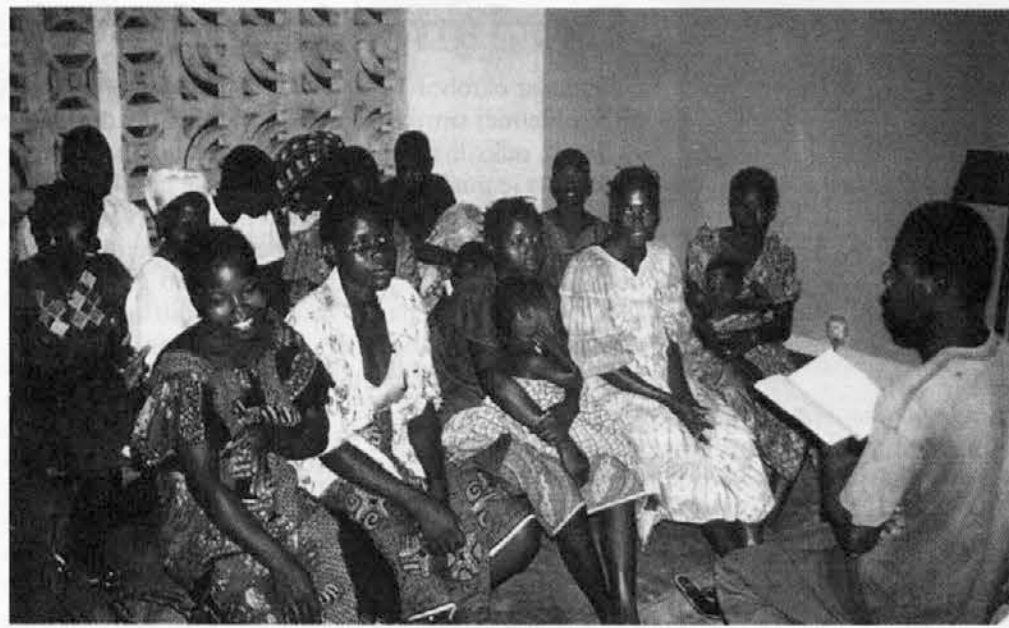
Naj omenim nekaj števil, ki se bodo mogoče nam zdele neverjetne: Vsako soboto zjutraj se pri tedenski katezezi zbere približno 600 otrok, katere vodi na desetine vzgojiteljev pod vodstvom sester božje Previdnosti. Prav tako se ob sobotah popoldne zbere kakih 400 večjih otrok in mladih; ti so porazdeljeni v 18 skupin, ki zaobsegajo celotni tečaj za katehume od 1. do 4. letnika. Nadalje se tu vrši tudi kateheza za odrasle, vseh je 380, in sicer vsako nedeljo zjutraj po maši ob 7h za tiste, ki govorijo samo jezik baoulè, po maši ob 9h pa za tiste, ki razumejo tudi francoščino.

Poleg vsega tega so tu še razna združenja, strežniki, skavti, dijaška in delavska mladina, skupina prenovitve v Duhu, skupina katehumenov novincev, skupina za družinska vprašanja; Katoliška akcija za mladino, skupina sv. rožnega venca, skupina za poklice, Katoliške sestre, itd. Seveda vsi ti po pravici zahtevajo prostor, v katerem bi se lahko zbirali.

V zadnjih letih so sicer zgradili precej novih prostorov. Vsi so zrastle okrog nove cerkve sv. Petra, ki so jo posvetili pred devetimi leti; takrat se je zdelo, da je ta cerkev dosti prevelika, danes pa je za vse, ki prihajajo vanjo, še premajhna. Da bi pridobila nekaj prostora, sta oba duhovnika, ki delujeta v Nimbò, don Michele in don Paolo, dozidala še eno nadstropje sobi, ki je pred devetimi leti služila za kapelo; tako sta poleg dveh velikih sob v pritličju pridobila še tri velike sobe in pa prostor za urad v prvem nadstropju.

Dela, katera je vodil don Michele, so se začela prejšnje poletje, zaključila pa meseca novembra. V nedeljo 26. novembra, na praznik Kristusa Kralja, je ravnatelj misijonskega središča, don Giuseppe Baldas, po maši ob devetih ob velikem veselju vseh navzočih nove prostore blagoslovil.

V četrtek, 7. decembra smo se nadalje spomnili 20. obletnice prihoda v Nimbò druge skupine goriških mi-

Katehumeni napeto poslušajo kateheta

sijonarjev (duhovnikov, redovnic in laikov), prva skupina je namreč odšla v Kossou januarja 1973.

Lahko rečemo, da so to bila leta neutrudnega pastoralnega dela, pri katerem so bili udeleženi vsi misijonarji, ki so v tem času prihajali v Nimbò: to so bili p. Gennaro, don Flaviano Scarpin, p. Giovanni De Franceschi, p. Ivano Tosolini, don Maffeo Zambonardi, don Michele Stevanato, sedanji župnik, don Paolo Zuttion, ki je v Nimbò dospel zadnji; poleg teh so bile še sestre božje Previdnosti, ki skrbijo za bolike in gobavce in se poleg tega posvečajo tudi vzgoji mladine, posebno še katezezi raznih mladinskih skupin. V zadnjih letih so to nalogo prevzeli nekateri krajevni kristjani, ki so za to sposobni; prav zato lahko v Nimboju poleg zelo uspešnega župnijskega pastorlanega sveta lahko računajo še na približno sto raznih drugih sodelavcev.

Kot vidimo, je napredek krščanskega občinstva v Nimbò v resnici razveseljiv; toda da bi se ta napredek nadaljeval, bi nujno potrebovali še enega duhovnika, ki bi prišel v Nimbò za pomočnika obema duhovnikoma, ki sta že tam. Morda bi se za to odločil kateri naših duhovnikov, ki je razočaran nad tem, ko vidi, kako mora prosjačiti, da okrog sebe zbere deset ali dvajset mladih. Kako dobro bi mu delo in koliko zadoščenja bi imel, če bi se njegova duhovniška velikodušnost smela

razdajati v taki misijonski skupnosti.

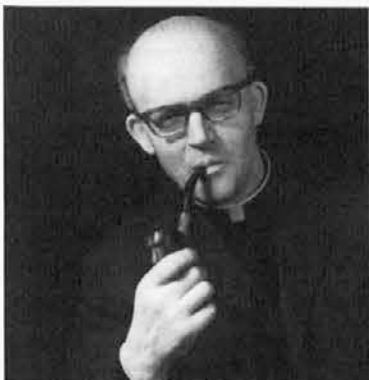
Nekega sobotnega popoldneva, ko je na stotine mladih in otrok odhajalo iz prostorov, v katerih se je vršila kateheza, so redovnice in laiki soglasno vzklikli:

»Zdaj razumemo, zakaj se misijonarji nočejo vrniti v domovino; to je zato, ker tu pri svojem delu in trudu najdejo obilje duhovnega zadoščenja, ki ga je drugje tako zelo težko najti.«

Seveda je za vse to treba imeti primerne prostore. Ravnatelj škofijskega misijonskega središča je v imenu goriške nadškofije obljubil, da bo ta problem čimprej rešil. Letos 30. novembra, ko bo Cerkev v Nimbò obhajala desetletnico obstoja, bodo tako blagoslovljeni in izročeni svojemu namenu novi prostori, ki jih moramo do takrat zgraditi. Te bomo pridobili tako, da bomo za eno nadstropje zvišali stavbo ob cerkvi; tako bomo pridobili pet novih prostorov.

Verniki goriške nadškofije so zato znova poklicani, da s svojo velikodušno pomočjo pomagajo uresničiti ta, tako izredno važen načrt, saj posredovati božjo besedo tistim, ki nanjo željno čakajo, je delo duhovnega usmiljenja, ki se hkrati povezuje z delom za vsestranski napredek afriškega ljudstva; naša pomoč pa bo istočasno tudi znamenje naše vere in naše ljubezni do vseh ljudi.

Naši misijonarji pišejo

Franc Jereb, lazarist, r. 27.11.1906 v Radomlju (Ljubljana) mašnik 3.7.1932. Dvajset let misijonar na Kitajskem do izгона 1952. Umrli na Mirenskem Gradu dne 14. februarja 1996. Pokopan na Mirenskem Gradu.

Majcnovi učenci-kardinali

Misijonar Andrej Majcen je star 92 let. Ko so ga leta 1952 komunistične kitajske oblasti izgnale iz Kitajske, se je umaknil na jug v severni Vietnam in sicer v glavno mesto Hanoj. Tedanji škof Marija Jožef Khue ter msgr. Seitz so mu izročili 550 pobalinov s ceste brez staršev, ki jih je pobrala tedanja francosko-vietnamska vojna vihra. Med dobrimi fanti, piše g. Majcen, sem vzgajal bodoče salezijanske kandidate, ki so da-

nes predstojniki salezijanske vietnamske družbe. Ponižni škof Khue je postal prvi vietnamski kardinal. »V začetku mi je pomagal kot katehet Pavel Tung. Ta je pred leti postal drugi vietnamski kardinal. Ker se svetost prvega kardinala Khuea med verniki vedno bolj širi, je sklenil sedanji kardinal obnoviti cerkev, kjer je pokojni kardinal Khue bil krščen; cerkev je iz leta 1815,« priča g. Majcen.

Iz poročil g. Majcena sploh izhaja, da je salezijanska družba v Vietnamu zelo živa. Njegovo seme je padlo na rodovitna tla.

Največ let v misijonih je p. Radko Rudež. Vmašnika je bil namreč posvečen v Gorici 28. junija 1946. Od odhoda v misijone deluje v Zambiji. O sebi piše v zadnjem času:

»Tudi misijonsko življenje je zanimivo, morda še bolj kot kje drugje.

Zadnji jezuit iz Slovenije je prišel pred 19 leti. Čakamo nove za nove ideje. Nekaj Poljakov prihaja »Fidei donum« (Gre za škofijske duhovnike, ki se začasno priglasijo za delo v misijonih;) So vzorni duhovniki in pastoralno na-

strojeni. Nekateri jemljejo Zambijo kot odskočno desko za kam drugače se le da v ZDA, saj imajo tam na milijone sorodnikov.

Do sedaj sem delal, kot da je vse v redu, čutim pa, da hernija nagaja. Šel bom na pregled in na počitnice, saj si jih že dolgo nisem privoščil. Sem za zamašek, a tudi zamaški so potrebni.

Hvala Bogu za vse. Bilo je res dosti: duhovnik, redovnik, misijonar, vse zgrajeno na veliki absolutno potrebni milosti svetega krsta.

Vaš Radko Rudež SJ

Škorpion pri postelji

Predragi!

Te dni sem po msgr. Jezerniku prejel velik dar, ki ste mi ga poslali. Lepa hvala!

Na praznik sv. Jožefa bomo položili in blagoslovili temeljni kamen nove vzgojne ustanove. Tako bomo tudi mi misijonarji dobili kako sobico. V tej bajti iz blata se vsako noč sprehajajo podgane, ker je pod streho vse odprto. Ko sem se sinoči spravljaj spat in šel ugasiti luč, sem pri postelji našel velikega črnega škorpiona.

Hvala Bogu, da sem ga pravočasno opazil, predno sem sezul opanke. Tako velik škorpion ima lahko resne posledice, če človeka vpiči. Kako je prišel notri, ne vem, najbrž je skozi streho padel.

Danes, praznik lurške Materice božje, polagajo temeljni kamen na drugem koncu Goe za novo salezijansko ustanovo. Jaz ne bom šel, ker sem sam doma. Moj kolega, duhovnik domačin, je odšel v precej daleč v misijon maševat, pa še

Ludvik Zabret, levo, poleg njega pok. škof Peter Cocolin, pok. Ivan Kretič, Bogomil Breclj, v Nabrežini

poroka bo zraven.

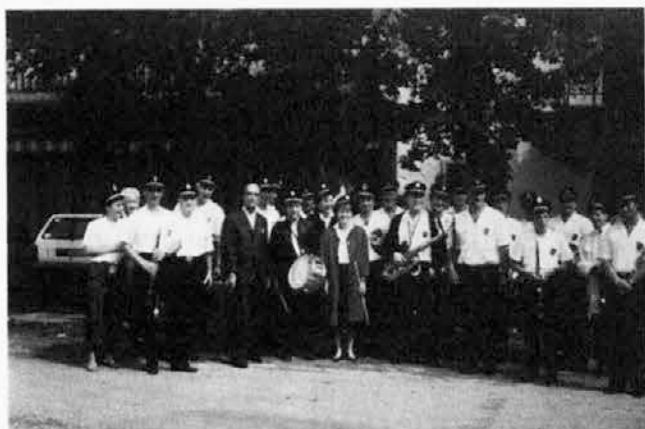
Zelo me veseli toplo in sončno vreme tukaj v primeru z vašo deževno in mrzlo Evropo. Na vrtu imam veliko sveže zelenjave in solate pa tudi cvetja. Banane in ananas tudi zorijo. Oreški so vsi v cvetju in mango tudi.

Ob večerih se zbira veliko okoliške mladine, ko fantje odhajajo domov iz delavnic. Kadar bomo imeli večje prostore, bo veliko lažje.

Prilagam nekaj slik za misijonske prijatelje. Spominjajte se v molitvi.

Vedno hvaležni
Ludvik Zabret

Misijonar Radko Rudež na praznik sv. Roka v Nabrežini z domačo godbo, ki sodeluje pri evharistični procesiji

Dr. Janež in gobavci

Osmega oktobra 1995 so v Dolskem pri Ljubljani ob 5. obletnici smrti misijonskega zdravnika dr. Janeža Janež odkrili spomenik ob domači cerkvi. Za to priložnost je misijonar Andrej Majcen v posebnem pismu prikazal dr. Janeža kot zdravnika gobavcev.

»Velikokrat sem se mudil gobavskih naseljih in tam deloval. Prvikrat me je poslal čaotunško gobavo naselje (Kitajska) dr. Janež. Naselje so vodili kamilijanci specialisti, ki imajo tudi četrto redovno zaobljubo streži bolnim, četudi bi se postavili v nevarnost, da se sami okužijo.

Gobavska naselbina je delovala pod pokroviteljstvom msgr. Kereva Jožefa, apostolskega administratorja v Čaotungu. Kako grozno je biti v družbi teh ljudi, ki jim živim razpada telo. Dr. Janež mi je dajal navodila, kako naj ravnam in kako naj bom previden. Sam je bil kot angel varuh, ki je bolnikom pomagal ne samo z izrednim zdravniškim talentom, ampak tudi s čutečim srcem. Prav tega pa taki bolniki najbolj potrebujejo. Gobavci so mu bili prav zaradi izredne prizadetosti pravi ljubljenci. Tudi zaradi njegove skrbi in prizadevnosti je bilo za vse tako poskrbljeno, da so lahko ohranjali človeško do-

Dr. Janež in Stanko Pavlin, februarja 1988

stojanstvo in vero v človeško toplino in ljubezen.

Kamiljancem so ob dr. Janežu in msgr. Kerecu pomagale tudi slovenjbištriške šolske sestre, zlasti s. Konstantina. Slovenski misijonarji so bili takrat upanje gobavcev vse čaotunške pokrajine.

Leta 1952 so komunistične oblasti izgnale vse tujce iz svoje dežele. Dr. Janež se je umaknil na otok Tajvan (Formozo) skupaj s kamilijanci. S kamilijanci se je ustavil v mestu Lotung. Tam so kamilijanci kupili majhno zasebno bolnišnico, v kateri je dr. Janež odprl kruški oddelek z 12. posteljami. Počasi je bolnica rastla in leta 1990 so odprli novo 11 nadstropno bolnico. V njej je dr. Janež opravljal kirurške posege do smrti 1990. Dosegel je rekord, saj je baje opravil kakih 70 tisoč operacij. O njem je šel glas, da bolnika ni vprašal, kdo si ali kaj si, temveč le: Kje te boli. Res kot usmiljeni Samarijan. Poleg tega ni zahteval nobene plače. Zadovoljen je bil s hrano, stanovanjem in cigaretami.

GORIŠKI MISIJONARJI PO SVETU

1. S. Kristina BAJC iz Ajdovščine - Šolske sestre EGIPT
2. P. Claudio BATTISTUTTA iz Fiumicella - Pime ITALIJA
3. S. Adele BIANCOTTO iz Cervignana - Sestre naše Gospe Snežne ITALIJA
4. P. Claudio Bortolossi iz Strassoldo, ksaverijanec ITALIJA
5. S. Marcelliana Bortolotto iz Ronk - uršulinka SENEGAL
6. P. Mansuet Božič iz Vipave - kapucin BRAZILIJA
7. S. Ulderica BRESSAN iz Aiella - klarisa ITALIJA
8. S. Pierfernanda CALLIGARIS iz Pierisa - Misijonarka Consolate TANZANIJA
9. P. Dionisio COSSAR iz Cavenzana - Ognjiščarji JAPONSKA
10. Ivana COSSAR iz Ogleja - laična misijonarka BURKINA FASO
11. S. Bernarda CUCIT iz Krmina - dorotejka ZAIRE
12. P. Fabio D'AGOSTINA iz Strassoldo - ksaverijanec ITALIJA
13. P. Franco DALVIN iz Cervignana - Družba božje Besede KUBA
14. P. Mario DIANA iz Aiella - škofijski duhovnik ITALIJA
15. S. Elda FORCHIASSIN iz Ločnika, usmiljenka ARGENTINA
16. P. Luigi GORIAN iz Ronk, škofijski misijonar ITALIJA
17. S. Bogdana KAVČIČ iz Ledin - usmiljenka BURUNDI
18. S. Paolina LEPICAR iz Gorice, klarisa ARGENTINA
19. P. Danilo LISJAK iz Dornberga-ralezijanec RWANDA
20. S. Marija Dolores LISJAK iz Šempetra pri Gorici, kombonijanka EGIPT
21. P. Quintino LUGNAN iz Gradeža, minorit NEMČIJA
22. P. Tito MAREGA iz Cervignana, iz Družbe sv. Vincencija Pavelskega BRAZILIJA
23. P. Rambaldo OLIVO iz Campolongo, misijonar Consolate
24. S. Marija PACOR iz Vermeigliana, družba Marije Pomočnice MEHIKA
25. P. Stanko PAVLIN iz Grgarja, salezijanec SLOVENIJE
26. P. Venceslav RIJAVEC iz Grgarja, škofijski duhovnik EQUADOR
27. P. Ambrogio RINALDI iz Campolongo, kapucin BRAZILIJA
28. P. Hilarij RUDEŽ iz Gorice, jezuit ZAMBIA
29. P. Ernest SAKSIDA iz Dornberga, salezijanec BRAZILIJA
30. S. Lucia Marz SCAREL, Scodovacca - misijonarka Consolate
31. B. Antonio SCHIAVON iz Fossalona, kombonijan ITALIJA
32. S. Maria SELLENATI iz Giassica, karmeličanka FILIPINI
33. P. Paolo SPANGHERO iz Turriaca, Pime TAIWAN
34. P. Ivan ŠTANTA, lazarist iz Mirm MADAGASCAR
35. P. Giuseppe TEMON iz Ločnika, škofijski duhovnik ARGENTINA
36. Maura TONINATO BORGHESI iz Tržiča, laična misijonarka UGANDA
37. S. Gabriella TRIPANI iz Gorice, misijonarka Brezmadežne ITALIJA
38. Don Luciano VIDOZ, škofijski duhovnik, iz Ločnika NEMČIJA
39. P. Giuseppe VINCI iz Aiella, misijonar Consolate MOZAMBICO
40. Ivan BAJEC, škofijski duhovnik, Col nad Idrijo, Slonokoščena obala
41. Pavel Bajec, škofijski duhovnik, Col na Idrijo, Slonokoščena obala
42. Janko Kosmač, škofijski duhovnik, Slono koščena obala

GORIŠKI DEKANAT - ŽUPNIJE

STOLNICA	13.488.000
B.V. MISERICORDIA (1/2 MIS. SKUPINA)	6.524.000
MARIJA KRALJICA	1.900.000
NAŠA GOSPA LURŠKA	502.000
SRCE JEZUSOVO	6.325.000
SV. JANEŽ OD BOGA IN SV. JUST	1.500.000
SV. JOŽEF DELAVEC	2.000.000
SV. PIJ X.	350.000
SV. ROK	12.500.000
SV. ANA	8.674.000
SV. IGNACIJ	4.333.140
CERKEV NOVEGA SV. ANTONA	2.887.000
SV. VID IN MODEST (PLACUTA)	1.125.000
LOČNIK	1.650.000
SKUPNO	25.111.250

DEVINSKI DEKANAT - ŽUPNIJE

NABREŽINA	4.100.000
DEVIN	550.000
MAVHINJE	540.000
SALEŽ	600.000
ZGONIK	420.000
SESLJAN-SV. FRANČIŠEK	1.250.000
RIBIŠKO NASELJE	720.000
SKUPNO	8.180.000

ŠTANDREŠKI DEKANAT

KRMIN - SUBIDA SLOVENSKI VERNIKI	150.000
DOBERDOB	550.000
GABRJE	910.000
JAZBINE	55.000
GORICA-SLOV. PAST. CENTER	2.672.000
JAMLJE	768.000
PODGORA - PEVMA - ŠT. MAVER	-
RUPA-PEČ	911.000
ŠTEVERJAN	956.000
ŠTANDREŽ	1.170.000
SOVODNJE	2.752.000
DOL	183.000
SKUPNO	11.077.000

ZDRUŽENJA, USTANOVE, SKUPINE

SLOVENSKA SKUPNOST PRI SV. IGNACIJU	842.000
SESTRE ČUDODELNE SVETINJE	1.350.000

POD KRIŽEM CVETOČA GOMILA

Na pokopališču v Vogrčah na Koroškem počiva pod križanim s široko razprtimi rokami veliki »misijonar« g. župnik Vinko Zaletel, popotnik, ki je obhodil svet, a je našel svoj zemeljski počitek med ljubljenimi farani v Vogrčah.

Sv. Anton Padovanski je najprej hotel biti misijonar. Lansko leto so njegove relikvije prinesli tudi v Gorico. Na poti iz Trsta so se ustavili v Jamljah. Sprejel jih je g. Anton Prinčič (Foto Breclj)

DOHODKI

DEKANAT OGLEJ	13.105.200
DEKANAT CERVIGNAN	27.311.900
DEKANAT KRMIN	28.932.000
DEKANAT DEVIN	8.180.000
DEKANAT GORICA	63.758.140
DEKANAT GRADIŠKA	25.111.250
DEKANAT TRŽIČ	17.774.000
DEKANAT RONKI	26.386.000
DEKANAT ŠTANDREŽ	11.077.000
DEKANAT VISCO	46.681.410
ŽUPNIJE SKUPNO	268.316.900
ŠOLE	14.960.350
ZDRUŽENJA, USTANOVE, SKUPNOSTI	240.944.300
MAŠNE INTENCIJE	15.295.000
RAZNI DAROVI	490.051.656
ODBOR CEI 8 OD TISOČ	160.000.000
SKUPNO	1.189.568.206

OB OBLETNICI

V ZNAK HVALEŽNOSTI PROF. JOŽETU PETERLINU

MIRO OPPELT

Na trgu Stare mitnice v Trstu je pred dvajsetimi leti, četrtega marca, omahnil prof. Jože Peterlin. Vračal se je z gledališke predstave. Na poti k openskemu tramvaju je že snoval enega izmed svojih biserov gledališke kritike, kakršnih danes nismo več deležni. Ob poznih urah se je vse dni skozi tri desetletja vračal na dom za prekratek počitek pred novim dnem, v katerem se je razdajal za obstoj, rast in razvoj slovenstva na naših tleh v viziji svobodne prihodnosti slovenskega naroda v demokratičnem ustroju. Izpolnil je veliko poslanstvo v slovenski narodni skupnosti. Vestni šolnik, prijatelj mladine, organizator, kulturni delavec, dramaturg, režiser in kritik, je uresničil daljnosežne zamisli in oblikoval ustanove, ki so dejansko postale spomeniki slovenske kulture na naših tleh in vplivale na zasnovano takrat za večino še nesluteno razvoju v domovini. Prevevala ga je skrb in ljubezen do naroda. Ustanovil je Slovensko prosveto, bil je začetnik študijskih srečanj Draga, pred 40-timi leti je v skrbi za mladino uresničil

zamisli Slovenskega kulturnega kluba, ustanovil Društvo slovenskih izobražencev, bil je glavni urednik revije Mladika. Organiziral je slovenske tabore na Repentabru, vodil Slovenski oder. Bil je duša Radijskega odra, ki je v nizu desetletij opravil edinstveno in še ne dovolj raziskano poslanstvo v sami zgodovini slovenske dramatike. Samo starejši bi danes vedeli povedati, kaj je pomenila vloga slovenske radijske gledališke ustvarjalnosti v letih po fašističnem mrku na Primorskem. Skoro ni bilo slovenskega, italijanskega in svetovnega pomembnejšega dela, ki bi ne šlo po valovih tržaške radijske postaje. Jože Peterlin je imel tudi dar za spodbujanje mladine, da bi znala prevzemati odgovornosti. Izpolnil je generacijsko vrzel, ki jo je pri nas pustila fašistična strahovlada. V takrat še težkih časih ga je odlikoval življenjski optimizem, poln strpnosti in uglajenosti, kakršne nismo bili deležni v našem javnem življenju takrat in žal še danes ne. Okrog sebe je znal kot v oazi ustvariti človečansko okolje z razdajanjem svojih darov de-

lavnosti, ljubezni in dobrote velikega človeka.

Najlepši spomenik pokojnemu Jožetu Peterlinu so njegove danes uresničene in zamisli. V Društvu izobražencev v Trstu je njegov kip, delo Franceta Goršeta. 23. junija pa bo v njegovem rojstnem kraju na Vinjem vrhu pri Beli

Cerkvi na Dolenjskem odkritje spominske plošče. Dolžnost nas vseh je, da v znak hvaležnosti za njegovo razdajanje, ki ga je privedlo v prezgodnji grob, pripomoremo k uspehu te pobude gmotno in z udeležbo.

POČASTILI LIK JOŽETA PETERLINA

Da bi bolje spoznali lik in delo prof. Jožeta Peterlina, so se mladi odločili, da njegovemu spominu posvetijo eno izmed sobotnih srečanj SKK in zaprosili dva izmed njegovih dolgoletnih sodelavcev, dr. Draga Štoko in časnikarja Sašo Martelanca, da o njem spregovorita.

Večer se je začel s prikazom nekaj diapozitivov iz klubovskega arhiva ter s predvajanjem odlomka igre, v kateri je Peterlin nastopal. Dr. Drago Štoko je nato podal kratek, a zelo izrazit pregled življenja in dela prof. Peterlina. Povedal je, kako je skupaj z drugimi sodelavci ustanovil Slovensko prosveto, Društvo slovenskih izobražencev, Drago in revijo Mladi-

ka. Bil pa je tudi ljubitelj gledališča, režiser, igravec, kritik. Več let je honorarno delal na Radiu Trst A, ustanovil Radijski oder, ki tako kot ostale navedene pobude pokojnega profesorja še živi. Tako je vzgojil cele generacije radijskih in kulturnih delavcev. Drugače pa je Peterlin več let služboval na slovenskih šolah, predvsem na klasičnem liceju. Časnikar Saša Martelanc se je Jožeta Peterlina spomnil predvsem kot svojega profesorja in kot mentorja, ki je mladim pomagal, da so odkrivali svoje talente, kot človeka z veliko srčno kulturo, ki je vsem tistim, ki so ga poznali, ostal v neizbrisnem spominu.

V ponedeljek, 4. marca, pa so se svojci in številni prijatelji zbrali pri spominski sv. maši ob 20-letnici smrti prof. Peterlina v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah.

AČ

TEČAJ O PLESNO-GIBALNEM SOOČANJU

Slovenska prosveta v Trstu pripravlja v marcu dvodnevni tečaj z naslovom Plesno-gibalna soočanja.

Plesna terapija je danes v svetu uveljavljena interdisciplinarna smer, ki preko kreativnega delovanja, podobno kot glasbena in likovna terapija, pomaga usmeriti posameznika k integriranju oz. reintegriranju osebnosti.

Delavnica bo obsegala vaje iz socialnih iger, neverbalne komunikacije plesno-gibalnih tehnik ter masažnih in relaksacijskih

tehnik. Vodili jo bosta Lena Knific in Helena Biffio. Delavnica je zasnovana tako, da zanjo ni potrebno plesno predznanje. Zadoštujejo trenirka ali kakšna druga mehka obleka ter copate ali debelejše tople nogavice. Obvezni pa sta dobra volja in pripravljenost na delo. Tečaj bo trajal dva dneva:

- petek, 15. marca, od 18.30 do 20.30;

- soboto, 16. marca, od 15. do 18. ure.

Ker je število tečajnikov omejeno, organizatorji prosijo za čimprejšnjo prijavo na sedežu SP vsak dan (od ponedeljka do petka) med 9. in 13. uro do vključno 20. februarja. Telefon 370846.

ŠE NEKAJ PREŠERNOVIH PROSLAV

OPČINE: Prešernova proslava v Finžgarjevem domu

Kljub temu, da smo že na začetku marca, je bilo na Tržaškem konec prejšnjega tedna še nekaj Prešernovih proslav v naših društvih. Tako je v soboto v župnijski dvorani v Miljah potekala proslava, ki jo je organiziralo Društvo Slovencev miljske občine in na kateri so nastopili osnovnošolski otroci, zbor Slavec-Slovenec in Jadran ter šolski orkester godbe na pihala iz Ricmanj. Na željo ljudi pa so istega dne na Opčinah ponovili proslavo Zedinil rod slovensčne cele, ki je bila pred nekaj tedni v tamkajšnjem Prosvetnem

domu in ki so jo priredili SKD Tabor z Opčin, SKD Grad od Banov in MePZ Višava s Ferlugov. Dan slovenske kulture so proslavili tudi na trgovskem zavodu Žiga Zois (slavnostni govornik je bil Ciril Zlobec).

Na Opčinah je v nedeljo, 3. marca, v nabito polni dvorani Finžgarjevega doma potekal Večer slovenske pesmi in besede, ki so ga oblikovali domači cerkveni zbor Sv. Jernej, zbori Vesela pomlad ter recitatorji Slovenskega kulturnega kluba in igralske skupine Tamara Petaros. Slavnostni govornik je bil dr. Drago Štoko.

OBVESTILA

TRST. Za romanje po Slomškovi poteh ob papeževem obisku Slovenije je prostih samo še 15 mest. Cena romanja je 185.000 lir. Pri vpisu se izroči 100.000 lir. Vpisujeta Angel Kosmač (tel. št. 281276) in Marijan Živic (tel. št. 226117).

SLOKAD IN SVK obveščata, da se v kolonijo v Dragi in v Comegliansu lahko prijavite še prihodnji teden. V sredo je od 8. do 11. ure zdravniški pregled v telovadnici v Dolini. Za potrebne dokumente se obrnite pred pregledom na občinski urad v Dolini. Za tržaško občino: za otroke s Krasa in zamudnike iz Trsta je zdravniški pregled na Opčinah, Proseška ul. 118, od 8. do 11. ure. S seboj prinesite vpisno polo, ki jo dobite na šolskih ravnateljstvih, in fotokopijo davčne prijave. Tudi dokumente otrok, ki so opravili pregled že prejšnji petek, nesite prosimo na Proseško ul. 118. Za občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor: prijavite se v zdravniški ambulanti v Nabrežini (tel. 200429). Zdravniški pregled je v ponedeljek od 8. do 11. ure. V miljski občini se obrnite na občinsko upravo.

TRST. Klub prijateljstva vabi na izlet v Rovinj, Poreč in Buje v soboto, 23. marca. Vpisovanje v trgovini Fortunato, ul. Paganini 2 v Trstu, do 20. marca.

TRST. Duhovska zveza vabi na skupno ROMANJE V FATIMO od 24. do 28. junija 1996. Cena je 1.200.000 lir. Enoposteljne sobe so po 32.000 lir na noč (skupno 128.000 lir). Do konca aprila da vsak udeleženec 500.000 lir na račun. Za informacije se obrnite na gg. Dušana Jakomina in Žarka Škerlja. Točnejši spored bomo objavili v kratkem.

OPČINE. Župnija sv. Jerneja ap. prireja v nedeljo, 10. marca 1996, ob 18. uri v župnijski cerkvi koncert, ki ga bosta oblikovala glasbenika Enrico Perrini - orgle in Giuseppe Minin - trobenta. Prisrčno vabljeni.

MAČKOLJE. Župnijska skupnost vabi na predavanje dr. Ivana Likarja na temo Zakaj toliko sumničenja in sovraštva namesto ljubezni med nami v ponedeljek, 11. 3., ob 20.30 v dvorani prenovljene stare šole zraven cerkve. Po predavanju bo še okrogla miza, prilika za razgovor in družabnost.

MAČKOLJE. PD Mačkollje vabi na ogled TV dokumentarnega filma Maša za Lojzeta Bratuža po scenariju Dorice Makuc. Besedo bo podala ga. Marija Ferletič. V nedeljo, 10. marca 1996, ob 17. uri v Srenjski hiši v Mačkolljah.

DAROVI

Za misijonarja Danila Lisjaka: Franc Saksida ob prodaji znamk 100.000.

Za cerkev v Ricmanjih: Fausta Uliveti, Ricmanje, v spomin pok. očeta Jožefa Kuret 50.000 in v spomin pok. strica Ernesta Lavrenčič 50.000; Milka Lavrenčič, Ricmanje, v spomin pok. brata Ernesta 50.000; M.B., Trst, 100.000; Marija Žuljan, Ricmanje (za večno luč), 20.000; Bernarda Kuret, Ricmanje, 50.000.

Za Novi glas: Marija Grisani 20.000; Jolanda Devetti 20.000.

ČESTITKE

Na filozofski fakulteti v Trstu je z odliko diplomirala **Tatjana Rojc** iz Nabrežine. K življenjskemu uspehu iskreno čestita Novi glas.

Družini prof. Adrijana in Mirjam Pahor se je rodila hčerka **Kristina**. K veselemu dogodku iskreno čestita Novi glas.

UTRINKI (3)

PEK-VRTNAR-STREŽAJ

Med počitnicami nisem mogel domov v fašistično Italijo. A brez dela ni jela! Pomagal sem v pekarni... Enkrat smo zamesili testo brez soli... enkrat je bila peč prevročna, drugič premrzla... Ko sem bil sam, sem vzel električno svetilko (ki je imela ročaj nezavarovan), da bi pogledal v peč... Vklupil sem stikalo... Ojej! Električni tok me je dobesedno zavrtel, da sem omahnil na tla v nezavesti. Še tri dni se mi je vrtelo.

Pri vrtnarjenju pa sem imel roke dobesedno krvave, saj nisem bil vajen dela.

Kot strežaj sem pač pomagal v kuhinji, pomival in seveda stregel. Ko sem nekoč nesel nekako trideset krožnikov, sem zadel v kljuko in vse stresel na cement. Strašen pok je priklical ekonomo, ki je samo pobiral pečate na razbitinah, rekoč: "Kolikor bo teh značk, toliko jih boš plačal." Seveda sem plačal z delom, saj denarja ni bilo.

(Tudi take "sole" so me izučile!)

(B+B)

KAKO INVESTIRATI DANES?

Dr. Stojan Pahor

- INVESTICIJSKI SKLADI
- HRANILNA PISMA
- "SICAV" ZA NALOŽBE V SVETOVNA GOSPODARSKA ŽARIŠČA
- ŽIVLJENJSKA IN VSE DRUGE OBLIKE ZAVAROVANJ

TRST, Foro Ulpiano 3, tel. 040/371019, fax 040/369863

NEDELJA, 10. MARCA

ENAJSTA PREMIERA ODRA 90

V nedeljo, 10. marca, vabi gledališka skupina Oder 90 ob 17. uri v Kulturni dom. Pred nami je namreč njena enajsta premiera, s katero se ponovno predstavlja skupina mladih amaterskih igralcev, ki so v petih letih dokazali lepo navdušenje in prizadevanje. Ob gledaliških premierah ne smemo pozabiti, da so igralci sodelovali pri dveh operetah in oblikovali scenski koncert skupaj z zborom Hrast. Obenem velja poudariti, da ni proslave na Goriškem oz. v zamejstvu, ki je ne bi oblikovali tudi ljudje, ki so zrasli ali ki še delujejo v Odru 90. Letošnjo sezono odprejo torej v nedeljo z Bevkovo dramo **Krivda** (prvotno različico *Materin greh* je avtor sam predelal), dramskim delom, ki je v spominu širše javnosti po krivici pozabljen. Drama je bila uprizorjena na nekaterih podeželskih odrih med vojnama in nazadnje v šestdesetih letih.

Predstavljajo nam jo nekateri že dobro poznani in izkušeni igralci, spoznali pa bomo tudi nekaj novih mladih amaterjev, saj je dramskih oseb v tej igri kar 15. Režijo so tudi za to premiero poverili že poznanemu Darku Komacu, sceno sta oblikovala Herman Kosič in Lojze Maraž, medtem ko bo kostumistka Danjela Klanjšček poskrbela za obleke, ki nas ponesejo v obdobje iz predvojnih let.

Gledališka skupina namenja posebno pozornost tudi ljubezni do slovenskega jezika, saj je na začetku sezone že drugič priredila tečaj dikcije pod mentorstvom znanega Janeza Starine.

Nazadnje povejmo, da je najlepše priznanje, ki ga lahko poklonimo tem neutrudnim amaterjem, naša prisotnost v dvorani Kulturnega doma. Tako bomo odgovorili še vsem, ki tarnajo nad brezbriznostjo in plitvino goriškega kulturnega življenja, medtem ko se stiskajo doma in se niti ne približajo našim še živim kulturnim ustanovam.

SKPD MIRKO FILEJ - GORICA
ODER 90

France Bevk

KRIVDA

Režija Darko Komac

Kulturni dom v Gorici, nedelja, 10. marca 1996, ob 17. uri.

Prešernova proslava v Štandrežu

V soboto, 2. marca, sta obe štandreški prosvetni društvi Oton Župančič in Štandrež organizirali Prešernovo proslavo, ki je bila v župnijskem domu Anton Gregorčič. Na prireditvi je sodelovala tudi štandreška osnovna šola Fran Erjavca z zborom, ki je lepo zapel vrsto pesmi, med drugimi tudi *Danes prvič v solo grem*, ki jo je na besedilo Ljubke Šorli za to priložnost uglasbila učiteljica Katerina Tabaj, ki je šolski zbor tudi vodila.

Med petjem, ki sta ga izvajala oba društvena zbora pod vodstvom Ticijane Zavadlav in Mirana Rustje, so se predstavili recitatorji s Prešernovimi poezijami in s pesmimi, ki govorijo o Štandrežu. Sodelovali so Dimitri Brajnik, Marko Brajnik, Katja Gaeta, Sara Hoban, Anita Lutman, Majda Paulin in Peter Povšič. Priložnostni govor je imel Silvan Zavadlav.

GOSTILNA

VID PRIMOŽIČ

pri Pavlinu

zaprt ob petkih

GORICA - Drevored 20. Septembra 138, tel. 82117

TISKARNA - OFFSET

GRAFICA
GORIZIANA

GORICA - Ul. Gregorčič 18 tel. 22116 - fax 22079

POGOVOR / MIRKA BRAJNIK

"NUDITI MORAMO KVALITETNO ŠOLO"

DANIJE DEVETAK

V prejšnjem tednu je potekel rok za vpisovanje v šole. Da bi kaj več izvedeli o naših osnovnih šolah, smo se na sedežu OŠ Oton Župančič v sončni in mirni ul. Brolo ustavili na krajšem pogovoru z ravnateljico didaktičnega ravnateljstva - Gorica **Mirko Brajnik**.

"Zdi se mi, da je bil letošnji vpis v osnovno šolo kar zadovoljiv," je takoj začela ga. Brajnik. "Medtem ko so otroci v prejšnjih letih po vrtcu šli v italijanske šole, je bil letos osip minimalen in so se skoraj vsi vpisali na slovenske osnovne šole. Globalno število na vseh petih goriških osnovnih šolah znaša nekaj čez 40 učencev, medtem ko jih je bilo lani 39."

**Koliko otrok
pribaja v mestno
osnovno šolo in kakšno**

je njihovo število po vaseb?

Največ otrok je ponavadi vedno na mestni šoli Župančič. Sledi ji Štandrež, ki ima kar lepo število. Tudi Pevma se je lepo dvignila, tako da imamo letos samostojne razrede, od prvega do petega; ne vem, če smo jih kdaj sploh imeli. Najhujši problem je v Števerjanu in na Plešivem. Nekateri pravijo, da bi bilo na Plešivem mogoče več vpisanih, če bi bila šola v Krminu; gre pa za dilemo, o kateri ne moremo razpravljati sami šolniki, ampak bi morali o tem diskutirati predvsem kulturni in politični predstavniki krajanov občine Krmin-Plešivo.

Kakšen je demografski trend glede na prejšnja leta?

V zadnjem desetletju se je število otrok v osnovnih

šolah razpolovilo. Ko sem pred 10 leti prišla sem kot ravnateljica, je bilo približno 370 otrok. V tem šolskem letu jih imamo 170 v osnovni šoli, okrog 112-120 v otroškem vrtcu. Če bi se iz vrtca vsi vpisali na slovensko osnovno šolo, bi bilo dobro, ker bi ohranili pozicije, ki jih imamo zdaj.

Naša šola je sicer slovenska šola. Dobršen del populacije, ki jo obiskuje (gotovo 50 odstotkov), pa prihaja iz mešanih zakonov. V nekaterih šolah izhaja iz mešanih zakonov celo 70 odstotkov otrok. Nižji odstotek, 2-3%, predstavljajo tudi čisti Italijani.

Kako to?

Starši si želijo, da bi se njihovi otroci naučili slovensčine. Iz pogovorov je razvidno, da večina italijanskih otrok, ki prihajajo v slovenske vrtce, ima npr.

babico ali celo mater Slovenko, ki je obiskovala italijanske šole. Nekateri obvladajo narečno slovenščino, drugi pa jo samo razumejo. Skoraj nikogar ni, ki ne bi imel slovenske krvi, tudi če so italijansko govoreči. Ne vem, ali je to zavestno vračanje h koreninam ali pa gre za to, kot mislijo nekateri "neobremenjeni", da je prav, da znajo otroci tudi slovenščino, jezik okolja, ker živijo ob meji. Mogoče so nekateri naši Slovenci, ki so se potujčili, bolj obremenjeni kot Italijani...

Neobremenjeni ljudje gledajo na slovensko šolo kot na šolo, ki da nekaj več. To zahteva od nas, da se potrudimo in nudimo kvalitetno šolo. Mislim, da preveč gledamo na preteklost. Zazreti se moramo v bodočnost. Pomembno je, da si naši šolniki prizadevajo za kakovostno šolo, ki bi nudila učencem primerno socializacijo in v kateri jim posredujejo narodno zavest.

KROŽEK ANTON GREGORČIČ

O MAMILIH MED MLADIMI SLOVENCMI

**Odprimo oči!
Problem obstaja.
Čustveno izpraznjeni in
deficitni mladi sredi
surove civilizacije iščejo,
"kako bi se čutili bolje..."
Narkomani lahko
postanemo vsi...**

Tega smo se močno zavedeli v petek, 1. marca, na res zanimivem večernem srečanju, ki ga je organiziral Krožek za družbena vprašanja A. Gregorčič v komorni dvorani ob Katoliškem domu. Gostje večera so bili trije navdušeni in zavzeti specialisti zrelih let, in sicer psiholog dr. Peter Komac in psihiater dr. Bernard Špacapan, ki delujeta v SERT-u (*Servizio Tossicodipendenza*), pokrajinski službi, ki nudi pomoč zasvojenim z alkoholom in mamili, in psihiater dr. Viljem Ščuka, ki opravlja podobno službo za narkomanijo v Novi Gorici. Šlo je za nekako javno konfrontacijo in izmenjavo pogledov na problem, ki na ozemlju Goriške postaja vse bolj zaskrbljujoč. "Pomembno je koordinirati projekte, programe in ukrepe na mejnem področju," je rekel dr. Špacapan, ki je podal pester oris metod zdravljenja zasvojenosti, t.i. "strategije zmanjšanja škode" in preventivnih ukrepov SERT-a. Ustanova je bila uradno ustanovljena l. 1991, dr. Špacapan pa je imel opravka s tovrstno službo že prej.

Od leve: dr. Bernard Špacapan, dr. Viljem Ščuka, dr. Peter Komac

Dr. Komac, ki se je vključil v SERT pred dvema letoma, je pogovor še poglobil: "Gorica ni več idilično mesto." Sociološke prelopnice zadnjih desetletij so jo korenito spremenile: populacija je ostarela, mladi, za katere strukturirane organizacije niso več privlačne, so prepuščeni sebi; poleg tega pa je mesto pravo trgovsko stičišče med vzhodom in zahodom. Glavni centri agregacije mladih ostajajo povečini bari. Vzgojni kontekst ostaja družina, ki pa danes ne zmore vsega vzgojnega dela, ki so ga mladi potrebni. Statistike pravijo, da vsaj 50% mladih iz Gorice in Trsta ve, kam se obrniti, če in ko potrebuje mamila.

Dr. Ščuka je nato na kratko prikazal stanje Slovenije in predvsem Goriške, ki je za Koprom in Ljubljano tretja slovenska prestolnica narkomanije. Dosti je razširjenih laži in "dela mafije", ki prikazujejo marijuano kot univerzalno in čudežno zdravilo, ki zdravi sto bolezni, tako da jo - blazno!

- poskušajo celo 12-letni otroci. Služba za zdravljenje narkomanije in drugih odvisnosti je v Sloveniji učinkovito organizirana in ne zastaja za evropskimi trendi. Po občinah so organizirani mesečni posveti strokovnjakov s področij zdravstva, šolstva, kateheze in socialnega skrbstva, ki organizirajo seminarje, delavnice in preventivne krea-

tivne skupine.

Mladim manjkajo modeli zdravega načina življenja. Za njihovo pozitivno osebnostno rast bi moral biti ključen vzgojni pomen organiziranih skupin. Mladi se čutijo sami in se v skrajnih primerih zastrupljajo do onemoglosti. Ne prejemajo dovolj ljubezni in so dejansko ranljivi, ker niso vajeni prenašati težav, niso vajeni potrpežljivosti. Nujno je veliko prostovoljnega in požrtvovalnega dela, osnovnega na zaupanju. Rešitev je torej "imeti jih rad in jim nesebično dajati in dajati... Dajati materialno pa ne pomeni imeti rad; igračke namreč niso ljubezen..." Zelo naravno je dodal še: "Pogosto vzamem kakega svojega fanta - tako imenuje dr. Ščuka svoje paciente! - s sabo, ko grem v nedeljo z ženo v hribe..."

DD

Franjo Rojec - Mladim srcem

KD Sovodnje in Zveza slovenskih kulturnih društev sta ob dnevu slovenske kulture priredila v Sovodnjah v nedeljo, 3. marca, lep kulturni večer, na katerem je bila predstavljena pesniška zbirka pred letom in pol umrlega vaškega pesnika Franja Rojca, razgledanega in globoko čutečega Slovenca. Po uvodnem odprtju slikarske razstave domačinke Irene Mikluš-Petejan je ob recitalu in petju Sovodenjskih deklet ter MoPZ Skala podal priložnostno besedo Rudi Pavšič, nato pa je številnemu občinstvu, ki je do kraja napolnilo dvorano kulturnega doma, predstavil pesniško zbirko prof. Emil Devetak.

Komaj dan po prireditvi pa je umrla pesnikova žena Nada Hmeljak-Rojec, upokojena profesorica, ki je poučevala na šoli Trinko. Žaljujoči družini izreka naše uredništvo res občuteno sožalje.

Več o prireditvi in zbirki naslednji teden.

POMEMBNA PREŠERNOVA PROSLAVA V RONKAH

Prešernove proslave so bile vedno občutena dolžnost Slovencev v Laškem. Te so dokaz njihovega vedno živega utripajočega slovenstva, ki ni bučno, komaj bi rekel, da je plaho in skromno, vendar pušča za sabo vidne sledove, po katerih stopa tudi Slovensko kulturno rekreativno društvo Jadro. Duša društva je prof. Karel Mučič, ki je 23. februarja s primernim uvodom proslavo tudi vpeljal. Poudaril je pomen proslavljanja slovenskega kulturnega praznika in nakazal potek letošnje Prešernove proslave.

Vokalna skupina, ki pod umetniškim vodstvom Janka Bana deluje v okrilju Glasbene Matice v Trstu, je odlično izvedla svoj zahtevni program. Proslavo je svečano uvedla s Prešernovo Zdravljico v glasbeni priredbi Ubalda Vrabca. Sledila je recitacija uvoda k Prešernovemu Krstu pri Savici.

Prof. Jež je tesno povezal nastanek naših najstarejših pisanih virov z dobo pokristjanjevanja našega naroda. Prešernov Uvod h Krstu pri Savici mu je služil kot najprimernejši okvir za zgodovinski prikaz pomena Brižinskih spomenikov.

Prof. Joško Šavli je nato govoril o svoji knjigi Slovenija podoba evropskega naroda. Smotno je prikazal nastanek prve slovenske državne tvorbe Karantanije, ki je preživela vse vihre sledečega tisočletja in se zmagovito iztekla v samostojno, neodvisno in zedinjeno državo Slovenijo.

Uspelo Prešernovo proslavo je zaključila vokalna skupina Musica noster amor, ki je res z izredno dovršenostjo odpela še številne skladbe iz šestnajstega stoletja (Gallus, Orologio, Gesualdo, Monteverdi in Marenzio). Lep večer se je iztekel v prijetni družabnosti.

-EM

V KATOLIŠKI KNJIGARNI

"FREE SLOVENIA"

S tem in podobnimi gesli so mirno manifestirali Slovenci na trgu Trafalgar Square v britanski prestolnici na začetku "vročega" poletja 1991.

V galeriji Katoliške knjigarnice je od 28. februarja odprta razstava *Slovinci v Londonu 1991-94*. Na ta dan je njen ideator in "duša" arh. Jana Valenčič predstavila dokumentarno razstavo fotografij, časopisnih izrezkov in peticij, ki pričajo o prizadevanjih Slovencev v Veliki Britaniji; ti so z demonstracijami, mediji in organiziranim senzibiliziranjem javnega mnenja ter oblasti prepričevali britansko javnost, da ima Slovenija pravico do samostojnosti.

Skupina posameznikov Slovenski krizni center je mobilizirala Slovence in simpatizerje ter iskala pod-

pore političnih strank tudi z izdajo glasila *Slovenian Newsletter*; med drugim so tudi organizirali šolo slovenščine za Angleže. Postavili so celo tipičen slovenski kozolec-simbol zraven hiše princa Charlesa, ki je bil za dar zelo hvalježen. "Špice smo prepričali o tem, da kot narod živimo," je navdušeno izjavila Valenčičeva. Poudarila je, da je to bilo delo prostovoljcev, navadnih ljudi. Moč razstave je predvsem v tem, da gre za konkretna pričevanja časa, ki so opravljena v arhivu in zato pripomorejo k ohranitvi spomina naroda. Predvsem mlade prisotne je ga. Jana Valenčič zato pozvala k temu, da "imamo dolžnost, da spravimo v dokumente naš čas, da bo zgodovina pravilno pisana."

DD

SSŠ o aktualnih vprašanjih

V petek, 23.2.1996, je bila seja odbora Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica. Vodila jo je Sonja Klanjšček, ki je bila na prvi seji novoizvoljenega odbora soglasno izvoljena za predsednico sindikata. Odborniki so razpravljali o šoli Trinko, o vpisih na slovenske šole, o šolski avtonomiji in volitvah v pokrajinske in okrajne šolske svete.

Glede nižje srednje šole I. Trinko je sindikat mnenja, naj se ta vrne v ul. Cappuccini (v teh dneh bo občina nakazala sto milijonov lir za obnovo gretja na prejšnjem sedežu), obenem pa bo sindikat pozoren, da bo šola prišla v okviru širše racionalizacije šolskega omrežja do svojega dokončnega sedeža. Možnosti je več, vendar je dokončna lokacija odvisna od dogovora med občino in šolskim skrbništvom v okviru združevanja raznih mestnih zavodov.

Na podlagi neuradnih in nepopolnih podatkov o vpisih za šolsko leto 1996/97 je sindikat mnenja, da se številčno stanje v vrtcih, na osnovnih šolah in na nižji srednji šoli v glavnem ne bo spremenilo. Nekoliko številčno manjši pa bodo morda nekateri posamezni razredi na višjih šolah. Tudi osip otrok iz slovenskih vrtcev v italijanske osnovne šole je na podlagi sedanjih podatkov manjši kot pred leti.

Glede šolske avtonomije je didaktična ravnateljica Mirka Brajnik opozorila prisotne, da bodo posamezni zavodi res dobili svojo avtonomijo, vendar samo tisti, ki bodo ustrezali določenim pogojem. Za naše šole so sicer važne možnosti, ki jih odpirajo projekti v okviru Evropske skupnosti. V tem smislu bodo naše šole lahko vedno bolj zanimive in perspektivne.

Volitve v pokrajinske šolske svete in v okrajne šolske svete bodo 28. in 29. aprila 1996. SI

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in nono

Avguštin STIGARI

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, poklonili cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebno zahvalo župniku g. Žbogarju ter msgr. Močniku za sveto mašo in tolažilne besede.

Vsi njegovi

Gorica, 27. februarja 1996

DAROVI

Ob 32-letnici smrti Benedikta Kosiča daruje sin Andrej 200.000 lir za Katoliški dom, 100.000 za cerkev v Rupci in 100.000 za Karitas.

Za Sveto goro: N.N. v zahvalo 200.000 lir.

Za Karitas: v spomin na pok. Doro Košuta Lili in Vittoria 20.000 lir.

Za Novi glas: v spomin na pok. Doro Košuta Bensa Lia in Mario 50.000; Čemic Julita 40.000; N.N. 30.000 lir.

Marjeta Kosič ob 3. obletnici smrti moža Lenarta po 50.000 za cerkev v Rupci in za MePZ Rupa-Peč.

Za cerkev v Gabrjah: Angela Klede namesto cvetja na grob Concette Marije iz Turina 50.000 lir.

SOŽALJE

Ravnateljica, učno in neučno osebje Srednje šole I. Trinko izražajo globoko sožalje Marku in Ivi Rojcu ob smrti matere **Nade Hmeljak vd. Rojec**.

Dne 14.2.1996 je v jamljah v 94. letu starosti umrla **ga. Anastazija Antonič**, mati mojega dobrega prijatelja Polda Antoniča in stara mati moje sodelavke ge. Bogomile. Ker sta Poldo in brat Venko dolgoletna in požrtvovalna člana pevskega zbora Fantje izpod Grmade, poklanjam v podporo zboru namesto cvetja na grob pokojnice 100.000 lir. Poldu, Venku, Bogomili in Kristini izrekam globoko sožalje. Vinko Levstik

OBVESTILA

Šola krščanskega življenja. Zadnje predavanje letošnjega pastoralno-teološkega tečaja bo v četrtek, 14. marca. Msgr. dr. Rafko Valenčič bo govoril na temo *Kristjanova ustvarjalnost v družini in na delovnem mestu prispeva k prenovi sveta*. Mala dvorana Katoliške doma ob 20.30.

Na Sveto goro spet vozi avtobus ob nedeljah in praznikih. Odhod s Travnika ob 9. uri in ob 14. uri. Maše so na Sv. gori ob 8., 10., 11.30 in 16. uri.

V galeriji Katoliške knjigarnice na Travniku si lahko ogledate razstavo *Slovinci v Londonu 1991-1994* do sobote, 9. marca.

Misijonsko prilogo dobite na upravi Novega glasa.

KD Danica obhaja 50-letnico. Praznovanja: 9.3. ob 19.30 otvoritev razstave o društvu; 15.3. ob 20. uri igra *Pred 50 leti*; 17.3. ob 14.30 osrednja proslava.

ČESTITKE

Ravnateljica, učno in neučno osebje Pedagoškega liceja S. Gregorčič čestitajo kolegu Adrijanu Pahorju in ženi Mirjam ob rojstvu hčerke **Kristine**.

Ob rojstvu hčerke **Kristine** v družini Adrijana in Mirjam Pahor v Devinu se veselijo in čestitajo Boris, Radoslava in Maja Pahor iz Bar-kovelj.

PREJELI SMO IN OBJAVLJAMO

Cenjena Lilijana Visintin

V vašem javnem pismu mi očitata grdo ravnanje z vašimi besedili, ki sem jih odbral za Prešernovo proslavo v Trstu in Gorici. Odgovarjam vam le, kolikor je nujnih pojasnil, ki jih javnosti zdaj dolgujem.

V vaši zbirki Ecat'ombre (le ta objava vaših tekstov iz leta 1993 mi je znana) so slovenska besedila v manjšini. Ne glede na njihovo jezikovno in izpovedovalno (ne)dodelanost se je moja pozornost ustavila ob vašem prvencu zaradi vse bolj opaznega pojava besednih ustvarjalcev pri nas, ki se lažje izražajo in pogosteje objavljajo v jeziku okolja oz. naših večinskih sosedov. Giovanni Tavcar, Renato Quaglia, Michele Obit, Tatjana Rojc so pač odraz vse bolj tesnobnih razmer, po drugi strani pa pričujejo tudi o še vedno močnih kohezivnih silnicah v slovenskem duhovnem prostoru, ki teh avtorjev kljub vsemu ne izpuščajo iz območij naše skupnosti.

Zelo mi je žal, če sem vas kakorkoli prizadel, ko sem odbral za tako izpostavljeno prireditev, kakršna je osrednja Prešernova proslava pri nas, tudi vaša besedila: res sem jih po svojem občutku in pameti toliko zgladil, da bi bila slovenska, se pravi v skladu z jezikovno normo in kulturo umetnega pesništva. To je velevala prestižna priložnost, na kateri so bila prebrana. Taka okoliščina po mojem mnenju odsvetuje tveganje, da občinstvo izrazno bolehnost in ubožnost razume kot razpuščenost, kot odvezo od standardov, ki so v ustvarjalni kulturi tudi danes nujni.

Znano vam je, da se do vašega naslova nismo mogli pravočasno dokopati ne jaz ne organizatorji Prešernove slovesnosti, ko sem želel z vami osebno prediskutirati svoje pogoje. Uspelo mi je le, da sem od vas po telefonu sprejel načelno avtorizacijo za svoje početje in za objavo: tedaj je bila stvar že kar daleč v pripravi za nastop. In na proslavi v Trstu sem vas nato ob osebni srečanju povabil, da ob vašem pisanju kdaj posediva, da bi vam tako obrazložil svoje seveda zelo osebne principe, na katere opiram svoj odnos do lirske govornice in slovenščine.

Izbrali ste si raje bolj kričevo in za lastno promocijo hitrejšo pot javne obtožnice preko časopisja. (Lepo je vsaj to, da se ob tej priložnosti podpisujete kot Lilijana Visintin in ne Liliana V., kot v vaši knjižni objavi).

Rad pa priznam drug svoj spodrseljaj - in se zanj opravičujem organizatorjem in občinstvu, ki je sledilo proslavi v Trstu in Gorici:

Rečeno mi je bilo, naj bodo avtorji, ki naj jih izberem za to prireditev, mladi, v našem okolju manj znani pisci, pa čeprav so bili že deležni kje kakega priznanja. Res prepozno sem ugotovil, da je zgoraj omenjena gospa že upokojenka in da torej vsaj po tej plati ne sodi med z iskateljskim nemirom obdarjeno novo generacijo, ki si šele sestavlja pogoje in orodja za svojo ustvarjalno uveljavitev v našem prostoru.

MARKO KRAVOS

Gorska kolonija v Comegliansu

Letošnje letovanje v hribih, ki ga organizira Slovenska Vincencijeva konferenca za učence in dijake od 5. do 16. let (osnovne in srednje šole), bo v kraju Comeglians (Karnija) meseca julija in bo trajalo 20 dni. Prošnje za vpis je treba oddati najkasneje do 1. aprila. Obrazci za vpis za prosilce iz občine Gorica so na voljo v Katoliški knjigarni, v pisarni Novega glasa na Placuti in v tajništvih Srednje šole Trinko ter osnovne šole Župančič v ul. Brolo. Prošnji je treba priložiti potrdilo družinskega zdravnika in kopijo davčne prijave lanskega leta. Prosilci iz Gorice morajo prošnjo izročiti v občinskem socialnem uradu v ul. Baiamonti, kjer jih izpolni še občinska socialna asistentka. Otroci iz podeželskih občin naj se vpišejo kar direktno v občinskem uradu svoje občine ali pri šolskih oz. občinskih socialnih asistentkah. Za pojasnila se lahko obrnete na tel. št. 530924 (prof. Kranner) vsak dan razen sobote in nedelje od 14. do 15. ure.

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25

Vljudno Vas vabimo
na odprte razstave slikarja

ROBERTA KOZMANA

Umetnika bo predstavil Joško Vetrh.

Galerija Katoliške knjigarnice, petek, 15. marca 1996, ob 18. uri.

SCGV EMIL KOMEL

Koncertna sezona 1995/96

DUODENA CANTITANS CAPELLA RUDOLPHINA

dirigent Peter Danek

Cerkev sv. Martina v Sovodnjah, torek, 19. marca 1996, ob 20.30.

11

ČETRTEK
7. MARCA
1996

FURLANI NAM V ZGLED II.

ERIKA JAZBAR

že uresničena državna televizija na Južnem Tirolskem (kakor vedno nam in drugim v zgled). Projekt bodo nadalje preučili še v mešani (RAI-odbor) komisiji v upanju, da bodo veljale obljube, ki so bile pred mesecem dni izrečene pri okrogli mizi v Passarianu.

Furlani nam v zgled? Seveda! Kljub molku, ki so ga bili deležni s strani deželnih medijev, kljub tudi vidnim osebnostim, ki sestavljajo odbor, so odločno vztrajali v svojem prepričanju, da predstavlja tak sedež državne televizije evropski model ob dejstvu, da namenja pravično pozornost vsem komponentam naše stvarnosti.

Potem ko je odbor, ki si prizadeva za ustanovitev avtonomnega sedeža Rai v Furlaniji, zbral doslej 53.000 podpisov, se v svojem vztrajanju ni ustavil, kajti zaveda se, da pobuda zahteva veliko prepričevalnega truda, ki se mora nujno udejanjiti predvsem z dejstvi. Nenazadnje furlanski človek slovi ravno po takih značilnostih; zato je bilo skoraj gotovo, da se ne bo pred tako formalno zmago ustavil. V tem mesecu namreč bodo predstavili projekt televizije, ki poudarja in goji širok spekter specifik naše avtonomne dežele. Nujen model za tako iniciativo pa predstavlja

Grmek naslovilo pismo na videmskega šolskega skrbnika z željo, da bi se v Klodiču že v prihodnjem šolskem letu, v prenovljeni stavbi, začela sperimentalna dvojezična vrtca. Poudariti velja, da bi tokrat šlo za državni vrtec, v katerem bi ob italijanskem jeziku namenili enako pozornost tudi tamkajšnjemu slovenskemu narečju. Grmeški župan je nato s pismom v ime občinske uprave popolnoma podprl pobudo. Šolski skrbnik ni odlašal z odgovorom in je pred dejstvi pokazal, da mu ni vseeno za prihodnost teh vasi; zaveda se namreč, da je življenje teh krajev odvisno predvsem od navezanosti mlajših generacij na to zemljo. Jezik in kulturna tradicija pa predstavlja tista temelja, na katerih je nujno graditi novo poglavje v življenju teh ne vedno prijetnih krajev.

Nadalje Grmek. Konec januarja je 18 staršev iz

ŠOLA V BENEČIJI

Špeter, Viškorša, v kratkem mogoče Grmek; s šolskega področja smo v Benečiji vsak dan priča pomembnim novostim. Vzroki se skrivajo v odločnosti staršev in v konkretni podpori vsebinsko novih upravnih organov. Špeterski dvojezični center predstavlja danes največji šolski center v Nadiških dolinah. Vztrajnost in prizadevanost sta bili glavni sili, ki sta v desetih težkih letih zgradili tak očitni uspeh; v Viškorši že dalj časa govorijo v novem šolskem centru, kjer bi se dvojezična šola prvič v videmski pokrajini vključila v italijanski državni šolski sistem.

MISLI PRED ZAPRTO SIRARNO V MAŠERAH

DANILO ČOTAR

Oba beneška časnika sta pred kratkim prinesla novico, da je v vasi Mašere, visoko na pobočju Matajurja, prenehala s delom ena zadnjih mlekarških zadrug v Benečiji. Začutil sem grenkobo, ko sem prebral sirarjevo slovo. Spomin mi je šel za več kot dve desetletji nazaj, ko sem na Kmetijskem nadzorništvo v Vidmu prevzel službo za strokovno pomoč številnim združenim sirarnam. Takrat je bilo v naši deželi čez 350 zadrug, danes jih je še 85.

V Mašere sem prvič prišel v letu potresa: 1976. V majhno in trdno postavljeno sirarno, ki je potres ni prizadel, so zadržniki komaj nastavili novega sirarja. Mario je bil takrat še mladenič, podjeten in eden boljših kmetov v vasi, pa so mu rekli: delaj ti še sir. Tako se je zgodilo pogosto v hribovskih vaseh, ker so želeli previdni člani zadruga postaviti na odgovorno mesto poznanega človeka in tudi ohraniti delovno mesto za domačina. Ker ni imel mlekarške šole, si je pomagal, kot je vedel in znal. Takrat sem mu priskočil na pomoč z nasveti pri sirarskih postopkih in s pregledi oddanega mleka. Imel je veliko volje in je po znanju kar hrepenel.

Ostalo mi je v spominu, kako sem se takrat čudil dobri kakovosti mleka, čeprav so bili ti kraji od

vseh zanemarjeni in kmetje tu niso razvili sodobne živinoreje. Tako sem se lahko prepričal, da ima na mleko odločilni vpliv zdravo naravno okolje in kakovostno hribovsko seno. Večerno mleko se je od jutra ohranilo brezhibno le s studencem mrzle vode, ki je tekkel skozi sirarno. Hladilnik ni bil potreben in ga tudi niso imeli. Ko bi opisal ta položaj mlekarškim mojstrom kje na Holandskem ali Švedskem, bi gotovo zatrjevali, da se v takih okoliščinah ne da delati. V resnici pa se da in še kako dobre stvari se da izdelati. Z Mariom sva v naslednjih letih začela preizkušati naravno sirarsko cepivo, ki ga je pridobil z izbranim mlekom iz svoje štale. Ob tej priliki se je opremil s kislinomerom in bil zelo ponosen na vsak napredek. Sicer se je še izboljšal in so ga odjemalci zelo cenili. Velikokrat sva skupaj sledila celotnemu postopku in skupaj preverjala dosežke. Imela sva občutek, da se tam v matajurskem pobočju še nekaj važnega dogaja: da je od prizadevnega človeka preko krave mlečnice do nevidne drobnoživke, ki povzroča kisanje mleka, vse povezano v neko tkivo, ki se še ni raztrgalo. Po opravljenem delu sva v sončnih opoldnevih zrla tja

Sirar Mario spremlja rojstvo sira

čez na slikovito cerkev ob Trinkovem grobu in naprej preko beneških dolin in zdelo se nama je lepo. Pozimi smo se stiskali okoli toplega kotla, pod katerim je prasketalo od suhe bukovine in našel se je vaški možakar, ki je pripovedoval doživete grozljivke o pohodu alpincev v Rusijo.

Potem so potoki mleka, ki so jih napajali matajurski travniki, začeli usihati. Vaške sirarne so propadle. Še nekaj let so vztrajali v svoji pritlikavi mlekarni tam v Trčmunu. Potem so na vsem prostranem pobočju beneškega očaka ostale le Mašere. V kotlu je gladina mleka upadala in ogenj je smodil razgaljene stene bleščečega bakra. Čeprav se je sem stekalo mleko iz vseh vasi od Ceplešišča do Matajurja, se kotel ni več napolnil.

Znanje, izkušnje in običaji povezani z živinorejo ter sirarstvom gredo zdaj počasi v pozabo in z njimi del naše kulture. Zadnji udarec je zadela naši živinoreji odločitev Evropske zveze, da uveljavi ista pravila za omejitev mleka tako na severu Evrope kot

v Sredozemlju. Nihče ni hotel priznati, da so naša gorata in kraška tla čisto drug svet kot z mastno zemljo nasute in z obilno vodo zalite severne ravnine. Nihče ni hotel upoštevati, da na hribovitih in kraških tleh skoraj ni mogoče razviti nič drugega kot le živinorejo. Toda objestni in bogati sever nam dopoveduje, naj se ne ubadamo z njo, ker znajo to delati oni boljše in bolj spodobno. Kakovosti naših sirarskih izdelkov sicer ne morejo doseči, a to ni važno, saj ljudje o kakovosti sirov nič ne vedo.

Zato lahko prekrižamo roke in čakamo na drobtinice. Vtis imam, da sodobna gospodarska veda stremi za tem, da bi eden, ki je nadarjen, zmožen, uspešen itn., delal dan in noč in pretirano bogatel, drugih devet, manj nadarjenih ali živčih v manj srečnem okolju, pa bi samo gledalo in dobivalo skromno podporo za preživetje. Vsaki, še najbolj omejeni pameti, je jasno, da tu nekaj ne gre.

PESMI, KI SEŽEJO DO SRCA

Ljubiteljem zborovske glasbe ponuja APZ Tone Tomšič iz Ljubljane imenitno zgoščenko. To ni nobena čudna jed, ampak tako slovenijo pojem CD ali compact disk. Gre za posnetek, ki so mu dali kratak in jasen naslov **Slovenske ljudske**. Na plošči je pod devetimi naslovi zbranih kar 25 pesmi, saj so nekatere skladbe napisane v obliki suite. Izraz venček bi bil vsekakor preveč omejujoč.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič, ki bo letos obhajal 50-letnico delovanja v mešani zasedbi in 70-letnico ustanovitve moškega akademskega zbora Univerze v Ljubljani, sestavljajo v glavnem študentje, ki prihajajo iz vseh krajev Slovenije. Občasno vanj zaide tudi kak zamejski pevec. Dejstvo pa je, da zbor od ak. l. 1992/93 vodi znani tržaški pevovodja Stojan Kuret. Mogoče je tudi zato čutiti ob poslušanju tega petja neko primorsko domačnost.

Izid te zgoščenke pa ni slučajen, saj je rezultat 1. mednarodnega natečaja za zborovsko skladbo, ki ga je APZ Tone Tomšič razpisal za priredbo ljudskih pesmi. Udeleženci so morali uporabiti originalen slovenski ljudski motiv, napev in besedilo v narečju. Predvideli so dve kategoriji: za mešani zbor in za ženski oz. moški zbor. Ob izteku roka so prejeli 34 skladb. Žirija v obeh primerih ni podelila 1. nagrade, med skladbami za mešani zbor je 2. nagrada šla Aldu Kumarju za *Pesmi od ljubezni in kafeta*, 3. nagrada pa Vladimiru Hrovatu za *Kata, Katalino*. Komisija je zboru predlagala v odkup "Il. suite narodnih" Jakoba Ježa, *Zrejlo je žito* Stojana Kureta, *Smrt in pijanci* Igorja Cvetka ter Damjana Moč-

nika Kozje molitvice. V kategoriji skladb za ženski oz. moški zbor je 2. nagrado prejel Ambrož Čopi za priredbo rezijanske *Jenjen čeva jti gnà*, 3. nagrado pa Vladimir Hrovat za rezijansko *Da hōra ta Čaninawa*. Obe sta napisani za ženski zbor, druga tudi za instrumentalno spremljavo. Komisija pa je v odkup priporočila skladbo za moški zbor *Prlek si je nekaj zmisla* Cirila Cvetka. Na natečaj je prišla tudi pesem *Čnomaljsko kolo - Most Sama Vremšaka*. Te pesmi, razen *Kozjih molitvic* in one za moški zbor, so tudi na zgoščenki, izven natečaja pa so za posnetek zapeli še Kumarjevo Istrsko suito.

O teh pesmih, zboru in pevovodji bi lahko na dolgo in široko pisali. Vendar naj stvar strnemo in rečemo, da sta na tej laserski

plošči posneta dobro petje in lepa glasba. Zbor zveni ubrano in natančno v vseh dinamičnih in agogičnih premikih. Vedno znova nas razveseli lep zvok obeh delov: ženskega in moškega, med katerima ni odstopanja. Vzorna je izgovarjava. Pevci niso imeli lahkega dela, saj je znano, da... "ima vsaka vas svoj glas". Skladatelji so privedli ljudske pesmi iz raznih istrskih vasi, nato italijanske, prekmurske pesmi, belokranjski, in vseslovenske inačice raznih pesmi, bovško in še rezijanski. Široka paleta narečij in motivov. Natečaj in izvedba teh pesmi zato pomenita tudi pomembno ovrednotenje kulturne dediščine, ki v taki skladateljski predelavi ponovno zaživi in nagovori tudi sodobnega poslušalca.

Ob izidu Slovenskih ljudskih v izvedbi APZ Tone Tomšič je prav, da opozorimo, da ob Kuretu prihajajo s širšega primorskega prostora še Ambrož Čopi (Bovec) in Aldo Kumar (Otalež). Zanimivo je tudi, da si je Kuret izbral otožno

prekmursko melodijo, ki jo je postopoma dograjeval in ji dodajal nove vokalne linije ter variacije. S to skladbo je posredno veliko povedal o sebi in svojem občutku sveta in ljudi. Z ritmičnega vidika nas prvinsko nagovori *Smrt in pijanci*. Vsaka pesem pa je predvsem besedilo in ob poslušanju teh pesmi se človek opaja in bogati, saj vsrkuje njihovo sporočilo. Teme ljudskih pesmi so neločljivo vezane na človeško usodo: ljubezen, poroka, "mikin otročiček", zvestoba in zaupanje, rojstvo in smrt, vsakdanje skrbi, "miseria" in vendar vera v prihodnost, veselje do življenja in smisel za smešne trenutke, ki pomagajo premagovati težave in žalosti. Poslušanje teh pesmi bo gotovo dobro delo našim dušam.

Ob okroglem jubileju APZ Tone Tomšič si zato želimo, da bi zbor kmalu gostoval pri nas in tako idealno s svojim zgledom poudaril enotnost slovenskega narodnega in kulturnega prostora

M.T.

POMEN FINANČNE OSAMOSVOJITVE ZA UTRJEVANJE SLOVENIJE

MARIAN DROBEŽ

KMALU LETO 2000

V najbolj razširjenem slovenskem časniku so na prvi strani začeli objavljati besedilo in grafično ponazoritev odštevanja časa, ki poteka do začetka leta 2000. Do začetka 21. stoletja manjka še manj kot 1400 dni, zadnji dan v tem stoletju pa bo petek, 31. decembra leta 1999. Seveda ne gre le za koledarski razvoj našega časa, ampak, vsaj kar zadeva Slovenijo, za pričakovanja velikih sprememb zgodovinskega pomena, ki naj bi se pravzaprav že začele. Najpomembnejši dogodek naj bi bilo vključevanje Slovenije v mednarodne organizacije, združbe ali sisteme, zlasti v Evropsko unijo. O vsebini, naravi in prednostih takega vključevanja so v javnosti različna mnenja, ki pa izhajajo tudi iz nepopolnih ali

prikrojenih informacij, predsodkov in dilem aktualnih dogodkov. Zapleti v odnosih med Slovenijo in Italijo so pri delu t.i. navdanih ljudi povečali protievropsko usmeritev in predsodke. Razmerje med Slovenijo in njenim vključevanjem v mednarodne integracije bo zagotovo zelo pomembno tudi v kampanji za državnozbornostne volitve, ki bodo nemara oktobra ali novembra in ne šele ob koncu leta 1996, kot so sprva napovedali.

Ugledni tuji politiki in ministri - zadnji med njimi je bil francoski minister za evropske zadeve Michel Barniere - ob obiskih v Sloveniji dajejo navdušene izjave o njenem razvoju, demokratični trdnosti in izpolnjevanju drugih pogojev za včlanitev v Evropsko unijo, našim predstavnikom pa so take izjave pogodu laskajo in jih nekritično sprejemajo. V resnici pa v Sloveniji ni

tako hitrega in uspešnega razvoja, kot bi izhajal iz znane zgodbe o uspehu, ki jo razširja zlasti LDS.

Pa vendar kaže, da bo sedanja koalicijska vlada do letošnjih parlamentarnih volitev poskušala rešiti nekatera od aktualnih in nemara najbolj perečih vprašanj sedanjega časa in razvoja Slovenije. Tako je novi minister za kulturo dr. Janez Dular napovedal in utemeljil ustanovitev Urada za slovenski jezik, ki naj bi skrbel za celovito uveljavljanje materinščine v javnosti.

PAPEŽEV OBISK

V teh dneh odstranjujejo tudi zadnje ovire za bližnji obisk papeža v Sloveniji. Nekatera javna občila in okolja v posameznih političnih strankah so obisk poskušala do skrajnosti, do meje dobrega okusa in vljudnosti do visokega gosta, spolitizirati tudi s poudarjanjem domnevno visoko-

kih stroškov obiska, ki da jih Slovenija ne bi mogla poravnati.

FINANČNO OSAMOSVAJANJE

Važen napredek oz. uspeh na področju osamosvajanja od bivše države pomeni ureditev obveznosti do skupine tujih komercialnih bank. Slovenija bo do 1. 2006 plačala 822 milijonov dolarjev dolga, s čimer se bo naša država otresla t.i. solidarnostne klavzule, po kateri bi morali še v nedogled vračati posojila, ki jih je v tujini najela nekdanja Narodna banka Jugoslavije oz. prejšnja skupna država. Drugi del finančnega osamosvajanja naše države pa bo pomenila razdelitev premoženja bivše Jugoslavije. O tem pa so zelo različna mnenja, saj bi si Beograd oz. sedanja Zvezna republika Jugoslavija očitno rada prilastila večji del premoženja bivše države. Menda naj bi bila imovina bivše Jugoslavije skupaj z zlatimi in deviznimi rezervami vredna okoli 20 milijard dolarjev.

Priprave na papežev obisk v koprski škofiji

V vseh treh slovenskih škofijah, ljubljanski, mariborski in koprski, pospešeno in nemoteno tečejo priprave na papežev obisk v letošnjem maju. Kot je znano, se bo papež Janez Pavel II. v koprski škofiji mudil eno popoldne, tj. v soboto, 18. maja, natanko na svoj 76. rojstni dan. Obiskal bo namreč Postojno, kjer bo na prireditvenem prostoru na tamkajšnjem športnem letališču potekalo bogoslužje božje besede, povezano s srečanjem z mladimi.

O vseh podrobnostih srečanj s papežem v Ljubljani, Postojni in Mariboru je tekla beseda na zborovanju predstavnikov župnijskih pastoralnih svetov z Goriškega, Tolminskega, Idrijsko-Cerkljanskega in Vipavskega v nedeljo, 3. t.m., v župnijski cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici. Zborovalce je uvodoma pozdravil šempetrski dekan Jože Pegan, ki je nato predal besedo koprskemu škofu msgr. Metodu Pirihu. V imenu pripravljalnega odbora za obisk so spregovorili še duhovniki Ivan Albreht, dr. Ivan Likar in mag. Primož Krečič. Govorniki so z različnih stališč opozorili na pomen bližnjega papeževega obiska in poudarili predvsem njegov pastoralni značaj v luči gesla: "Oče, potrdi nas v veri!" Obisk se vključuje v škofijsko pastoralno preno, ki poteka že več let, hkrati bo spomnil na 1250-letnico prisotnosti krščanstva med Slovenci in bo pomenil uvod v bližnji jubilej 2000-letnice Kristusovega prihoda na svet. Prisotne so opozorili tudi na to, naj se obisk ne bi spolitiziral, saj papež prihaja na obisk k različnim skupinam ljudi, vernim in nevernim. Poudarjeno je bilo dejstvo, da je bližnji papežev obisk izreden zgodovinski dogodek, zato je prav, da se srečanja z njim v Postojni udeleži čimveč romarjev vseh starosti.

Kot je bilo že omenjeno zgoraj, bo srečanje v Postojni imelo dva dela. V ospredju bo papežev nagovor med bogoslužjem božje besede, s petjem pa bodo sodelovali združeni odrasli in mladinski pevski zbori. Za to priložnost bo prostor, na katerem se bo zadrževal papež s spremstvom, okrašen z milostno Marijino podobo s Svete gore in starinskim gotskim križanim iz koprške stolnice. Po bogoslužju božje besede bo na vrsti voščilo papežu, med katerim bodo prišli na račun predvsem mladi. Na srečanju v Postojni se bodo izrazili različni glasbeni načini, kar bo tudi ustrezalo starosti in različnim zanimanjem romarjev. Že sedaj je v domači in tuji javnosti čutiti izredno zanimanje za ta obisk, ki bo pomemben za utrditev osebne in občestvene vere na Slovenskem in bo izzvenel tudi kot svojevrstna izkaznica naše domovine v svetu.

Srečanje članov župnijskih pastoralnih svetov v Novi Gorici je lepo uspelo, saj se ga je udeležilo več sto zastopnikov. Zaključilo se je s petimi litanijami Matere božje, z blagoslovom z Najsvetejšim in s skupno zapeto postno pesmijo. M.V.

Prodaja Novega glasa v Novi Gorici:

TRGOVINA IN STORITVE (market Solkan), TRGOVINA IN STORITVE (Delpinova 22), TRGOVINA IN STORITVE (Vipavska 10), DELO-PRODAJA D.D. (Erjavčeva ul.), DELO-PRODAJA D.D. (Leninova ul.), DELO-PRODAJA D.D. (Cankarjeva ul.), ŽUPNIJA KRISTUSA ODREŠENIKA, ŽUPN. URAD (Solkan), FRANČIŠKANSKI SAMOSTAN (Kapela), ŽUPNIJSKI URAD (Šempeter), ŽUPNIJSKI URAD (Miren), ŽUPNIJSKI URAD (Drežnica), ŽUPNIJSKI URAD (Grgar), MELINC ANTON (Cerkno), KOŽLIN MARJAN (Šempas), FRANC RUPNIK (Kobarid), MOZETIČ ERVIN (Domberk).

BRIŠKO SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO

PETER STRES

V Brdih v Republiki Sloveniji je vse od osamosvojitve opazen hiter razvoj vinogradništva in vinarstva. Veliko družin obnavlja vinske kleti in tudi konjunktura prodaje sadja je razmeroma ugodna. Finančni izračun pa kaže, da bo imelo prednost vinarstvo.

Osnova za takšen razvoj je bila direktna prodaja sadja v sedemdesetih in osemdesetih letih po slovenskih in nekaterih hrvaških mestih. Z dokaj preprostimi avtomobili so noč za nočjo vozili češnje, breskve in drugo sadje po več sto kilometrov daleč in to preko Vrhovelj in

Plavi po stari cesti. Cene sadja so bile zaradi inflacijske politike države ugodne in s tem so pridne družine pridobile kapital, ki še danes oživilja Brda in vodi napredek.

Sedaj prevažajo sadje s kombiji in kamioni in vse več je individualnih odkupovalcev sadja. V Brdih v teh letih investirajo v sodobne kleti in v promocijo briškega vina. Pričakovana vključitev v Evropsko unijo bo po mnenju večjih družinskih proizvajalcev vina povzročila določen padec cen, vendar ne bo ogrozila briškega vinarstva. Povečalo se je urejanje novih vinogradov in uveljavljeni vinarji

prevzemajo v najem zemljišča manjših kmetij. Prodaja vinskih letin poteka brez večjih težav in posamezni vinarji se s kvalitetnim vinom uveljavljajo v zahodnoevropskih državah in v Severni Ameriki. Ocenjuje se, da privatni vinarji na svojih družinskih kmetijah pridelajo okrog 40% vina v Goriških Brdih.

Ostalih 60% proizvede Kmetijska zadruga Brda s sedežem na Dobrovem. Včasih je proizvedla skoraj vse vino tega vinogradniškega rajona in je zelo dobro poslovala v okviru nekdanje Jugoslavije. Po težavah v prejšnjih letih, ob pomoči Ministrstva za kmetijstvo spet začena z uspešnim poslovanjem. Finančno se je okrepiła tudi s sodelovanjem pri izgradnji bencinske črpalke. Zadruga vzdržuje solidno raven briškega vinarstva za

številne kooperante. Uvedla je tudi program kvalitetnih vin in povsem spremenila dizajn izdelkov. V načrtu ima izgradnjo hladilnice za briško sadje. To naj ne bi bila klasična hladilnica, ampak bi delovala samo za premostitev viškov zorenja sadja in za ohranitev stabilne cene sadja na trgu.

V Brdih se torej nadaljuje stara usmeritev. Že pred 1. svetovno vojno je bila močna konjunktura prodaje sadja, ki so ga Brici z železnico prevajali v srednjeevropska mesta in v alpska letovišča. Pri tem je bil recimo zelo pomemben telegrafski urad v Kozani, preko katerega so žene in dekleta, ki so celo poletje prodajale sadje v srednji Evropi, sporočale svojim družinam, kako naj jim dostavljajo sadje.

PREDSTAVITEV NOVEGA GLASA V GRADU KROMBERK

Tednik Novi glas, ki je nastal z združitvijo Katoliškega glasa in Novega lista, so prejšnji petek predstavili tudi v gradu Kromberk pri Novi Gorici. Predstavitve so organizirali Zadruga Goriška Mohorjeva, Goriški muzej in Goriška knjižnica Franceta Bevka.

O vlogi oz. poslanstvu novega tednika kot pomembnega pričevalca prisotnosti, narodne istovetnosti in življenja Slovencev v Italiji so govorili predsednik Zadruga dr. Damjan Paulin, glavni urednik Novega glasa prof. Andrej Bratuž in odgovorni urednik časnika dr. Drago Legiša (na sliki). Pojasnili in utemeljili so vsebinska izhodišča in usmeritev Novega glasa, ki bo ob upoštevanju dolgih in bogatih tradicij založništva in izdajanja časnikov v Gorici in Trstu poročal

o vsem, kar je za Slovence v Italiji pomembno. Novi tednik pa bo tudi sistematično poročal oz. obravnaval dogajanja v celotnem zamejstvu ob slovenski meji z Italijo, t.j. na območju od Istre prek Krasa, Nove Gorice, Posočja in do tromeje med Slovenijo, Italijo in Avstrijo. Seveda pa bo Novi glas redno in sistematično spremljal tudi najpomembnejša gibanja in razvoj v Sloveniji. Predstavnika uredništva sta v svojih posegih menila, da prvih osem števil Novega glasa dokazuje, da so bili

predsodki, pridržki in tudi bojazni, glede izhodišč in usmeritve novega tednika, v odnosu do prejšnjih dveh časnikov, ki sta se združila, neutemeljeni.

Odgovorni urednik dr. Drago Legiša se je na predstavitvi zahvalil za pomoč in razumevanje, ki sta ga do novega tednika pokazala Urad za Slovence po svetu, ki deluje pri slovenskem zunanjem ministrstvu, in zlasti funkcionar tega Urada Rudi Merljak, ki se je predstavitve tudi udeležil. Nadalje se

je za dragoceno pomoč zahvalil tudi Mariji Ferletič, predsednici Sveta slovenskih organizacij v Italiji. Slednja je v svojem pozdravu udeležencem izrekla pohvalo in priznanje za vsebino in podobo časnika.

Ob predstavitvi tednika Novi glas v gradu Kromberk so govorili tudi ravnateljica Goriškega muze-

ja Slavica Plahuta, zgodovinar dr. Branko Marušič in bivši generalni konzul Slovenije v Trstu Jože Šušmelj. On je dejal, kako je nujno in potrebno, da bi bil tednik Novi glas čimprej na voljo tudi bralcem v Novi Gorici in drugod v Sloveniji.

M.

TEČAJ TEHNIKE PRODAJE

BERNARDKA RADETIČ

27. februarja se je končal 30-urni tečaj tehnike prodaje in marketinga, ki ga je organiziral Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje in ki je potekal v prostorih zavoda samega v Trstu. Namenjen je bil predvsem osebju podjetij (trgovskih, obrtnih, industrijskih in tudi servisnih), ki prihaja v neposredni stik s kupcem.

V prvem delu so se tečajniki seznanili z osnovnimi načini prodaje. Predavala jim je Lola Fabbri iz Modene. Temelj učinkovitega prodajnega procesa je najprej spoznanje kupca in torej komunikacija z njim, z njegovim jazom. Šele nato pride na vrsto tehnika. Prodajalec naj bi bil torej "psiholog", ki v sorazmerno kratkem času spozna osebo, ki jo ima pred seboj, da bi nato nadaljeval tudi s tehniko.

Drugi del tečaja je bil namenjen marketingu. Vo-

dila ga je izvedenka na TKB ga, Suzana Purger.

Dandanes se tudi v Italiji, čeprav z veliko zamudno glede na ZDA, posveča velika pozornost marketingu, znanstveni panogi, ki se ukvarja z razdelitvijo in racionalizacijo prodaje. To je nekakšen začaran krog, ki zavzema razna področja, kot so npr. analiza trga, konkurenca, prodaja, uvrstitev klientov (odjemalcev), položaj podjetja itd.

Navdušeni udeleženci so se soglasno strinjali z dejstvom, da jim bo pridobljeno znanje neobhodno potrebno in koristno pri nadaljnjem delu.

Želimo si še nešteto takih in podobnih tečajev. Mnogo več odziva bi bilo, če bi organizatorji telefonsko ali pisno obvestili podjetja in trgovine; mnenja sem namreč, da so osebni stiki učinkovitejši od medijev.

TRST - SREDSTVA IZ BENCINSKEGA SKLADA

Tržaška trgovinska zbornica je pred kratkim sprejela sklep, da del sredstev iz bencinskega sklada namenijo v podporo malim in srednjim podjetjem v tržaški pokrajini. Milijardo lir bodo namenili za pomoč pri zaposlovanju. Prošnjo naj podjetniki predstavijo do

30. junija. Del sredstev bodo namenili pomoči, da bi se znižala obrestna mera za posojila (največ 250 milijonov), ki so jih podjetja najela za naložbe od 1. 10. 1995 dalje. Prispevek bo kril 4% obrestne mere za največ 36 mesecev. Milijarda lir pa je na razpolago tudi za prilagoditev obratov varnostnim predpisom. Prispevki bodo lahko dosegli največ 10 milijonov lir, zadevne prošnje pa je treba predstaviti do 29. marca.

ENOSTRANSKI GLAVOBOL (MIGRENA)

Dober čaj je iz kamilic, melise in poprove mete. Ščep čaja polijemo s skodelico vrele vode in ga pustimo pokritega, da se malo ohladi. Pijemo sladkan čaj večkrat na dan po eno skodelico. Če je glavobol posledica utrujenosti, nam lahko pomaga čaj iz šentjanževk. Ščep cvetov poparimo s skodelico vrele vode in pustimo pokrito, da se malo ohladi. Popijemo še topel čaj, medtem se spočijemo.

Pri živčnem glavobolu je zelo cenjena dišeča vijolica. Ščep cvetov in listov poparimo s skodelico krova, pustimo nekaj časa stati in nato osladimo z medom.

Tudi majaron je dobro sredstvo proti živčnemu glavobolu. Ščep majarona polijemo z vrelo vodo, pokrijemo, pustimo malo stati in popijemo skodelico poparka. Lahko pomaga tudi melisin čaj. Ščep zeli polijemo s skodelico vrele vode, pokrijemo in pustimo, da nekaj časa stoji. Poparek osladkamo z medom.

GOBICE (IZPUŠČAJ V USTIH, AFTE)

Znano in preizkušeno domače zdravilo za gobice v ustih je žajbljev čaj. Z njim si večkrat na dan izpiramo usta. Za čaj vzamemo ščep drobno narezanih listov in polijemo s skodelico vrele vode.

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

Gobice lahko odpravimo tudi z močnejšim kamiličnim čajem. Vzamemo žličko kamilic in jih polijemo s skodelico vrele vode in pustimo stati še deset minut v pokriti posodi. S poparkom si večkrat na dan izpiramo usta, vsekakor po vsaki jedi.

Gobice v ustih odlično zdravi tinktura mire in ratanije, ki ju kupimo v lekarni. Obe tinkturi pomešamo in s čopičem namažemo bolna mesta.

GRIPA

Dobro staro sredstvo zoper gripo je uživanje brinovih jagod. Do dvajset brinovih jagod na dan zgrižemo in prežvečimo. Lahko jih tudi zmeljemo in popijemo z vodo. Proti gripi deluje dobro tudi čaj iz evkaliptovih listov. Kupimo ga v lekarni. Na drobno narežimo tri liste, jih poparimo s skodelico krova in pustimo pokrito, da se malo ohladi. Čaj popijemo po požirkih. Pri gripi je dobro piti čaj iz slezenovca, planinskega mahu, hribske rese, angelike, rožmarina, timjana, lapuha, žajblja in lipovega cvetja. Ščep čaja polijemo s skodelico vrele vode, pustimo, da nekaj časa stoji, potem ga pijemo osladkanega z medom, še vročega večkrat na dan.

Dober je tudi čaj iz: 30g mete, 20g korenin encijana, 10g pelina. Zeli dobro pre-

Lapuh (Tussilago Farfara L.)

mešamo. Na ščep čaja polijemo skodelico vrele vode in pustimo malo stati. Dodamo sok ene limone. Na dan popijemo po tri skodelice pripravka po požirkih.

HRIPAVOST

Dobro sredstvo dobimo, če poparimo ščep žajblja s skodelico vrelega mleka. Pijemo zjutraj in zvečer pred spanjem vroče mleko, ki ga lahko sladkamo z medom.

Za grgranje je dober zavretek iz žajblja, rmana, poprove mete, koreninic srčne moči in preslice. Ščep čaja polijemo s skodelico hladne vode in kuhamo, da

zavre. Zavretek nekaj časa pustimo, da stoji, nato s toplo zavretko grgamo.

HUŠANJE

Za čaj vzamemo po 10 delov bezgovega cvetja, kamilic, janeža, kamilic, janeža, bezgovih cvetov in 30 delov lubja krhlike. Ščep mešanice damo v skodelico hladne vode in zavremo. Čaj pijemo zvečer pred spanjem.

Dobro odvajalno sredstvo je tudi kislo zelje, ki ga pojemo zjutraj na tešče po par žlic.

DALJE

DIPLOMSKI ŠTUDIJ IN ŠTIPENDIJE REPUBLIKE SLOVENIJE

Ministrstvo za šolstvo in šport RS tudi letos razpisuje štipendije za študij na slovenskih akademijah, fakultetah in visokih strokovnih šolah za šolsko leto 1996/97.

Pogoji za dodiplomski študij v Sloveniji:

1. Kandidati, ki se v študijskem letu 1996/97 želijo vpisati v 1. letnik dodiplomskega študija na kateremkoli visokošolskem zavodu v RS, se morajo do 14. marca letos prijaviti z obrazcem "Prva prijava za vpis v 1. letnik" visokošolskih zavodov v R. Sloveniji. Obrazce lahko kupijo v vseh knjigarnah po Sloveniji. V prošnji mora kandidat navesti enega, dva ali več študijskih programov, v katere se želijo vpisati in za katere izpolnjujejo pogoje za vpis. Drugi in naslednji programi bodo upoštevani, le če bo za vpis v katerega od prvih visokošolskih programov sprejet ukrep o omejitvi vpisa. Kandidati naj pošljejo samo eno prošnjo za vpis.

V času od 19. februarja do 14. marca letos morajo kandidati izpolnjeno prijavo PRIPOROČENO poslati visokošolski prijavnoinformacijski službi (VPIS), in sicer za univerzo v Mariboru na

naslov: Univerza v Mariboru, Krekova 2, 62000 Maribor (tel. 062/223-611) in za študij na univerzi v Ljubljani na naslov: Visokošolska prijavnoinformacijska služba, Univerza v Ljubljani, p.p. 524, 61101 Ljubljana 8 tel. 061/213-316).

Za Slovence brez slovenskega državljanstva je rezervirano določeno število mest za študij v Sloveniji in to tudi tam, kjer za državljane Slovenije velja "numerus clausus". Če število prijavljenih preseže zagotovljeno število mest, se izberejo kandidati v skladu z merili, ki veljajo za slovenske državljane.

Za nekatere visokošolske študije, kot je npr. Akademija za likovno umetnost, za glasbo etc. pa morajo tudi kandidati iz zamejstva opraviti preizkus nadarjenosti. Več o tem bodo kandidati izvedeli v Razpisu za

vpis v študijskem letu 1996/97, ki ga dobijo na vseh slovenskih šolah tako v Trstu kot tudi v Gorici.

O vpisu tujih državljanov bosta odločali obe univerzi. Zato morajo kandidati poslati Komisiji za študij tujih državljanov na Univerzi v Ljubljani sledeče podatke in dokumente do 31. avgusta letos: prošnjo, v kateri kandidat navede svoj curriculum vitae, zaželeni študij in telefonsko številko, kjer je najlažje dosegljiv, fotokopijo spričevala maturitetnega spričevala, fotokopijo zadnjih dveh letnikov višje srednje šole, nostrifikacijsko odločbo, potrdilo o državljanstvu ali fotokopijo potnega lista, potrdilo o aktivnem znanju slovenskega jezika, če kandidat ni zaključil šole s slovenskim učnim jezikom, zdravniško

spričevalo, opravljeno v študentski ambulanti na Aškerčevi ulici 4 v Ljubljani ali izdano s strani slovenskega zdravnika v zamejstvu, napisano naj bo v slovenskem jeziku.

Soglasja za vpis bodo kandidati prejeli po pošti domov. S soglasjem in originalnim spričevalom in vsem potrebnim se bodo morali kandidati vpisati na slovenski univerzi do konca septembra letos.

Kandidati dobijo vse informacije za vpis na slovenski univerzi na naslovu: Služba za mednarodno sodelovanje Univerze v Ljubljani, Kongresni trg 12, 61000 Ljubljana, tel. 061/12-52-189 in 1254-055 interno 233, vsak dan od 8.30 do 11.30. Lahko pa pokličejo tudi g. Romana Grudna na številko 1232-225 in 322-776 (Ministrstvo za šolo in šport, Ul. Stare pravde 6, Ljubljana).

Pred vpisom na visokošolske zavode v R. Sloveniji je treba spričevala nostrificirati. Več o tem bodo kandidati zvedeli na Ministrstvu za šolo in šport pri gospe Polonci Miklavc Valenčič, ki odgovarja na tel. številko 061/

1769-500. Kandidati naj se čimprej oglasijo na ta naslov!

POGOJI ZA PRIDOBITEV ŠTIPENDIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI:

Štipendije se podeljujejo za redni študij in prošnje zanje je potrebno poslati na naslov Ministrstva za šolo in šport v Ljubljani. Prijava mora obsegati lastoročno napisano prošnjo z utemeljitvijo in namenom študija ter življenjepisom, priloženo mora biti priporočilo ene izmed osrednjih slovenskih organizacij v zamejstvu, fotokopija potnega lista ali potrdilo o državljanstvu, fotokopija rojstnega lista ter fotokopija maturitetnega spričevala. Obstaja tudi možnost polletnega ali celoletnega študija v Sloveniji. Informacije dobite na Ministrstvu za šolstvo in šport v Ljubljani, g. Roman Gruden.

Še enkrat ponavljamo, da se lahko za vse podrobnejše informacije obrnete na g. Romana Grudna, ki ima telefonsko številko 061/1323-225 ali 322-776.

Srečno!

AVTOMOBILIZEM

ZENIČ ODSLEJ NA ŠTIRIH KOLESIH

ERIK DOLHAR

V petek, 1. t.m., so v prostorih Sežanskega Casino' Corse predstavili avtomobil, s katerim bo znani zamejski dirkač Alberto Zenič tekmoval v letošnjem Clio prvenstvu Slovenije.

Kako to, da si se odločil, da preideš na štiri kolesa?

Po sedmih letih dirkanja z motorjem je prehod na drug šport, čeprav vedno motorističen, vedno malo težaven. S svojim italijanskim prijateljem dirkačem Marchettijem iz Bologne, ki je ravno tako prešel od motociklizma k avtomobilizmu, sva šla večkrat na italijanska dirkališča, pred kratkim v Trento, kjer sva trenirala na ledu z avtomobili. Pokazala sva, da tudi v avtomobilizmu nisva prav tako počasna. Po sedmih letih dirk z motorjem, ko sem v glavnem dosegel rezultate, ki sem jih predvideval, sem se odločil za druge cilje.

Bi nam nekoliko razložil, kako poteka ta "Clio cup" Slovenije, v katerem boš letos tekmoval?

Pokal Clio se letos v Sloveniji odvija že tretjič in moram reči, da je konkurenca vsako leto ostrejša. Dirke potekajo tako na stezi kot v hrib. Letos bodo prevladovali gorske dirke in sicer predvsem v Sloveniji in na Hrvaškem, ena tekma pa bo na avstrijskem dirkališču Zeltweg. Ker so avtomobili so skoraj vsi enako pripravljeni, se pokaže predvsem sposobnost pilotov.

Kakšen bo tvoj avtomobil, oz. katere so njegove značilnosti?

Avtomobil ima 1400 ku-

bičnih centimetrov in približno 95-98 konjskih sil ter dosega hitrost več kot 200 kilometrov na uro. Motor je vsekakor predelan.

Kaj si pričakuješ od tega prvega prvenstva?

Pričakujem si visoko uvrstitev. Z ekipo smo si zastavili cilj, da bi v letošnji sezoni dosegli vsaj eno izmed prvih štirih mest. Če pa bi v tej prvi sezoni dosegli četrto mesto, bi bil to že velik uspeh. Če mi bo uspelo prehiteti vse tekmovalce, ki se že vrsto let ukvarjajo z avtomobilizmom, bo to verjetno moja največja zmaga.

To prvenstvo verjetno predstavlja tudi veliko finančno breme...

Sava je moj osebni generalni sponzor in krije dober del stroškov. Poleg tega imam še pool drugih pokroviteljev, kot so na primer Eurosava, firma Procon iz Bologne, Fossmarai in diskoteka Titanic iz Sežane, ki krijejo ostali del stroškov. Vsekakor računam, da bom v letošnji sezoni, če ne bom prevečkrat razbil avtomobila, poravnal vse stroške. Avtomobil sem seveda nabavil s pomočjo pokroviteljev.

PRIMORSKI ŠPORT

Nogomet na obali

V nedeljskem drugem spomladanskem krogu slovenskega nogometnega prvenstva so bile tribune spet polne. Za Bežigradom ni bilo zadetkov v derbiju med Olimpijo in vodilnimi Novogoričani. Mura, ki je doma z 1-0 premagala Maribor, tako zdaj zaostaja za štiri točke, najnevarnejši tekmeč Novogoričani Olimpija pa še vedno za deset. Brez zadetkov se je končala tudi tekma v Ajdovščini med Primorjem in Beltinci. Celjani so nasuli Korotanu kar pet golov, prav toliko pa tudi Velenjčani mlademu izolskemu moštvu.

Začel se je tudi spomladanski del drugoligaškega prvenstva. V uvodnih srečanjih sta obe primorski moštvi ostali praznih rok. Pirančani so v Šiški izgubili z vodilnim Železničarjem kar s 4-0, koprski rumenomodri pa so v Šmartnem prejeli zadetek tik pred koncem.

KOŠARKA

JADRANOVCI POVSEM ZADOVOLJILI

IVAN BAJC

V prvem kolu finalnega dela košarkarske B-2 lige je Jadran z dobro skupinsko igro dosegel pred domačo publiko zlata vredne točke. Motomalaguti iz San Lazzara ni bil našim fantom dorešel nasprotnik, tako da smo kar najbolje začeli play off za napredovanje v višjo ligo. S tem se je strinjal tudi najboljši strelec tekme Jan Budin: "Končno smo dobro zaigrali, mogoče tudi z zavestjo, da je sedaj vsaka zmaga življenjsko važna. Prikazali smo skupinsko igro, nihče ni pretiraval. Dokazali smo, da smo homogena ekipa, v kateri vsakdo da svoj doprinos h končni zmagi. Le tako lahko upamo na visoko uvrstitev tudi letos."

Jadranov predsednik Pavel Vidoni pa nam je na kratko obrazložil letošnji sistem igranja v play-offu: "Začeli smo boje v končnici prvenstva za napredovanje skupaj s petimi ekipami. Tri peterke so iz naše skupine, ostale tri pa iz skupine B. Igra se po modelu vsak proti vsakemu, torej skupno deset kol. Najprej bomo šli v Čedad, potem pa bomo dvakrat zapored igrali doma, in sicer proti starim znancom Bielle ter Forlija. Zadnjo tekmo pa bomo igrali v Padovi. Mislim, da smo začeli kar dobro, tako da lahko gledamo na bodočnost sproščeno, čeprav

vedno motivirano. Cilj obstanka smo seveda dosegli, vse kar bo več pa bo nekakšno darilo za celoten naš šport in za vso slovensko zamejsko stvarnost."

Če se sedaj spustimo v nižje lige, lahko pridemo do spoznanja, da situacija ni rožnata. V C-2 ligi so košarkarji Bora po pričakovanju zabeležili nov visok poraz. Igrali so namreč proti prvo-uvrščeni Martignaccu, ki našim ni dovoljil, da bi prekinili črno serijo porazov. Slab dan so imeli tudi košarkarji D lige. Kontovelci so prepustili točki sicer drugouvrščeni Santosu, Cicibona pa očitno še ni prebolela krize, saj se z gostovanjem z Ronk vrača zopet praznih rok. Tokrat je bil uspešen le goriški Dom, ki je v mestnem derbiju premagal ekipo Senators. Za krajši komentar smo se obrnili do Domovca Marka Corsija: "Derby z bratanci Senatorsa smo sicer zmagali, tekma pa ni bila vedno dopadljiva. Slavili smo hvale kančku sreče, kajti minuto in pol pred koncem srečanja smo za nasprotnikom zaostajali še za pet točk, nato pa smo zmagali z dvema točkama razlike. V letošnjem prvenstvu še vedno upamo na drugo mesto, zavedamo pa se, da je naš cilj težko dosegljiv, saj je na lestvici pred nami preveliko število ekip."

ODBOJKA

SOČA ZMAGALA DERBY

Na Opčinah je bil konec prejšnjega tedna v središču pozornosti moški derby C-1 lige med Slogo in Sočo. Po tie-breaku so presenetljivo zmagali Sovodenjci. Beseda najprej zmagovitemu trenerju gostov Vojku Jakopiču:

"Že pred tekmo sem povedal, da bo ključ do uspeha po vsej verjetnosti taktičen servis in da bo treba onemogočiti njihovo najboljšo orožje, to je napad. Na tekmi se nam je tudi posrečilo, saj smo taktično res dobro servirali in s tem onemogočili njihov napad, tako da smo tudi z blokom zaustavljali njihove visoke žoge na krilih. Poudariti moram, da so si naši fantje, po vsej verjetnosti, bolj želeli zmage kot pa igralci Sloge in to je tudi bilo odločilno za izid tekme, tako da smo z res fantastično igro premagali ekipo, ki se bori za vrh C-1 lige, to je Slogo iz Trsta. Še enkrat bi poudaril, da smo v zadnjih dveh tekmah odigrali tie-break, to je tista loterija, v kateri lahko

zmaga ena ali druga ekipa. S tem smo dokazali, da tudi naša šesterka postaja zrelejša in ima samo en cilj pred sabo: prikazati čimboljšo igro in tudi zmagati."

Vaša ekipa igra iz kola v kolo bolje...

"Upam, da to ni samo preblisk tega prvenstva, da se bo tako tudi nadaljevalo, saj prvenstva še zdaleč ni konec. Vidimo, da smo v glavnem na sredini lestvice, vendar nas od predzadnjega na razpredelnici loči samo šest točk, tako da bo treba še mnogo trdega dela za tisti edini cilj, ki smo si ga zastavili, to je obstanek v ligi."

Slovaški trener poraženec Dušan Blahuta je bil mnenja, da "je zmagala ekipa, ki je bila boljša in ki je pokazala večjo voljo do zmage. Dali so nam pravo lekcijo pristopa do igre in koncentracije in nam pokazali, kako se je treba na igrišču bojevati. Imeli so dober servis in igrali disciplinirano. Moji igralci pa niso upoštevali navodil!"

E.D.

KOLESARSTVO

USPEŠNA JUBILEJNA TROFEJA ZŠSDI V LONJERJU

Odlična organizacija kolesarskih delavcev lonjerske Adrie je v čudovitem sončnem vremenu botrovala prodornemu uspehu 20. jubilejne mednarodne amaterske dirke za trofejo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Dirko si je na cestah tržaške in goriške pokrajine, še zlasti pa na cilju pri kamnolomih nad Lonjerjem, ogledalo veliko ljubiteljev kolesarstva. Prvo polovico proge je nad 200 kolesarjev iz osmih držav prevozilo strnjeno v glavni, v Sesljanu pa si je v edinem resnejšem pobegu četverica priborila štiri minute naskoka. Na vzponu od Zatrežca do Bazovice je pri-

šlo do selekcije, vendar je na cilj privozila večja skupina tekmovalcev. V končnem sprintu je bil najhitrejši Italijan Giuliano Figueras, lanski svetovni prvak na vojaškem prvenstvu. Za las je prehitel rojaka Spezialettija, tretji pa je bil član ljubljanske Roga Andrej Hauptman. Tretjeuvrščeni Gorazda Štanglja so diskvalificirali, od ostalih slovenskih kolesarjev pa je Boštjan Mervar zasedel 22. mesto, Sašo Sviben pa je bil 23. Zmagovalec je 150 kilometrov dolgo progo prevozil v treh urah in 41 minutah ter 20 sekundah, s povprečno hitrostjo skoraj 41 kilometrov na uro.

AMATERSKI NOGOMET

JUVENTINA SPET PRVA

S tekme Ponziana-Juventina

Štandrežka Juventina je v nedeljo izkoristila remije Sovodenj, Štarancana in Rivignana in se po zmagi proti tržaški Ponziani spet povzpela na vrh lestvice promocijske lige. Podpredsednik društva Lado Marchi nam je dal naslednjo izjavo: "Danes smo sami na vrhu lestvice, ker je Štarancan remiziral. V nedeljo bomo igrali doma prav proti Štarancanu in upamo, da bomo zmagali v tekmi, ki je pomembna za vrh lestvice. O tekmi proti Ponziani bi lahko najprej povedal, da ni bila ravno lepa. Taktično je bila dobro pripravljena, mi pa nismo navajeni igrati na peščenih igriščih. Kljub temu pa lahko rečem, da smo odigrali tehnično perfektno srečanje."

V prvi amaterski ligi je proseško Primorje izenačilo v gosteh pri Pradamenu, o tekmi pa nam je odbornik Walter Husu povedal: "Tekma se je zaključila z rezultatom 1-1. V prvem polčasu je domača ekipa vodila z 1-0. Gol je padel iz prostega strela. Moram reči, da so tokrat Prosečani na splošno igrali precej slabše, saj smo bili premalo prodorni in napadu in tudi na sredini igrišča so bili domačini večkrat hitrejši od nas. Na srečo je v drugem polčasu Pescatori skušal po levem krilu prodreti v kazenski prostor, kjer ga je branilec zrušil na tla. Sam je nato uspešno izvedel enajstmetrovko. V bistvu bi lahko rekel, da je neodločen izid pravičen. Škoda le, da proti zadnjeuvrščeni na lestvici nismo dosegli kaj več."

Dosežena točka vam vsekakor omogoča, da se držite vrha lestvice. Kaj si sploh pričakujete od letošnjega prvenstva?

"Prvenstvo smo začeli, da bi se uvrstili čimbolje. V nedeljo nas čaka v gosteh derby z Vesno, če pa bomo igrali tako slabo kot tokrat, ne vem, kako bo."

S. A. R. - ZVEZA HOTELOV V DEŽELI S. p. A.

Korzo Italia 63 - 34170 GORICA

Predsednik: Vinko Levstik

★★★ PALACE HOTEL

je v samem središču Gorice, približno kilometer od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema sejnima dvoranama za sto-dvajset obiskovalcev in z lastnim, zaprtim parkiriščem. V udobnih sobah je skupno 150 postelj. Vse sobe so opremljene s kopalnico, sušilcem za lase, mini barom, telefonom, radijskim in televizijskim sprejemnikom. Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

**PH PALACE
Hotel ★★★**

TEL. (0481) 82166

FAX 31658

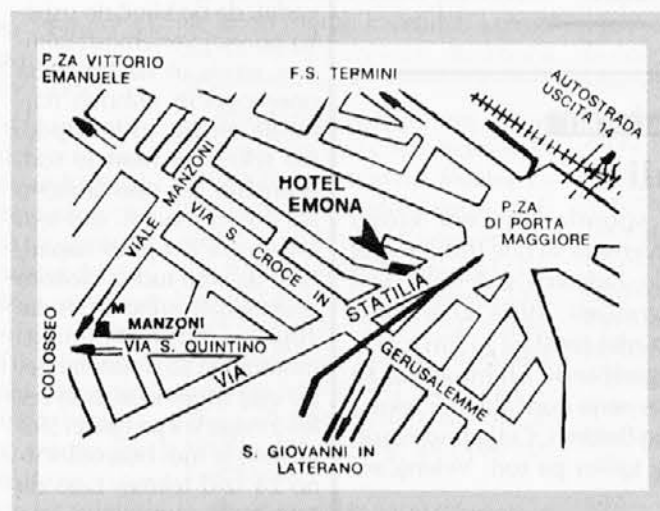
★★★ HOTEL EMONA

na novo odprti hotel II. kat. je v zgodovinskem središču Rima. Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon, mini bar in lastno, zaprto parkirišče. Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

HOTEL EMONA★★

DI LEVSTIK VINKO
00185 ROMA, ITALIA

VIA STATILIA, 23
TEL. 06 / 7027911
TEL. 06 / 7027827
FAX 06 / 7028787

V OBEH HOTElih IMAJO SLOVENSKI ROJAKI POPUST!